

Hrvatski Glasnik

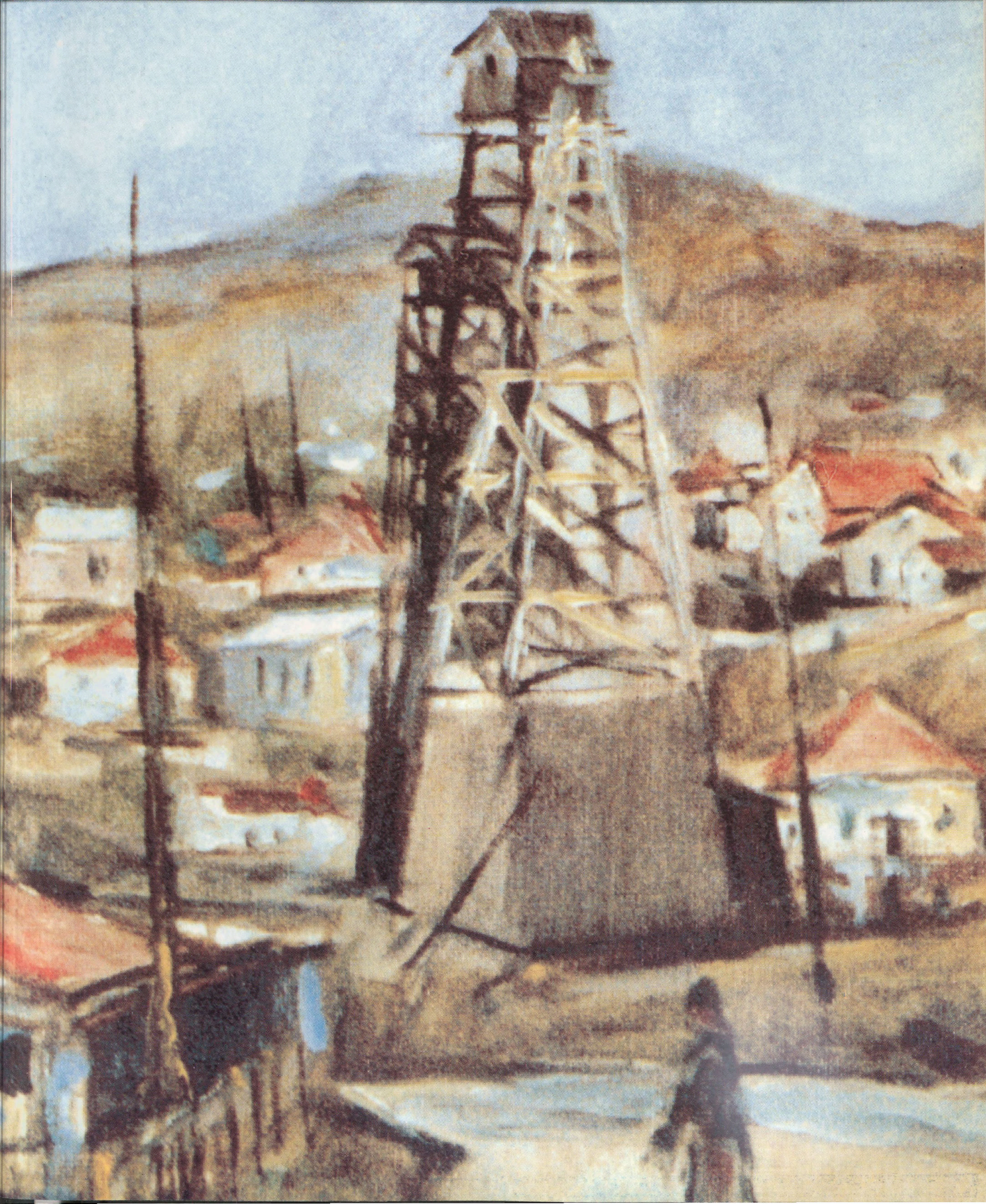
GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA XI

Broj 117

TUZLA, VELJAČA 2003.

Cijena 1 KM, 4 Kn

U našem društvenom okolišu su se od zadnjega broja dogodile vrlo značajne stvari. Dobili smo novu vladu, na čelu s premijerom gospodinom Bajazitom Jašarevićem kojemu u ovom broju posvećujemo posebnu pažnju. Nakon čitanja intervjua s njim mnogo toga iz naše svagdašnjice ćete bolje razumjeti. Iz svega rečenog moći ćete prepoznati konture nekih vrlo značajnih problema koji se ne odnose samo na Hrvate ovoga kraja. Iako su "hrvatski" intonirani, oni su, zapravo, općebosanski. Po svemu sudeći, radi se o vrlo ozbiljnim sugovornicima, ali i o vrlo delikatnim pitanjima, koja će ovome čovjeku, njegovim ministrima, i svima nama biti teško rješavati bez šire i otvorenije suradnje i dijaloga.

Hrvatski je glasnik i ovim razgovorom, kao i sličnim potezima, iskazao spremnost za aktivno uključivanje u rješavanje svih općih i pojedinačnih problema. U ovom uvodniku to izravno svjedočimo i očitujemo! Tu su, također, još neki važni i značajni naslovi. Vrijedan je pažnje i razgovor s deklariranim prijateljem Hrvatskoga glasnika i Hrvata uopće, profesorom i prorektorom tuzlanskoga sveučilišta dr. Božom Banjaninom. To je drugi u nizu razgovora što ih Glasnik namjerava objavljivati sa sveučilišnim profesorima s kojima je na razne načine bio u prilici službeno i privatno kontaktirati.

Oba ova gospodina, s još nekoliko značajnih ljudi u ovoj sredini, imat će važnu ulogu u procesu realizacije svih onih ustavnih pozicija koje se tiču i nacionalnih i općegrađanskih prava i sloboda pojedinih konstitutivnih naroda i građana u ovom kantonu.

Osim teških ekonomskih problema koji čekaju novoga premijera i njegove suradnike, vrlo značajna su i pitanja koja su samo otvorena, a daleko od toga, da su i riješena. To su ona pitanja koja su predmetom ustavnih amandmana na sve ustave u Bosni i Hercegovini što ih je nametnuo Visoki predstavnik europske Unije, a odnose se na ostvarivanje vitalnih interesa sva tri konstitutivna naroda na cijelom teri-

Sa okusom soli

toriju Bosne i Hercegovine, u očuvanju vlastitih identiteta, kulture, uporabe jezika, izbalansiranosti u državnim administrativnim i sličnim institucijama, koje igraju vrlo značajnu ulogu u očuvanju ove države. Nisu to lako rješivi problemi, jer da jesu, naši bi ih političari sami rješavali, ne bi rješenja morao nametati Visoki predstavnik.

Kad smo kod jezika, 21. veljače bio je Međunarodni dan materinskoga jezika koji je proglašen na 30. zasjedanju Glavne skupštine UNESCO-a, 1999. Na 31. Glavnoj skupštini, 2001. usvojena je Deklaracija o kulturnoj različitosti gdje u 5. članku piše: "...svakoj se osobi mora omogućiti izražavanje i stvaranje djela na jeziku koji izabere, posebice na materinskome jeziku." Na žalost, u našoj praksi taj oblik ravnopravnosti svih naroda još uvijek nije postignut.

Hrvatski će glasnik poticati rješenje ovoga važnog pitanja koje na Tuzlanskome univerzitetu stoji otvoreno, iako mu kao uzor može poslužiti Filozofski fakultet u Sarajevu.

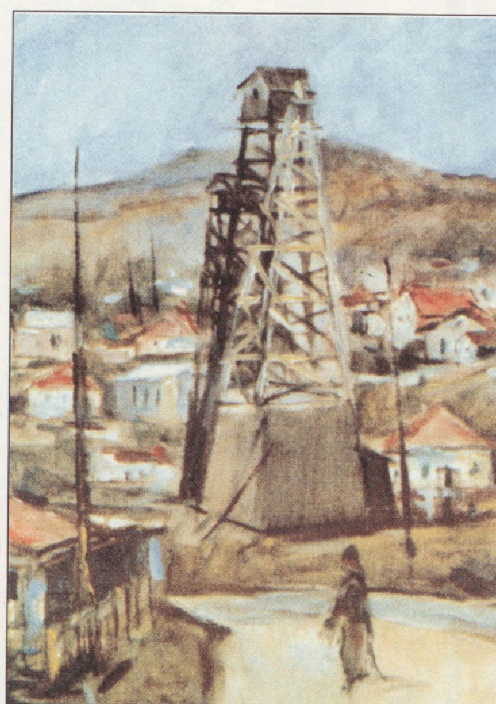
Hrvatski će glasnik, konačno, sva aktualna događanja, ne samo pratiti i o tome izvještavati, nego se želi i aktivno uključiti u pronalaženju najboljih rješenja. U tom smislu vas želimo obavijestiti da je u okviru Društva Hrvatski dom oformljena i jedna komisija sastavljena od hrvatskih predstavnika iz svih stranaka kao i značajnih ljudi iz nacionalnih društava. Zadatak ove komisije će biti aktivno praćenje i razmatranje rada svih relevantnih faktora koji sudjeluju u implementaciju cjelovitoga Ustava na svim društvenim i političkim razinama.

Dakle, pred svima nama je dosta odgovornoga posla. Podržite nas i svojim prijedlozima, pismima i slično.

Glasilo HKD "Napredak" župe Soli nije obična novina, nego bilten rada, ne samo hrvatskih udruga, društava, ili stranaka. On želi biti glasnikom svih naroda i građana u ovome kantonu. I do sada je nastojao da ga svaka nacionalna, vjerska i kulturna zajednica može smatrati svojim. Dešava se da nam neki hrvatski radikalist predbaci za ovakvu orijentaciju, pa ga npr. nazove "Alijinim glasnikom". Hrvatski glasnik jednostavno želi pomoći u traženju boljih i sigurnijih rješenja za sve ljude i narode naše domovine.

Ima li išta značajnije i "nacionalnije" od ovakvoga usmjerenja?!

P. Matanović

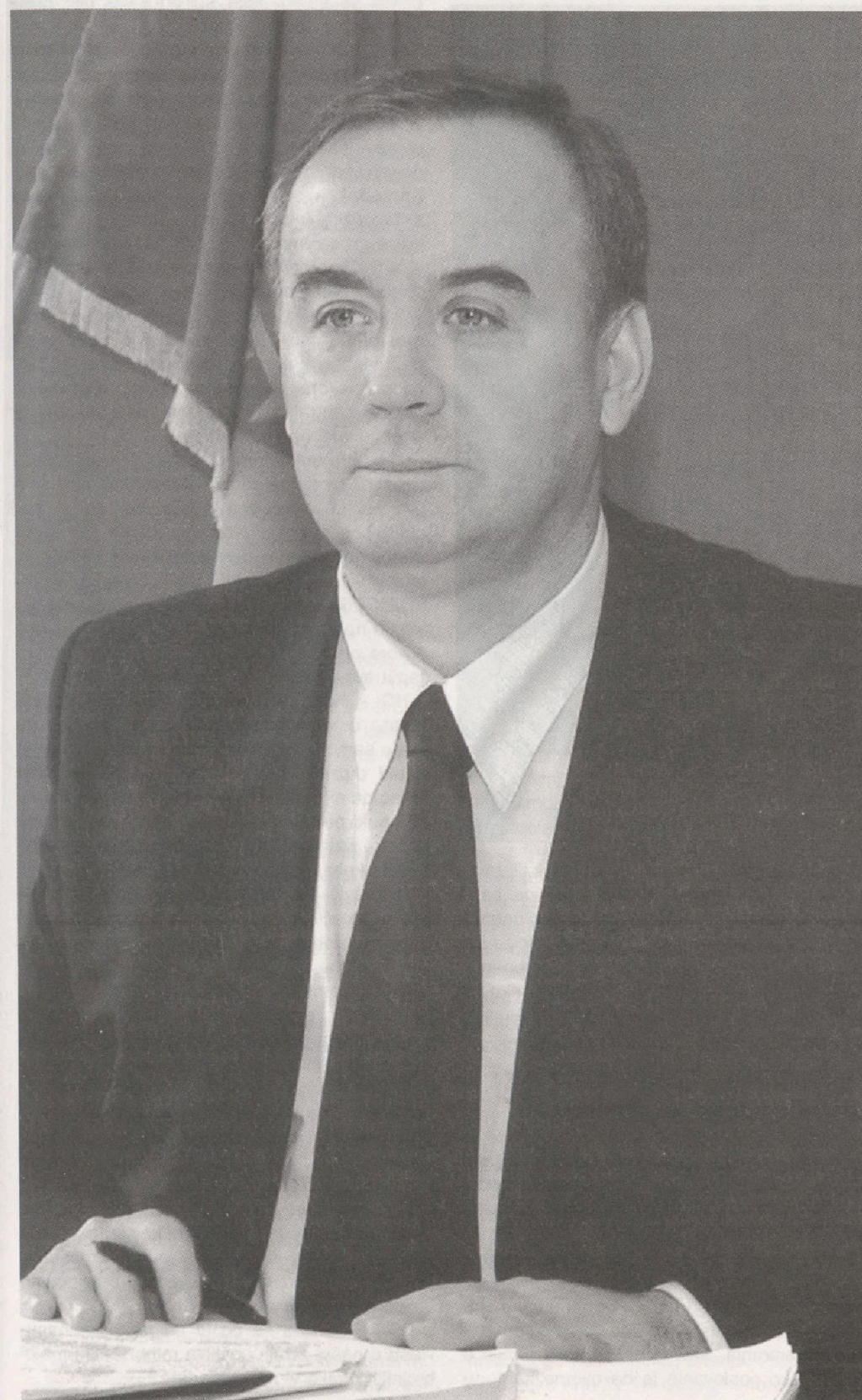

Naslovnica:
SLIKE STARE TUZLE
MEVLUDIN EKMEČIĆ
SLANI BUNAR, DETALJ, ULJE 1967.

Premijer u Vladi Tuzlanskoga kantona/županije

Bajazit Jašarević

"OČEKUJEM DA ĆE, ISPUNJENJEM MOJIH SNOVA, ZAPOŠLJAVANJEM LJUDI I POPRAVLJANJEM EKOLOŠKE SLIKE TK, TOPLIFIKACIJOM PRENASELJENIH, URBANIH MJESTA, NARODU TUZLANSKOGA KANTONA ODRŽATI ŽIVOT."

Bajazit Jašarević je novi (stari) premijer u Vladi Tuzlanskoga kantona. Radni dan ovoga izvrsnog elektroinženjera rodom iz Srebrenika (1957) traje često i preko 12 sati. Od kako je, 1980. diplomirao na Elektrotehničkome fakultetu u Tuzli, 13 godina radio je u Rudnicima Kreka, zatim u Elektrodistribuciji, dva puta je bio na čelu Termoelektrane Tuzla i dva puta prvim čovjekom u Vladi TK. U vremenu između prvog i drugog mandata u Vladi TK, g. Jašarević nije gubio vrijeme. Bio je, naime, šef službe za razvoj i vođa projekta toplifikacije Luvkavca. Uspješnu realizaciju ovoga projekta smatra vlastitim uspjehom i u narednome periodu namjerava nastaviti toplifikaciju Tuzle i pomagati u toplifikaciji Živinica. Posebno ga raduje što će se vrelodomom moći koristiti stanovnici Šićkoga Broda, Bukinja i Bistarca, odnosno, kasnije Husina, Morančana i Ljubača. Ovim projektima popravila bi se ekološka slika našega kantona, a to je još jedan u nizu zadataka koje je sebi postavio g. Jašarević.

Govori tiho i promišljeno. Ostavlja dojam čovjeka koji nikada ne kaže ono zbog čega bi se kasnije kajao. Nema prepoznatljivo držanje političara koje susrećemo ovih godina. Umjesto zabrinutoga lica, ozbiljna smrknutoga pogleda i prividne užurbanosti, koje godinama vidamo u našoj političkoj svakodnevi, premijer se često osmjehuje, ima, izgled čovjeka na čijem licu godine, odgovorne funkcije i ratne poteškoće nisu ostavile vidljiviji trag. U subotu u jutro, 22. veljače, kada nas je primio u svome kabinetu, uz jutarnju kavu, nije ostavljao dojam hinjene užurbanosti i prezaoplenosti, tako prepoznatljiv kod naših političara i državnih službenika na svim razinama.

Dvije godine kratak je mandat za svaku vladu

HG - Vratili ste se na svoje staro radno mjesto. Jeste li zatekli dovršene poslove koje ste započeli ili su ove dvije godine jedan "prazan hod" u pozitivnim gibanjima života u našem kantonu?

Jašarević - Kad sam se vratio u Vladu, poslije prvoga uvida u stanje, potvrdio sam moj stav da su dvije godine izuzetno kratak mandat za svaku vladu. Puno poslova koje smo započeli u mandatu 1999-2000. godine prethodna vlada je ostavila nedovršenim upravo iz tih razloga. Mislim da je dobro što smo prešli na četverogodišnji mandat, a prethodnicima od svega najviše zamjeram, ne samo Vladi, (čija je odgovornost, naravno, najveća) nego svima koji su mogli utjecati, što je dopušteno da stanu sve tvornice kemijske industrije. To je, po mojoj procjeni, korak nazad, s tim što sam duboko svjestan da to nije bilo lako ostaviti u pogonu. Trebalo je izuzetno jedinstvo svih, kojega, nažalost, nije bilo, a, kod nekih je ljudi, čak, vladalo mišljenje da sve iz prethodnoga perioda treba zaustaviti i ponovno pokretati po nekome novom konceptu. Pokazalo se da se velike tvornice teško zaustavljaju, a pogotovo ponovno pokreću. Sada imamo situaciju da se svim snagama borimo pokrenuti i Fabriku sode u Lukavcu i Fabriku za preradu voća i povrća u Čelincu.

HG - Koje će inovacije biti uvedene u kantonalnoj vlasti dolaskom novih ljudi u Vladu TK?

Jašarević - Moj je prvi dojam da smo dobili dobru vladu. Radi se o ljudima koji su skloni timskome radu što je preduvjet za svaki pozitivan rezultat. Očekujem da neće biti "soliranja", pojedinačnih nastupa ministara kako se to u ranijim periodima znalo dešavati. To je dobra pretpostavka za pomake u stanovitim segmentima. Prije svega, mislim da je važno da pomak u zapošljavanju i pokretanju proizvodnje bude zajednički i jedinstven stav svih ministara u Vladi te da dio toga raspoloženja probamo, putem Skupštine, prenijeti i u javnost.

Glavne su poteškoće u TK nedovoljan intenzitet zapošljavanja što je posljedica gašenja kemijske industrije. Ako se desi da to pomaknemo, da krene Fabrika sode, Koksno-hemijski kombinat, a u nekome kasnijem vremenu i Polihem, onda mislim da će dobiti zamaha prateća metalna, elektro i građevinska industrija te da će to značajno promijeniti raspoloženje na Tuzlanskome kantonu i dovesti do većih mogućnosti proračuna da prati osnovne funkcije koje država ima: obrazovanje, unutarnju sigurnost, zdravstvo, pravosuđe, socijalnu politiku i drugo. Donošenje Zakona o izboru službenika u državnim organima bit će prilika da dovedemo kompetentnije ljude na mjesta koja su potpora radu Vlade. Reference iz prethodnoga perioda bit će glavni kriterij pri popunjavanju tih mjesta. To dvoje vidim kao velike šanse, ali ističem da su ove četiri godine period kada će se sigurno dovršiti reforme pravosuđa, Ministarstva unutar-njih poslova, vjerojatno i zdravstva, a u većem dijelu i obrazovanja.

HG - Možda je već prije trebalo upitati što ste Vi osobno prvo promijenili kada ste ponovno došli na vlast?

Jašarević - Prvo sam napravio ambijent da predsjednik Vlade neće raditi ništa drugo dok ne ispuni ovo o čemu sam malo prije govorio: dok tvornice ne budu u projektu pokretanja

proizvodnje, predsjednik Vlade neće imati drugoga posla, osim što je apsolutna potpora ministru industrije i poljoprivrede. To je pomak u odnosu na moj raniji rad i na rad ranijih predsjednika, Vlade. Tek poslije toga vratit ću se svome redovitom poslu.

HG - Hoće li se spomenutim Zakonom o izboru službenika u državnim organima mijenjati bit u kantonalnoj administraciji ili će promjene, ponovno, biti samo formalne?

Jašarević - Možda ovo ne bih trebao reći otvoreno: nisam zadovoljan učinkom kantonalne administracije. Nastala u ratnome periodu, pomalo je stihijno popunjavana. Nije uvijek po kriteriju kvalitete i kompetencije za određena mjesta. Učinit ćemo da građani budu u središtu pozornosti kada je u pitanju odnos službenika kantonalne administracije, a smanjit će se svi

oblici beskrajnih informacija, izvješća, i zadovoljavanja čiste forme. Učinit ćemo da bude veći broj riješenih zahtjeva građana i unapređenje u svakome sektoru. Znat će se tko za što odgovara, temeljem toga ostat će i unapređivati službu ili se dobrovoljno povući, ako ne bude pozitivnih rezultata.

Realno planiranje kantonalnoga proračuna

HG - Kantonalni proračun je umanjen. Kako mislite odgovoriti na brojna naslijeđena potraživanja i na one oblasti što ih je proračun dužan pratiti?

Jašarević - Prvi puta je, istina uz potporu međunarodne zajednice, prilika da realno planiramo sredstva u proračunu TK. Dobar dio deficita iz ranijih godina nastao je kao posljedica nerealnoga planiranja. Stav ljudi koji se razumiju u proračunsko poslovanje je da ovome kantonu

treba bar 220 milijuna KM kako bi udovoljio osnovnim, minimalnim zahtjevima svakoga segmenta života.

Mi, nažalost, nismo prešli 171 milijun KM i ove smo se godine odlučili, uz potporu Međunarodne zajednice i MMF-a planirati realno proračun, a kao posljedicu uvodimo odgovornije odlučivanje o prioritetima koji će se financirati ovim putem.

Moj rad s Vladom u proteklom periodu, a to je svakodnevni rad kolegija Vlade, pokazuje svijest ministara o vremenu i vlastitoj odgovornosti. Imam određenu rezervu spram toga kako će rasprava teći u Kantonalnoj skupštini, ali obzirom da je OSC organizirao jedno tematsko savjetovanje i edukaciju za poslanike, očekujem potporu Skupštine ovakvome pristupu. Bit će, dakle, sredstava za prioritete, ali nekih ćemo se stvari, koje su do sada bile financirane, ipak morati odreći.

HG - Kako reagirate na medije koji u velikome broju otvoreno izražavaju sumnju u uspjeh vlasti stranaka s nacionalnim predznacima?

Jašarević - Bit ću do kraja otvoren: mislim da je nevjerojatna podvala da se uspješnost ili neuspješnost vezuje za tzv. predznak stranke. Napredak ove države je u demokratizaciji, a ne u favoriziranju određenih stranaka. Nitko ne može građanima ove zemlje nametati pojedine stranke kao prirodno progresivne, a druge kao one koje vuku unatrag.

Postoji čitava lepeza stranaka koje na ovim prostorima imaju dugu tradiciju. Moja je intima, vlastita, građanska želja da svaka od njih napravi iskorak u demokratizaciji, da se manje osjeća centralizam i utjecaj pojedinaca koji stranku vodi na stranputicu.

Ako profunkcioniraju organi stranaka po uzoru na moderne europske stranke, onda sam uvjeren da u ovoj zemlji ima prostora za sve postojeće stranke. Naravno da mi je najviše stalo do daljnje demokratizacije SDA, ali priželjkujem da to uradi i SDP i Stranka za BiH, HDZ, SDS i sve druge. Podvala je da bi se u BiH mogla napraviti vlast bez HDZ i SDS. To samo govore oni koji i dalje zagovaraju polarizaciju i zaoštavanje među narodima u BiH.

HG - Kako odgovarate na uznemirenost Hrvata u našem kantonu zbog činjenice da imaju samo jedno ministarsko mjesto. Jedan je visoki dužnosnik - Bošnjak, na jednoj tribini rekao da nije važan "broj fotelja", a podržali su ga i neki političari - Hrvati. Imate li mehanizme kojima ćete zaštititi proklamiranu konstitutivnost koja danas izgleda kao recidiv?

Jašarević - Žao mi je što neke stranke u kojima su u većini članovi iz reda Hrvatskoga naroda nisu dobile više poslaničkih mjesta. Tu vidim stanoviti problem. Broj ministara je utvrđen temeljem popisa iz 1991. U toj matematičkoj to je bio jedan ministar iz reda Hrvata i pitanje je bilo kako ga odabrati. Sa svima sam govorio otvoreno, najviše je interesa pokazala HDZ i - mi smo se s tom strankom dogovorili. Međutim, mi smo ustavno obvezni u popunjavanju ostalih mjesta (pomoćničkih, tajničkih i rukovodnih), udovoljiti strukturi temeljenoj popisom iz 1991.

Moja je želja da malobrojniji narod treba dobiti nešto više iznad toga kao znak dobre volje za stvarni suživot na ovome prostoru. Dobro je što imamo priliku često provjeravati broj predstavnika svih naroda.

HG - Slažete li se da je na nižim razinama vlasti u našoj zemlji uočljiva minorizacija malobrojnijih i kako Vi na to gledate?

Jašarević - Ti se problemi moraju razriješiti. Kad je SDA glasno govorila kako neki žele bošnjački narod podijeliti između SDA, SDP i Stranke za BiH, nitko nas nije shvaćao ozbiljno. Sada je hrvatski narod doživio da je na ovim prostorima vanjskim utjecajem uspješno podijeljen između HDZ, Stranke za boljitak, SDP itd. Time je vješto spriječena mogućnost za veći broj poslanika u Parlamentu, iako predstavnici SDP glasno najavljuju da su Hrvati u njihovoj stranci dovoljno moćni zaštititi interes hrvatskoga naroda.

Mislim da je najvažnije da je sveukupna kadrovska raspodjela u institucijama kantona dostupna javnosti, kako bi se vidjelo je li malobrojniji narod dobio koliko mu pripada, a ja uvijek navijam da to bude iznad toga kao znak dobre volje i otvorenosti većine.

HG - ...i pitanje njihove časti, osjetljivosti za zajednički bosanski interes, ako uopće tako nešto postoji. Je li moguć dijalog neistomišljenika koji je značajan za nas? Imaju li stranke koje su dobile vlast artikulirane te interese?

Jašarević - Tuzlanski kanton manje od ostalih gleda na situaciju u Zapadnoj Hercegovini ili u Posavskome kantonu. Ovdje se ne tjera neki reciprocitet kao što bi neki voljeli. Ne čeka se da se nešto riješi u Republici srpskoj ili Zapadnoj Hercegovini da bismo i mi ovdje. Mislim da ovdje Hrvati mogu dobiti onoliko koliko im pripada.

Predlažem da rukovodstva stranaka budu u stalnome kontaktu. Molio sam sve predstavnike stranaka s kojima sam imao razgovor da ne kontaktiraju samo pred izbore i neposredno poslije, nego pojedinačno ili zajednički tijekom mandata kako bi se jasno iznosili problemi koji se javljaju "u hodu".

Mislim da su glasnjiji oni koji poturaju nespozrazume. Najveća jezgra naroda ispoljava zajedničke bosanske interese, samo što bi kontakti trebali biti češći pa će biti i iskreniji i uočljiviji. Treba inzistirati na ljudima koji se lakše sporazumijevaju, koji tolerantnije razmišljaju. Oni su došli na vlast. Ne znam smijem li uzeti vlastiti primjer. Pripadam jednoj struji koja želi da se narodi međusobno sporazumiju. To u osnovi nije složen problem, samo bi ovi što su na dobrome putu trebali biti glasnjiji kako bi ušutkali one koji izmišljaju nespozrazume ne bi li zadržali status quo.

Mediji trebaju pomoći ljudima u pozitivnome razmišljanju o vremenu u kojemu živimo

HG - Hrvatski Glasnik je glasilo HKD Napredak. Zanima nas kako Vi vidite odnos politike prema nevladinim udrugama s nacionalnim predznakom. Imamo svjež primjer zatvaranja Napretkove Lire u Sarajevu i reakciju g. Šaćira Filandre, Preporodova čelnika.

Ljudi su skloni povezivati političke stranke i udruge s nacionalnim predznacima. Mi iz udruge, znamo da u praksi nije tako.

Jašarević - Već sam razgovarao s nekim ljudima koji su u politici ispred hrvatskoga naroda važni u TK. Mislim da se oko određenih interesa narodi moraju okupiti i istaknuti šta je za njih bitno. Treba čuti glas Bošnjaka, Hrvata, Srba i ostalih naroda. Vlast je uspješno utvrđivanje prioriteta i zato ih treba utvrditi. Nažalost, zbog ograničenih sredstava samo se mogu pratiti prioritete. Ne odobravam da netko u ime drugoga naroda utvrđuje prioritete, zato sam

zamolio da predstavnici hrvatskoga naroda u svim porama vlasti, bez obzira na pripadnost vlasti, utvrde šta je primarno da bi se Hrvati u TK osjećali jednakopravno spram ostalih naroda. Ako do toga dođe, bit će svi zadovoljni. Na sceni je vezivanje institucije za određenu stranku pa je borba protiv stranke često i borba protiv institucije. To na TK moramo spriječiti. Po mome mišljenju, TK ima sve pretpostavke da bude najbolji kanton u BiH. Ako uspijemo riješiti zaposlenost ljudi, bit će bolja i socijalna struktura. Besposlen svijet zrači negativnom energijom, a uposleni su ugodniji. Pri tome je vrlo važno da mediji pomognu ljudima da pozitivnije razmišljaju o vremenu u kojemu živimo.

Bošnjački narod ima najveću odgovornost u pokazivanju da ovdje ima jednako mjesta za predstavnike svakoga naroda, svakoga građanina.

HG - Tko donosi tu ocjenu? Vi kao Bošnjak kažete - želim da u TK bude najbolje. Hoće li, nakon četiri godine, Vaša ocjena biti kompe-

tentna, ako kažete - ovdje je najbolje u Bosni Hercegovini - ili je meritorna ocjena malobrojnijega naroda?

Jašarević - U principu samo ocjena malobrojnijega naroda i jest meritorna. Koliko vlast ostavi prostora opoziciji, toliko je dobra vlast, koliko brojniji narod stavi u odgovornost malobrojniji narod, dokazuje svoju zrelost i to je istinska jednakost. Treba se osloboditi da govorimo otvoreno i onda kada smo u pravu i onda kada, možebit', nismo. Ako budemo otvoreno govorili o tome na Skupštini TK i u Općinskim vijećima (to su najmeritornija mjesta), onda se može stvoriti prostor za potpuno zadovoljavajuće interesa hrvatskoga naroda.

HG - Realan je strah da neće imati tko govoriti?!

Jašarević - Mi iz SDA bili smo uvjereni da će u Skupštini TK biti više predstavnika Hrvata. Nažalost, manje stranke nisu dostigle minimum, a u SDP imamo standardnu postavu. Tamo ne moraju ni biti izbori. To su sposobni ljudi, nemam ni jednu primjedbu, ali bi bilo bolje da su sad i neke, barem dvije, stranke koje u svome programu imaju rješavanje hrvatskoga nacionalnog pitanja. Predlažem da se u tisku i na TV TK nađe prostora da o tome

otvoreno progovorimo. Ja gledam cijelu BiH - nije dobro svaki problem vezivati za nacionalni interes jer tako usloznavamo državu, ali i o tome bi se narod mogao dogovoriti: sve stranke s većinskim brojem Hrvata mogu izdefinirati ispod koje razine ne žele i neće, a uvjeren sam da se svima (i Bošnjacima, i Srbima i Ostalima) koji su malobrojniji u nekome kantonu tako može osigurati jednakopravnost. Znam da bi puno Bošnjaka voljelo da u kantonu ima šira lepeza stranaka s predstavnicima hrvatskoga naroda. Tako bi Skupština koja je sada najbolja u BiH, bila još bogatija. Ostaje da se izvuku pouke iz prethodnoga perioda i da se ide dalje.

Treba koristiti prilike koje imamo, a manje kukati za onima koje nam se ne pružaju

HG - Dobro je što pozivate na javni dijalog jer bi se time narod umirio i trgao iz letargije, odus-

tao od razmišljanja o odlasku od kojega još nije odustao. Nemaju Bošnjaci u Skupštini vremena rješavati naše probleme jer imaju i svojih.

Jašarević - Naravno! Mene pitaju zašto sam neparlamentarnoj stranci dao ministarsko mjesto. Odgovorio sam da je to jedina stranka koja je izrazila interes da ima ministra u ovoj Vladi. SDP javno govori da neće sa SDA, pa ne mogu reći bih li prihvatio njihova kandidata da su ga i imali. Ako oni neće s nama, ne znam zašto bismo mi inzistirali, dok se ne promijene okolnosti.

Ali, ima modela da se čuje glas i neparlamentarnih stranaka u Skupštini. Zato sam zamolio predsjednika SDA TK da održi kontakt sa strankama koje nisu parlamentarne, a čiji je uspješan rad u općem interesu.

HG - Imate najistaknutiju političku poziciju u našem kantonu. U svijetu je privatni život takvih osoba jako kontroliran i izložena je javnosti njihova privatnost. Čini mi se da se i kod nas u zadnje vrijeme uvodi taj kriterij. Smatrate li da je privatni život važan za kvalitetu društvenoga djelovanja?

Jašarević - Čovjek koji ne izađe miran iz svoje kuće ne može imati pozitivan rezultat. Sva snaga koju imam posljedica je snažne potpore

moje supruge i djece. Prije nego što sam pristao, i prvi i drugi puta biti predsjednikom Vlade, tražio sam njihovu suglasnost. Da je nisam dobio, ne bih ni prihvatio. Od momenta kad su me podržali, moj radni dan protječe mirno i ja se mogu potpuno posvetiti poslu. Radim dnevno u prosjeku 12 sati, a inspiracija mi je sklad u mojoj obitelji. Svi koji govore da nije tako, nisu iskreni.

HG - Ako ste Vi takav radoholik i tako dugo izbjivate iz obitelji, kako ste riješili odgojnu funkciju oca koja je nezaobilazna u razvoju djece?

Jašarević - To je visoka cijena. Ja imam jednu tuđu u sebi što su mi djeca odrasla, a da ih nisam mogao pratiti koliko sam želio. Zato sam tražio njihovu suglasnost kad god sam se angažirao. Najteži posao koji čovjek može raditi je biti predsjednik Vlade u vremenu u kojemu nema uspostavljenoga sustava ni u jednome segmentu.

Onda je to princip - uzmi ili ostavi. Ministri koji nisu spremni skupa sa svojim suradnicima na tako istrajan rad, neće omogućiti ovome kantonu iskorak naprijed. Vrlo mi je važno da nemam potresa u obitelji, a hvala Bogu, nemamo problema ni sa zdravljem. Mimi smo i skromni pa mi ostaje inspiracija da u ovome radu vidim zadovoljstvo.

HG - Bili ste izvrstan student, a niste se nastavili baviti znanstvenim radom. Jeste li otišli u politiku zato što na ovim prostorima omogućava kvalitetniji život ili ste mislili da u politici možete više dati?

Jašarević - Sretna je okolnost što je u generaciji rođenog 1957. bila jedna jaka selekcija odličnih studenata. To je bilo više od studiranja. Naučili smo se raditi izvan propisanih satnica i normi. Imao sam želju ostati na fakultetu, ali, obzirom na moje radničko podrijetlo, bilo mi je skoro suđeno završiti u rudnicima, jer jedino tamo nitko nije htio. Tamo sam proveo 13 godina, najljepši dio svoje mladosti. Ispekao sam život na način da mi sve što radim u životu predstavlja zadovoljstvo.

Mislili da nisam baš neki političar. Više mi ide matematika pa moj rad ide matematičkim, egzaktnijim putevima, a politički dio dopunjuju ljudi oko mene, skloniji politici. Puno je bolje raditi u struci, nego u politici, ali recimo da je sudbina, prvo da dođem jednom na ovu poziciju, pa onda, još strašnije - i drugi puta. Vratit ću se svojoj struci!

HG - Vaša je struka prirodoslovna, a čini mi se da je većina ministara iz sličnih sfera. Kako vidite mjesto kulture koja je u TK još uvijek nespretno smještena u okvir istoga ministarstva sa znanosti, obrazovanjem i sportom. Je li Vam taj problem i njegov značaj u svijesti i kanite li emancipirati kulturu?

Jašarević - Treba dobro izdiferencirati kriterije za određivanje što je stvarno kulturna društvena potreba. Često se pod kulturom pokušava podmetnuti puno manifestacija koje nemaju društvenoopravdanu težinu. Moj prijedlog je da radnici u kulturi trebaju s ministricom napraviti kriterije, koje su to ustanove iz kulture interes građana TK. Za takve institucije treba naći mjesta.

Predlažem da sva Općinska vijeća i Kantonalna skupština iskreno iskažu svoj interes za unapređenje kulture, a to znači stavkama u proračunu. Pričati kako želimo unaprijediti kulturu, a ta sredstva držati na niskoj razini, u principu je jedna galama koja nikome ne donosi ništa.

HG - Nadam se da ne izgleda kao udvomištvo ako Vam kažem da mi iz hrvatskih-katoličkih krugova blagonaklono gledamo na Vaš dolazak na čelo Vlade. Imamo s Vama pozitivno iskustvo glede jednoga imovinskog pitanja. Inače, svoju imovinu teško vraćamo, uz mnogo poniženja i nepotrebnoga uplitanja javnosti. S Vama je išlo ljudski. Nadamo se i nadalje dobroj suradnji. Je li znakovito što nismo dobili termin u službenom vremenu, nego subotom. Je li to privilegij?

Jašarević - Mislim da je pitanje nacionalnih interesa svih naroda jednostavno riješiti. Od svega treba samo iskren razgovor. Puno je više mogućnosti od onoga što je realizirano. Treba više iskoristivati šanse koje imamo, a manje plakati za šansama koje nismo ni imali.

Primam Vas kao prve u ovome danu koji sam rezervirao za svoje drage prijatelje koje nisam uspio primiti od kako sam došao. Ima ih šest. Osim što ujutro imam sat i pol za ministre da se dogovorimo o radnome danu, cijeli moj radni dan posvećen je nastojanju da se pokrene proizvodnja. Moj je stav da smo malo uradili poslije rata i molim potporu i vaših novina da naglasimo da svaka država mora uposliti svoj narod kako bi je više cijenili. Besposlen narod ne cijeni ništa pa ni državu.

Ako ima nekih posebnih problema koje teško rješavate, obratite se izravno meni. Imat ćete počasne termine u našim budućim kontaktima.

Marica PETROVIĆ

VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH potvrdio je 14. veljače 2003. godine odluku o imenovanju premijera, zamjenika premijera i ministra u Vladi Federacije BiH. Time je veći bosanskohercegovački entitet četiri i pol mjeseca nakon izbora konačno dobio vladu.

Vladu će tijekom četverogodišnjeg mandata voditi premijer dr. Ahmed Hadžipašić. Zamjenici premijera Dragan Vrankić koji je i ministar financija i Gavrilo Grahovac koji je i ministar kulture i sporta.

Ministar obrane je Miroslav Nikolić, ministar unutarnjih poslova Mevludin Halilović, ministar pravde Bojana Krišto, a ministar industrije, rudarstva i energetike dr. Izet Žigić.

Mr. Nedžad Branković vodit će Ministarstvo prometa i komunikacija, Radovan Vignjević, Ministarstvo rada i socijalne skrbi, Edin Mušić Ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, Ministarstvo zdravstva dr. Tomo Lučić, Ministarstvo obrazovanja i znanosti dr. Zijad Pašić, Ministarstvo trgovine Maid Ljubović, Ministarstvo prostornog uređenja i okolice Ramiz Mehmedagić, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Marinko Božić, Ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta Mladen Čabrilo, Ministarstvo za pita-

nja branitelja i invalida obrambeno-oslobodilačkog rata Ibrahim Nadarević.

U pristupnom izlaganju premijer Hadžipašić upozorio je na poteškoće s kojima se Federacija suočava i posebnu pozornost posvetio rješavanju ekonomskih problema i povratku izbjeglih. Cilj Vlade, kazao je, bit će oporavak gospodarstva, no za provedbu sveobuhvatne reforme u tom području trebat će osam godina. Da bi Federacija 2010. dostigla ekonomski razvoj iz 1991. Hadžipašić procjenjuje kako je godišnje potrebno povećavati industrijsku proizvodnju 12 posto u odnosu na prethodnu godinu, a broj zaposlenih sedam posto godišnje. Cilj nove vlade bit će rast proizvodnje uopće, povećanje broja uposlenih, ubrzanje privatizacije...

Kao što je dogovoreno i ranije, ministri će odmah početi sa pripremom programa rada kako bi se Parlamentu što prije prezentirao cjelovit program rada Vlade. Utvrdit će se i stanje u proračunu Federacije BiH.

Osim podataka o njegovom punjenu, Vladu će posebno zanimati utrošak takozvane tekuće rezerve proračuna, jer je iz ranijih prijedloga vlasti poznato da izvršna vlast u tehničkom mandatu najviše rashoda učini upravo na ovoj poziciji.

VLADA TUZLANSKOGA KANTONA

Skupština Tuzlanskoga kantona, na sjednici održanoj 29. siječnja 2003. godine donijela je Odluku o potvrđivanju imenovanja Vlade Tuzlanskoga kantona.

Potvrđeno je imenovanje Vlade TK u slijedećem sastavu: Bajazit Jašarević - predsjednik Vlade, dr. Sead Omerbegović - ministar unutarnjih poslova, dr. Zlata Žigić - ministar obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Jadranka Mirašićić - ministar prostornog uređenja i zaštite okolice, Sead Bećirović - ministar financija, dr. Mustafa Burgić - ministar industrije, energetike i rudarstva, mr. Džemo Salihović - ministar trgovine, turizma i saobraćaja, mr. Ševal Suljkanić - ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, dr. Muradif Šarić - ministar zdravstva, Vladan Remetić - ministar za rad i socijalnu politiku, Sead Mujanović - ministar za obnovu, razvoj i povratak i Bahrija Mehurić - ministar za boračka pitanja.

Potvrđivanje imenovanja ministra pravosuđa i uprave bit će izvršeno naknadno.

Juraj NOVOSSEL

Dr. Božo BANJANIN rođen je 1947. godine u Peći, Kosovo. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Tuzli. Diplomirao je 1971. godine na Tehnološkom fakultetu u Tuzli, na organsko-tehnološkom smjeru. Poslijediplomski studij je završio na Sveučilištu u Zagrebu, gdje je magistrirao 1980. godine na temi: "Sinteza nekih derivata fenilooacetne i fenilopropionske kiseline". Godine 1988. obranio je doktorsku disertaciju na Prirodno-matematičkom fakultetu u Sarajevu pod naslovom: "Dobivanje, kinetika sinteze i osobine poliestera na bazi poli (oksi-propilen) glikola".

Po diplomiranju izabran je za asistenta na Tehnološkom fakultetu, a 1976. godine na Medicinskom fakultetu. Godine 1983. prelazi na Institut za kemijsko inženjerstvo, a 1990. godine izabran je u zvanje višega znanstvenog suradnika na Institutu za poliuretane Kombinata "SODASO" TUZLA.

Od 1992. godine radi na razvoju i proizvodnji novih proizvoda u Tvornici "Resod-guming". U zvanje izvanrednoga profesora izabran je 1993, za predmet Organska kemija na Pedagoškoj akademiji u Tuzli, a osnivanjem Filozofskoga fakulteta za izvanrednog profesora Organske kemije. U zvanje izvanrednog profesora izabran je 1998. godine i na Farmaceutskome fakultetu u Sarajevu.

Boravio je na Fakultetu za kemiju Jaglonien, Krakow, Poljska i na Univerzitetu u Detroitu, SAD, kao gostujući profesor. Za svoj znanstveno-istraživački rad primio je značajna priznanja.

Zastupljen je u uglednim domaćim i stranim publikacijama s većim brojem radova.

Za dekana Filozofskoga fakulteta izabran je u veljači 2001. godine, a za prorektora Univerziteta u prosincu 2002. godine. Osnivanjem Prirodno-matematičkog fakulteta, prelazi na taj Fakultet.

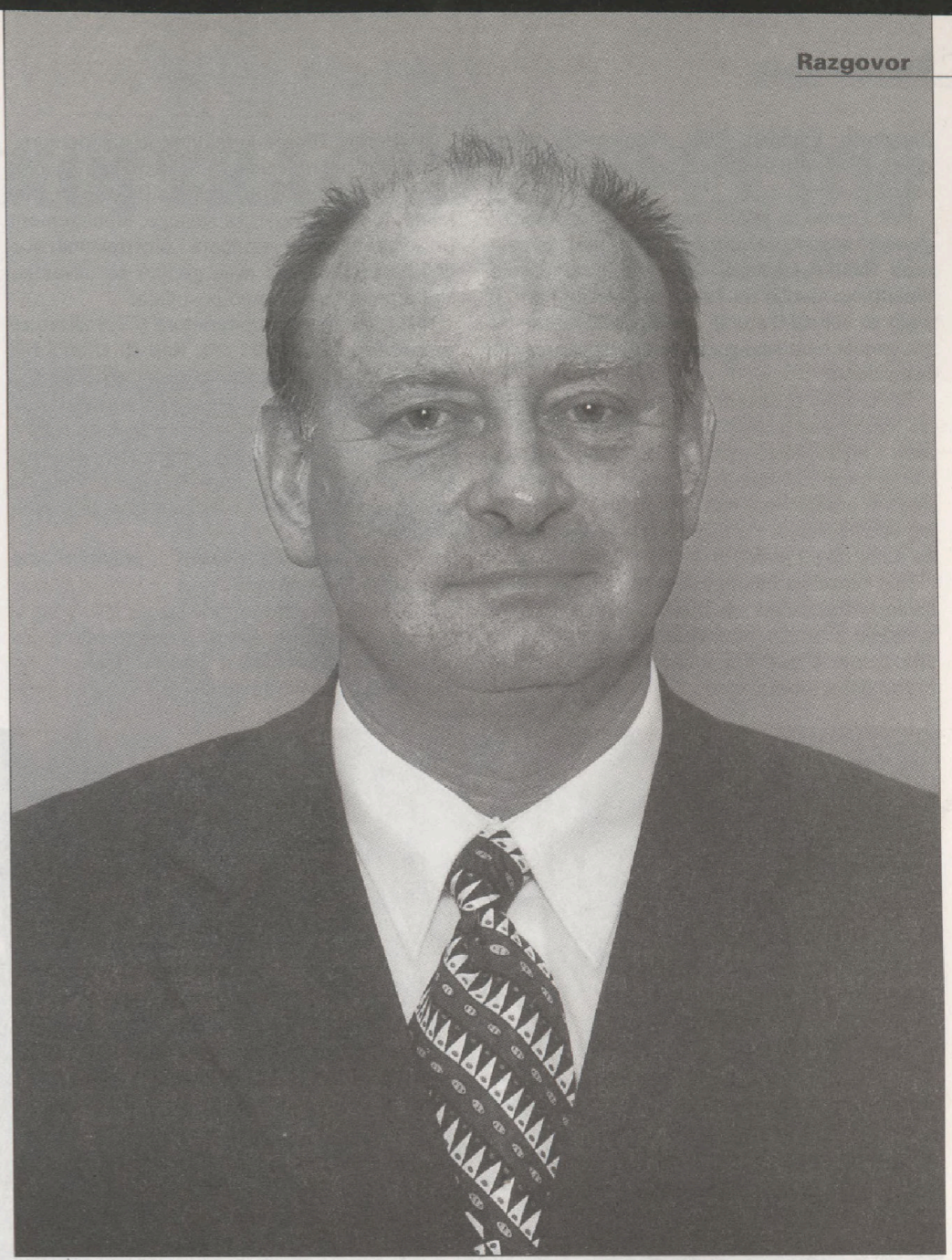
Prof. dr. Božo Banjanin

Prorektor za znanstveno-istraživački rad Univerziteta u Tuzli

Ja sam za dvosmjerne putove. Prohodnost je neophodna, kako u Bosni i Hercegovini, tako i sa Zapadom. Ako naši mladi dobiju odgovarajuća mjesta na Zapadu, to je dobro. Ako diplomirani stručnjaci rade nižerazredne poslove - to nije dobro.

HG: Bili ste dekan Filozofskoga fakulteta, jednoga od najmlađih na Univerzitetu u Tuzli, ali i Fakulteta s najviše studijskih odsjeka raznih profila. Danas su to tri posebna fakulteta. Jeste li imali problema u rukovođenju, ako niste, kako ste to postigli?

BANJANIN: Filozofski fakultet u Tuzli je, za pravo, među najstarijim fakultetima. Nastao je u prvom krugu razvoja visokoškolskih institucija u Tuzli zajedno s Tehnološkim i Rudarskim fakultetom. U početku je to bila Viša pedagoška škola, zatim, Pedagoška akademija, da bi 1994. godine došlo do transformacije u Filozofski fakultet. Do početka školske 2003/04. godine Filozofski fakultet je imao petnaest od-

sjeka i to veoma raznorodnih. Broji preko 3500 studenata i oko 350 profesora, asistenata i suradnika. Težak posao za dekana, ali izazovan.

HG: Objavili ste oko 40 znanstvenih i stručnih radova, izradili ste veći broj investicionih programa, studija i novih proizvoda, aktivno sudjelovali u nastavi, bili voditelj diplomskih radova, mentor magistarskih radova, pisali udžbenike. Mnoge Vaše radove su koristili drugi autori kao reference. Jeste li zadovoljni dosadašnjim svojim znanstvenim i pedagoškim radom?

BANJANIN: U dosadašnjem radu bio sam uposlenik Tehnološkoga fakulteta, Medicinskoga fakulteta, Instituta za kemijsko inženjerstvo, Kemo-prodakt, Dobo, Resod-Guming, Pedagoš-

ke akademije, Ministar u vladi TK i na kraju Filozofski fakultet. Upravo sam stupio na dužnost prorektora za znanstveno-istraživački rad. Na navedenim institucijama dobivao sam inspiraciju za rad s kojim sam zadovoljan.

HG: Je li istina da ste pozvali svjetski poznate profesore s drugih sveučilišta da sudjeluju u nastavno-znanstvenom procesu na Fakultetu? Kako se to odrazilo na kvalitetu znanstveno-nastavnog rada i ima li otpora na Fakultetu da se takvi kadrovi uključe u nastavu?

BANJANIN: U dvogodišnjem radu kao dekan Filozofskoga fakulteta pozvao sam mnoge poznate profesore s drugih Univerziteta. To su profesori: Kovač, Lovrenović, Filandra, Fočo,

Pejanović, Vrdoljak, Silić, Pranjkić i mnogi drugi. To je veliki kvalitet u nastavi i studenti su veoma zadovoljni.

HG: Znamo da je školovanje vlastitih kadrova glavna zadaća svakoga fakulteta, kako bi osigurao vlastite kadrove. Organizirali ste poslije-diplomske studije na Fakultetu. Recite nam, iz kojih su oblasti ti studiji i da li ste angažirali odgovarajući nastavno-znanstveni kadar s drugih sveučilišta?

BANJANIN: U navedenom periodu pokrenuta su četiri poslijediplomska studija: bosanski jezik i književnost, historija, geografija i fizika. Na taj način je omogućeno našim asistentima i mladim profesorima nastavak edukacije i daljnje usavršavanja. I u ovoj nastavi sudjeluju kako naši, tako i profesori s drugih sveučilišta.

HG: Filozofski fakultet je razvio bogatu znanstveno-istraživačku djelatnost, uspostavio je suradnju s drugim znanstvenim i kulturnim institucijama u zemlji i u inozemstvu. Jeste li zadovoljni s rezultatima?

BANJANIN: Znanstveno-istraživačka djelatnost tek sada će imati priliku dobiti mjesto koje zaslužuje. Na tome intenzivno radi Ured za međunarodnu i međuuniverzitetku suradnju i Ured za znanstveno-istraživački rad. Pravi rezultati dosadašnjih napora bit će vidljivi tek za godinu-dvije.

HG: Otišli ste s funkcije dekana Fakulteta. Što ste ostavili nasljedniku?

BANJANIN: Ostao je reorganiziran Filozofski fakultet poslije izlaska pet odsjeka Prirodno-matematičkog fakulteta i Fakulteta za sport. Kadrovska slika je sve bolja i bolja, a studenti s novim sadržajima (kompjutorski centar i multimedijalna dvorana na razini Univerziteta) imat će veći komfor u studiranju, posebno kada od iduće školske godine krenu novi nastavni planovi i programi sa uvođenjem kreditnog sistema i mogućnosti izbora određenih kolegija.

HG: Na što ste posebno ponosni od onoga što ste na Fakultetu uradili?

BANJANIN: Filozofski fakultet je najpopularniji fakultet na Univerzitetu i na njemu studira oko 40% studenata upisanih na Univerzitet. Naravno, to nije samo moja zasluga. Management Univerziteta učinio je napore i broj upisanih studenata u prethodne dvije godine se udvostručio, a prolaznost znatno povećala.

HG: Izabrani ste za prorektora Univerziteta za znanstveno-istraživački rad. Koji su kriteriji bili odlučujući pri Vašem izboru za prorektora?

BANJANIN: Moj izbor za prorektora prošao je procedurom Senat-Rektor-Upravni odbor. Naravno, na ovom putu Rektor Univerziteta ima najveći utjecaj na odabir prorektora. Drago mi je da je u meni vidio pogodnu osobu za ovu zahtjevnju funkciju.

HG: Koji su Vaši planovi i programi kao prorektora Univerziteta?

BANJANIN: Prorektorji rade na temelju programa koje je predložio Rektor prilikom izbora. Za naredni period predviđen je veliki posao u okviru znanstveno-istraživačkog rada. To se prije

dobro. Ako diplomirani stručnjaci rade nižerazredne poslove - to nije dobro. Neophodno je i krajnje je vrijeme za otvaranje novih poduzeća i novih radnih mjesta.

HG: Vaša vizija Univerziteta u Tuzli?

BANJANIN: U svom dosadašnjem razvoju naš Univerzitet je najbolji Univerzitet u Bosni i Hercegovini. Ako to priznaju i političari pred nama je svijetla budućnost.

HG: Kako inače, surađujete s kolegama na Fakultetu, a sada i s prorektorima?

BANJANIN: Bez suradnje na svim razinama nema uspješnoga rada.

HG: Vaše aktivnosti i rezultati rada kao ministra u Vladi Tuzlanskog kantona-županije?

BANJANIN: U mom mandatu prihvaćen je Zakon o obrtu i formirana Obrtnička komora. Posebno sam ponosan na dobro urađenoj strategiji razvoja TK čije podloge je uradio izuzetno kvalitetno Univerzitet u Tuzli.

HG: Što možete reći, koliko ste uspjeli u životu kao čovjek i kao pedagog i znanstvenik? Biste li izabrali ovaj isti put kojim ste prošli ili biste nešto, ipak, mijenjali?

BANJANIN: Kao gimnazijalac bio sam najbolji matematičar u generaciji. Već sam spakirao kufere za Sarajevo da studiram matematiku. Tada sam se zaljubio i ostao u Tuzli studirati Tehnologiju. I ona je ostala studirati na istom Fakultetu. Kada bih ponovno birao što ću studirati, zbog ove prethodne priče, izabrao bih isti put. Dakle, veoma sam zadovoljan postignutim.

HG: Imate li kakav hobi?

BANJANIN: Volim putovanja, dobru knjigu, film, druženje. Prijatelji mi mnogo znače.

HG: U prigodi četrdesete obljetnice Tehnološkoga fakulteta, Vi ste u Hrvatskom glasniku objavili vrlo zanimljiv članak pod naslovom: Dvanaest veličanstvenih. Recite nešto o tome?

BANJANIN: Imao sam čast i zadovoljstvo da budem intervjuiran za ovako ugledni mjesečnik kakav je Hrvatski Glasnik. S tematikom kakvom se bavi nadišao je prefiks (samo) hrvatski, a što se tiče kvalitete izrade, i ona je vrhunska.

Imao sam čast, da prije nekoliko godina jedna moja priča bude uvrštena u sadržaj ovog cijenjenog mjesečnika. To je bilo za obljetnicu Tehnološkoga fakulteta, a priča je nosila naziv "Dvanaest veličanstvenih". To je priča o dvanaest ljudi koji su tijekom mog studija na mene ostavili poseban dojam. Je li priča dobra? Njena objava u ovom prestižnom mjesečniku o tome govori.

HG: Što bi Vi rekli za kraj ovoga razgovora?

BANJANIN: Ovih dana otvaraju se Prirodno-matematički i Mašinski fakultet na novoj lokaciji (bivši dom "Enver Šiljak"). To je veliki događaj. Na jednom malom potezu nalaze se Rudarsko-geološko-građevinski, Mašinski, Prirodno-matematički, Tehnološki i Ekonomski fakultet. Bilo bi ljudski da se vlasti Tuzle sjete vizionara nastanka fakulteta i Univerziteta, prvoga rektora Univerziteta akademika prof. dr. Tihomila Markovića i da ovoj ulici daju njegovo ime. To je najmanje što možemo uzvratiti ovom velikom čovjeku.

O BLEIBURŠKOJ TRAGEDIJI 1945. (IV)

Fra Berislav KALFIĆ

25. IV. 1945.

Cijeli dan u nastambi (u zgradi). Ručak i večera u "Croatia". Dan provodimo u lutanju po gradu. Nikakvih obveza.

26. IV. 1945.

Dan kao i jučer isti, ručak i večera u restoranu "Croatia". Doručak - snalazi se sam. Išao sam s tri kolege na Mirogoj. Pred večer prekomanda. Idemo u Medulićevo 33. Tu nas sve upisaše u ustašku školu. Zove se "Časnička Gospodarska škola". Večera prava vojnička.

27. IV. 1945.

Rano ujutro krenuli smo u Samostansku ulicu 3. na tečaj-nastavu. U 8,20 sati obukli smo vojničke odore. Prave ustaše! Dvojica nekako izvrdali i nisu obukli date uniforme. Bili su to "K" i "G". Civilna odijela smo spakirali u zavežanj i čuvali kod sebe. U 9,00 sati smo odmah išli na vojne vježbe. Ručak u Medulićevoj ulici. Tu nam je i naš vojnički kazan. Poslije ručka opet vježba.

28. IV. 1945.

Od jutra do mraka sve pod vojnički red.

29. IV. 1945.

Nedjelja je. Idemo u stroju svi na misu u crkvu u 9,50 sati. Poslije toga vrijeme je slobodno. Idi kud hoćeš.

30. IV. 1945.

Dan Zrinski-Frankopan, nema vojničkih vježba. Mjesto toga, predavanje u dvorani o tim našim hrvatskim velikanima.

1. V. 1945.

Vježba opet nema, jer je državni Blagdan rada. Tog dana prenesena je kuhinja iz Medulićeve u Samostansku ulicu. U gradu je pripremno stanje. Partizani se približavaju Zagrebu.

2. V. 1945.

Rano ujutro oko 7 sati otišli smo na polaganje ispita u Medulićevu ulicu. Polazemo VI. razred gimnazije, koji nismo uspjeli dovršiti u našoj gimnaziji u Visokom. Komisija i ispitivači, 4 profesora u vojnoj odori (5 poručnika i jedan nadporučnik), zatim druga gospoda, 1 zastavnik, naš zapovjednik i 1 bojnik, zapovjednik cijele škole. Predmeti svi, počevši od hrvatskog jezika pa do zemljopisa i matematike. Položili smo svi. I dobili smo službene potvrde. Nešto slično kao svjedodžba.

3. V. 1945.

Dan je prošao u vojničkoj stezi i vježbi. Vračajući se u kasarnu, pjevamo pjesme koračnice. U gradu je opsadno stanje.

4. V. 1945.

Nema ništa naročito. Jedan avion preletio nad gradom u tolikoj visini, da topovi nisu uopće otvarali vatru. Uvijek dana dobio sam novaca od T. S. u iznosu od 7000 kuna. Najljepša joj hvala. Posjetili su me isto dvojica mojih školskih kolega. Krešo Bože i Ivo Rimac. Bilo je fasungna-primanje duhana. U gradu je opsadno stanje.

5. V. 1945.

Vojničke vježbe. Sve kao i prošlih dana.

6. V. 1945.

Nedjelja je. Išli smo opet na misu zajedno. Sve u stroju. Primanje duhana za mjesec lipanj. Nekakvo je uzbuđenje kod naših starješina.

Poslije podne rečeno je, da idemo u glavni magazin probirati sebi nova odijela. Išli smo pred večer. Dato nam je i posve novo oružje. I municije dosta. Uvečer kasno zastavnik Sjeverac uzeo je nas nekoliko, dao nam automate i krenuo s nama u grad, u lov na kamione i aute. Rekao je, da nam to treba, jer ubrzo predstoji povlačenje iz Zagreba. Lov je bio dobar, tri kamiona i dva automobila. Kamioni otiču od domobrana, a luksuzna kola od Nijemaca. Bilo je to sve oko pola noći. On stane nasred ceste, kola se zaustave, mi odmah pritrčimo i uperimo automate u šofere...

7. V. 1945.

Rano ujutro još prije zore časnici su nas probudili i saopćili nam, da se povlačimo iz Zagreba. U 4,00 sata bili smo već svi na okupu, u stroju. Stvari smo stavili u kamione. Isto i neku dovedenu djecu. A mi smo u stroju marširali. Osvanuli smo negdje izvan Zagreba. Cilj nam je bila granica Austrije. Bila je užasna žega. Mi idemo pješice. Upravo kad je sunce zalazilo, stigli smo na granicu Slovenije. Večeru smo "isprosilili" od seljaka, k'o kakvi prosjaci. Prenočili smo na ledini.

8. V. 1945.

U 5,00 sati prešli smo granicu Slovenije, rijeku Sutlu. Putujući cestom, sreo sam fra Berislava Lacića, nekadašnjeg vijačkog župnika. Ide u koloni zrakoplovaca. On je vojni svećenik, satnik zrakoplovaca sarajevskog garnizona Rajlovac. Naš susret bijaše dirljiv... Uvečer smo stigli u neko nepoznato mjesto. Tu smo prenočili na ledini.

9. V. 1945.

Ustali smo vrlo rano. Idemo dalje prema granici Austrije. Sunce peče. Cesta sve zakrčenija vozilima i raznim vojskama: Nijemcima, ustašama, domobranima, četnicima. Sve polako gmiže prema Austriji.

10. V. 1945.

Približavamo se Celju. Oko podne ulazimo u Celje. Susrećemo partizane u gradu. Mnogi imaju i motore. Jure s njima gore, dolje. Mi smo

stali u gradu i čekamo daljnje naređenje. Ulice zakrčene vojskom. Puške i strojnice su u rukama. Situacija napeta. Svaki čas može planuti borba. Govori se, da naši zapovjednici pregovaraju s partizanima o slobodnom prolazu prema Austriji. Dođe vijest: Nijemci, odlagati oružje i bez oružja ići dalje, a hrvatska vojska s oružjem dalje. Veselje. Pred mrak iziđosmo iz grada. Na jedno 5 kilometara, opet smo stali. Sunca još ima. Najednom u gradu Celju otvori se pakao - strašna pucnjava. Do malo vremena pronese se vijest: Luburić naišao... Mi se zanočili na ledini.

11. V. 1945.

Rano ujutro smo se digli i krenuli prema granici Austrije. Međutim, prijelaz preko granice još je daleko, partizani zauzeli kote prema granici. Cijeli dan proveli smo u grupiranju za navalu. Spavanje na ledini.

12. V. 1945.

Zapovijed rano ujutro: pokret prema kotama. Krenuli smo. Ali nakon jednog kilometra, opet zapovijed: nazad na isto mjesto, čekati. I tako prođe i ovaj dan.

13. V. 1945.

Cijeli dan na istom mjestu. Borba se čuje negdje u blizini, u brdima. I tako čitav dan. Stigla je vijest, da su naši zauzeli sve okolne kote na juriš. Ustaše. Naša kolona miruje na istom mjestu već treći dan. Spavanje opet na ledini.

14. V. 1945.

Ranom zorom smo se digli i krenuli prema granici. Puškaranje opet na kotama. Nalazimo se na jednoj velikoj ravnicu. Vojske mnogo. I civila. Pronijela se vijest, da su partizani opet na kotama. Ne daju preko granice. Opet se treba borbom probijati. Govori se, da će ovo biti i najglavnija borba. Poslije nje put će biti slobodan za Austriju. Pitam, kako se zove ovo mjesto, gdje se nalazimo. Rekoše mi neki: Dravograd. Negdje oko 10 sati naši topovi otvorili su vatru na obližnja brda. nije trajalo dugo, počeli su i topovi otvorili su vatru na obližnja brda. Nije trajalo dugo, počeli su i partizani pucati iz svojih topova. Gotovo čitav sat se pucalo. Naši topovi su bili pogođeni direktnim pogodcima, i umuknuli. Tad su partizani počeli obasipati vatrom kolonu, cestu. Kroz tu najžešću vatru mi smo morali jurišati naprijed, da bi se domogli mosta na Dravi. Strašno se ginulo. Samo dragom Bogu imam zahvaliti što nisam poginuo. Bilo nas je šest koji smo zajedno jurišali. Poginula su četvorica. Među njima bio je i fra Krešo Kruić, klerik od Plehana. Ja sam dobio jedan metak u list noge. Dravogradska bitka, taj pakao grmljavine i smrti, trajala je od iza podne, do 4-5 sati. Odbijeni smo od te granice. Morali smo na drugu stranu okrenuti, nekuda naokolo puno kilometara, da opet dođemo na austrijsku granicu, u njihovo tlo. Negdje kasno u noć stigosmo opet do granice. Opet neko veliko polje. Na stotine vatri ima i djeluju kao kakav veliki grad u noći sa svojim svjetlima. Bleiburg. Sišli smo niz neko brdo u šumu, te smo se pridružili toj masi. Spavanje na ledini.

(NASTAVIT ĆE SE)

Vlast je slast U POVODU

“Tko ne voli svoju zemlju? Voli je svatko. Ali većina ne voli gadová koji su se sakrili iza države i drže vlast kao slast.”

(*Andelko Haner: Napeta priča o gradnji jedne mrtvačnice i još o svemu i svačem, Dakovo, 2002.*)

Hrvatski Glasnik je u svome desetogodišnjem izlaženju iznjedrilo nekoliko zanimljivih rubrika koje imaju svoje čitatelje. Među njima je sigurno i rubrika. “U krivom ogledalu”, novinara Nikole Ivanovića. U njegovim je člancima, u ovoj rubrici, a odsada i knjizi, “ogledan” veliki broj nama poznatih osoba koje su na svoj način svratile na sebe pozornost ovoga (ne)pristranog promatrača. Naizgled indiferentni promatrač ljudi i događaja oko sebe, ovaj autor, u većini od svojih “ogledanja”, s lakoćom otkriva mane i vrline, pa čak i dublja stremjenja, onih što ih je promatrao. Tekstovi *krivoga ogledala* su svojevrsna eksploracija i samoga autora, makar da se on sam nije nigdje izričito “ogledao”.

Uz sve (ne)namjerne propuste, može se reći, da mu svi oni pojedinci i skupine koje je “krivo(ogledao”, trebaju biti zahvalni, jer će im ovaj, najčešće satiričan, a ponekad i groteskan način iznošenja istine o njima samima, poslužiti kao poticaj da razmisle o sebi i o svojoj odgovornosti prema onima koji o njima ovise na bilo koji način.

Autor Nikola Ivanović pripada onoj vrsti novinara koji se upušta u svojevrsni, više ili manje uspješan, tip angažiranoga novinarstva. Najčešće nema dlake na jeziku, posebice kad govori o državnim i političkim vodama.

Unatoč toj tvrdnji, ovdje se ne radi o zbirci neodgovornih i nekorisnih pamflet. On uspijeva, na pomalo šaljiv, a istovremeno ozbiljan način, ukazati na ono što uočava kao zanimljivo u našoj svakodnevnici; zauzima svoj stav i iznosi mišljenje o pojedincima i institucijama s kojima se ne slaže, kao i o onima s kojima se u svemu slaže. Kuša otvoriti put k rješenju i naći odgovore koji bi mogli pomoći da se kvalitetnije domisli društvena zbilja u kojoj živimo. Zato ga, barem se tako čini, najviše animiraju neodgovorne osobe u pojedinim institucijama našega društva i države. Također se ne libi izraziti simpatiju prema onima za koje smatra da korektno ostvaruju kodekse poslova koje rade. Autor se nije strogo sračunato držao ritma i pravila koliko će puta nekog ogledati. Stoga su neke osobe i više puta predmet njegova ogledala, već prema potrebi i situaciji koja mu je poslužila kao poticaj.

U odnosu na ženski svijet, muškarcima posvećuje kudikamo veću pažnju. A kako bi drugačije i moglo biti, kada smo još uvijek robovi političkoga i plemenskoga *pater familiasa*? Što se Nikole Ivanovića tiče, o muškarcima ovisi sudbina prostora i naroda u kojemu živimo. Zbirku ovih duhovitih i zanimljivih začkoljica trebaju pročitati, pa i češće iščitavati, oni koji se u njima budu prepoznali, ali i oni drugi koji su zaslužili sličnu kritiku, ili pohvalu, samo što još nisu došli na red. Pred nama je zanimljivo štivo o ljudima koji nas okružuju, koji imaju svoja imena i čiji su poslovi izloženi javnoj procjeni.

Ovoj publikaciji i njezinu autoru hvala za još jednu promociju Hrvatskoga Glasnika, po mišljenju glodura gospodina Jurja Novosela, najboljega domaćeg lista (naravno, ne misli tako samo Glasnikov “glodur”, ima ih još koji se na taj način razmišljaju!).

Na kraju, u ovoj publikaciji na jednome mjestu je većina tekstova što su do sada objavljeni u rubrici U krivom ogledalu Hrvatskoga glasnika, pa, ako vam se bude sviđala, ponudite prijateljima. Tako ćete promicati ne samo stvaralaštvo Nikole Ivanovića, nego i sadržaje Hrvatskoga Glasnika.

P. M.

INTERNACIONALNI MEĐURELIGIJSKI CENTAR “GRUPA MOST” TUZLA

U utorak, 11. veljače 2003. godine održan je sastanak međureligijskog centra “Grupa most” Tuzla u Hotelu “Bristol” Tuzla u 14,00 sati s članovima Grupe most iz Nizozemske i predsjednikom međucrkvskog mirovnog saveza (IKTI) iz Nizozemske, koji je prikupio veći dio sredstava za rad ovog Centra u Tuzli i predsjedavao sastanku.

Na sjednici su bili članovi sve tri konfesije sa svojim predstavnicima: efendijom Muhamedom Lugavićem, fra Petrom Matanovićem i sveštenikom Nikom Topićem.

Grupa Most u Tuzli je počela raditi prije sedam godina, posjetima omladine iz Tuzle u Nizozemsku i obratno. Isto tako 26. lipnja 2002. godine održana je tribina u Hotelu “Tuzla” gdje je predstavljena knjiga “Spor oko Abrahama” - što Židove, kršćane i muslimane dijeli, a što ih ujedinjuje, autora Karla Josefa Kuschela.

Na spomenutom sastanku naglasak je na ulazak u novu fazu projekta Grupa most.

Rješavani su slijedeći zadatci:

- prijedlog projekta s aktivnostima i proračunom,
- otvaranje Ureda i prijem osoblja za rad.

Zaključci:

1) Primiti kontakt osobu koja zna engleski i koja bi organizirala novi sastanak i pripremila prijedlog otvaranja Ureda i prijem osoblja. Ta bi osoba trebala raditi od 3 do 5 mjeseci. Upravni odbor “Grupe most” će u roku od sedam dana predložiti, odnosno, odabrati kontakt osobu.

2) Jedan dan posvetiti programu za ovu godinu.

3) Iz tri vjerske zajednice predložiti ljude za rad u uredu - gdje su gosti iz Nizozemske predložili opis poslova: 1) direktor-menadžer, 2) upravnik projekta za socijalna pitanja, 3) sekretar-tajnik.

Iz Nizozemske će doći međunarodni savjetnik koji će obavljati poslove u Uredu u Tuzli s punim radnim vremenom.

Osnovan je Odbor za odabir spomenutih osoba za rad u Uredu, kojega sačinjavaju tri vjerske vođe “Grupe most” Tuzla i IKV iz Nizozemske.

Nakon sjednice održana je konferencija za tisak na kojoj su sudjelovali ef. Lugavić, fra Petar M. i O. Niko Tošić s gostima iz Nizozemske. Javnost je upoznata o dosadašnjem radu i budućim ciljevima Centra grupe Most iz Tuzle.

Zvonko BOSANKIĆ

U krivom ogledalu

Marginalizacija i brisanje hrvata u Živinicama

Tuzlanski odvjetnik **Enver BIJEDIĆ** je prije tri i pol godine tuzlanskim vlastima i vlastodršcima predložio da se izradi bista odavno preminuloga vajara **Franje LEDERA** i postavi na neko od javnih mjesta.

Od ljeta 1999. godine odgovora na ovu inicijativu nije bilo, pa je gospodin Bijedić uputio istovjetan javni apel na stranicama tuzlanskoga tjednika FRONT SLOBODE. Hoće li se aktualne vlasti odazvati ovome apelu ostaje nam da čekamo, čujemo i vidimo, a odvjetniku Bijediću za spomenutu inicijativu upućujem čestitke.

P. S. Za one koji to ne znaju, podsjećam da je vajar Leder autor kipova na mostu koji svi Tuzlaci nazivaju “Most s kipovima” i niz drugih znamenitih vajarskih djela. Na žalost, tuzlanskim vlastima to nije dovoljan motiv da se izlože trošku i podignu trajno obilježje čovjeku koji je više nego plemenito i umjetnički obilježio Tuzlu.

Oko izbora delegata srpske nacionalnosti u federalni Dom naroda zapelo je na broju devet, a trebalo bi ih biti 17. Tim povodom kritički se oglasio **Mirmes AJANOVIĆ** i njegova Bosanska stranka.

Bez obzira na to što su interesi i motivi gospodina Ajanovića za ovo oglašavanje, znakovito je to što o svemu šute predstavnici tuzlanskih i županijskih odbora SNSD-a **Milorada DODIKA** i PDP-a **Mladena IVANIĆA**.

Jedna moja prijateljica često gleda televizijske emisije pod nazivom “SVIJET DIVLJINE” i tvrdi da to čini s osobitim zadovoljstvom.

Riječ je o uvoznim i prevedenim emisijama, a domaće televizije bi emisije ili bar priloge, pod istim nazivom, mogle snimati u našim silnim parlamentima.

Odavno poznajem gospodu dr. **Jozu BUDIMIRA**, sveučilišnoga profesora u Tuzli i HDZ-ova vijećnika u Općinskome vijeću Tuzla, te **Budimira NIKOLIĆA**, bivšega policijskoga dužnosnika, a sada umirovljenika i suvlasnika Agencije za fizičko i tehničko osiguranje pod nazivom “FITOB”.

Kada je riječ o ovoj dvojici mojih znanaca mnogima ostaje dilema što je kod sveučilišnoga profesora ime, a što prezime. Da bi dilema bilo što manje pojasnit ću da je cijenjenome doktoru znanosti ime Jozo, a prezime Budimir. Kod gospodina Nikolića nema dilema izuzev eventualnoga tepanja Budo, koje može imati dvosmisleno značajku, ali nije primjerena za medijsku uporabu.

U FRONTU SLOBODE od 20. prosinca 2002. godine objavljena je konstatacija da je **Tomislav BABIĆU**, ex-ministru poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, u doskorašnjoj Vladi Tuzlanske županije, ostalo da postane farmer u mirovini.

Uz dužno uvažavanje autora ove konstatacije, moram naglasiti da je gospodin Babić bio napredni i uspješni poljoprivredni proizvođač prije nego što je otišao u mirovinu i prije nego što je postao ministar.

Sarajevski tjednik “Walter” plasira promidžbeni slogan da su magazin kojemu se vjeruje i kojega se boje.

Glavnome i odgovornome uredniku “Waltera”, kolegi **Enveru ČAUŠEVIĆU - Čaši**, poručujem: “Čaša, vjerujem ti malo, a ne bojim te se nimalo!”

U prvome broju HRVATSKOGA GLASNIKA, od 24. prosinca 1992. godine, tadašnji urednik, magistar engleskoga jezika **Ljubomir je AŽDAJIĆ**, zvani i samozvani **Aždahoglu**, u uvodniku napisao: “Za Hrvate, ovo vrijeme može biti prilika da od značajne manjine, postanu manjina od značaja”.

Na žalost, minula decenija je samo djelomično iskorištena za takav poduhvat, ali nije kasno da se umne i pismene hrvatske glave u Tuzli i Tuzlanskoj županiji drznu i objedine snage, makar u definiranju minimuma nacionalno-političkih i gospodarstvenih hrvatskih interesa, te da ustraju u borbi za njihovo realiziranje.

Poslije objelodanjivanja vijesti da će u Vladi Tuzlanske županije Hrvati imati samo jedno ministarsko mjesto, SDP-ovi zastupnici u županijskome Saboru **Tomo VIDOVIĆ** i **Ivo DIVKOVIĆ** javno su reagirali i kazali da su ovime ugroženi vitalni nacionalni interesi Hrvata.

Nameće se pitanje što li o ovome šute u županijskome odboru HDZ-a Soli? Vjerojatno zbog jednoga poklonjenoga ministarskoga mjesta, iako nisu preskočili izborni prag.

Nedavno je, u Živinicama, svjetlo dana ugledala publikacija koja prenosi svjedočenja o obrani i organiziranju otpora tijekom minula rata.

Znakovito je to što među svjedocima nema **Ive ANDRIĆA-LUŽANSKOG**. Činjenice govore da je gospodin Lužanski sa živičkim “Sokolovima” i tamošnjim Hrvatskim vijećem obrane među prvima ustao u obranu ovoga grada.

Očevidno i ovo je jedan nesmotren pokušaj brisanja Hrvata iz novije povijesti, ali i marginaliziranja u aktualnome vremenu.

Predsjednik Općinskoga odbora SDA Tuzla **mr. Meho-Meša BAJRIĆ**, političar je koji najčešće boravi u Americi.

Preko Puta stranačkog mu sjedišta nalazi se Kafe “America”, a gospodin Bajrić tamo često svraća na kavu, čaj i mineralnu vodu.

Gdje i kada pije šljivovicu, ako pije, nije mi poznato.

Krivo (o)gledao:
Nikola J. IVANOVIĆ

Najveće kulturno društvo u BiH ostaje bez prostora za rad

“NAPREDAK” NA ULICI?!

HKD “Napredak” morao je napustiti nekoliko prostora u središtu Sarajeva i ostao bez uvjeta za rad

SARAJEVO - Skupština Hrvatskoga kulturnog društva “Napredak” razmotrit će mogućnost premještanja središnjica društva iz Sarajeva. Takvo drastično rješenje nametnulo se nakon što je najveće kulturno društvo u BiH istjerano iz nekoliko prostora koje su godinama koristili u gradu Sarajevu. Kap koja je prelila čašu je bilo “deložiranje” “Napretkova” kluba Lira iz prostora koje je godinama bilo mjesto održavanja brojnih kulturnih manifestacija. Još prije “Napredak” je morao napustiti nekoliko prostora u središtu grada, tako da su brojne umjetničke i sportske sekcije Društva ostale bez elementarnih uvjeta za rad.

Kao da netko sustavno ometa rad “Napretka”. Mi ćemo nastojati osporiti sudsku odluku kojom smo istjerani iz prostora kluba Lira. Međutim, to je proces koji dugo traje. “Napredak” već trpi posljedice. Morali smo otkazati neke ranije dogovorene kulturne događaje. Ipak, nadamo se da ćemo uz pomoć kantonalnih i općinskih vlasti pronaći neko zadovoljavajuće rješenje - kaže savjetnik Središnje uprave HKD “Napredak” prof. Tomislav Batinić. Problemi s kojima se zadnjih dana suočava “Napredak” izazvali su golemu pozornost bh. javnosti, ali ne i nadležnih vlasti, koje bi sasvim sigurno mogle ponuditi rješenje.

BESKUĆNICI ČEKAJU POVRAT ZGRADA

Razumijevanje kulturne javnosti nije dovoljno da se riješe egzistencijalni problemi “Napretka”. U kakvoj apsurdnoj situaciji “Napredak” najbolje svjedoči podatak da ovo društvo u procesu restitucije očekuje povrat čak četiri velike zgrade u središtu Sarajeva. Jedna od tih zgrada je i “Napretkova” palača, iz koje su prije dvije godine izbačeni njegova glazbena udruga i sportsko društvo. (D. J.)

- Nažalost, nijedan političar ili politička institucija s hrvatskim predznakom nisu pokazali interes za rješavanje naših problema. Nisu se čak ni raspitivali o onome što se događa “Napretku” - upozorava Batinić. Pomoć Društvu pružio je tek predsjednik “Preporoda”, bošnjačkog pandana “Napretku”. “Napredak” je najaktivnije kulturno društvo u BiH, a svoje podružnice ima i u Hrvatskoj i inozemstvu. Prošle godine Društvo je obilježilo stotu obljetnicu rada, a ukoliko se ne nađe odgovarajuće rješenje, središnjica Društva morat će potražiti utočište u nekom drugom bh. gradu.

Dejan Jazvić
Večernji list

Nastavlja se agonija 50 hrvatskih obavještajaca koje je Ivan Vukšić otpustio iz FOSS-a

ANTIKOMUNISTIČKI GRIJEH

Već danima traje opravdana kampanja u povodu otpuštanja s posla sarajevskih specijalaca. Objavljeni su mnogi tekstovi, organiziran je i okrugli stol, ukazano je da IPTF-ovo pendrečenje policije generira nesigurnost građana i porast kriminala, ali, sarajevskim specijalcima kao da nema pomoći. Istovremeno, na ulici se našlo preko 250 službenika bivših obavještajnih službi, hrvatskog SNS-a i bošnjačkog AID-a, koji su trebali radni odnos nastaviti u FOSS-u, ali u tome nitko ne vidi stratešku destabilizaciju sigurnosnog stanja u F BiH. Ako se zna za rusko iskustvo, gdje su bivši agenti KGB-a uspostavili jedan od najkrutnijih mafijaških sistema na svijetu, onda je jasno da prepuštanje ulici 250 školovanih operativaca, predstavlja za Federaciju atomsku bombu. Nitko unaprijed ne tvrdi da među njima ima kriminogenih osoba, ali dovoljno je da jedna desetina njih svoje znanje, pod egzistencijalnom prisilom, stavi u službu nelegalnih poslova, pa da dobijemo ruski, krvavi, postkomunistički sindrom. Kao i u slučaju sarajevskih specijalaca, i ovdje se postavlja pitanje: nije li to nekome stalo da u BiH odgaja kriminalni, mafijaški kaos, kako bi se i na taj način produžila agresija na ovu zemlju i njen narod?!

PIŠE: Fatmir ALISPAHIĆ

Otpušteni službenici SNS-a i AID-a su Radnom organu Parlamenta Federacije za praćenje i kontrolu rada Obavještajno sigurnosne službe F BiH uputili odvojene zahtjeve za reviziju i kontrolu zakonitosti postupka prijema i otpuštanja u FOSS. Prije nekoliko dana je održana sjednica Radnoga tijela, na kojoj su razmatrani ovi zahtjevi.

Mi smo objedinili oba zahtjeva i tražili smo od FOSS-a da nam se odmah, a najkasnije za 15 dana, dostave svi relevantni podaci o kriterijima i razlozima na osnovu kojih se vršilo otpuštanje, odnosno prijem službenika FOSS-a. Iduću sjednicu, na kojoj ćemo, nadam se, već zauzeti određene stavove, imat ćemo čim iz FOSS-a dobijemo potrebne dokumente - kaže za HG predsjedavajući ovog Radnog tijela Sead Delić.

Očito je da se Radno tijelo nije htjelo upuštati u zauzimanje stavova, prije nego što čuje i drugu stranu, iako u materijalima koje su dobili od bivših službenika AID-a i SNS-a postoji pregršt dokaza koji svjedoče da je rukovodstvo FOSS-a izvršilo brojne zlorabe položaja i kršenja zakona.

KRIMINALNE AKTIVNOSTI VUKŠIĆA & COMP.

Neraspoređeni službenici bivšeg SNS-a, odnosno 52 potpisnika, podastiru konkretne ilustracije kršenja zakona od zamjenika direktora FOSS-a Ivana Vukšića. Oni navode da su se prijavili putem internog oglašavanja na odgovarajuća mjesta u FOSS-u, te da su umjesto njih primljeni u Službu oni koji ne ispunjavaju uvjete utvrđene Zakonom o FOSS-u i Pravilni-

kom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. I oni navode čl. 70 st. 4 u kome se kaže da se - u izboru kandidata neće vršiti diskriminacija po bilo kojoj osnovi, te da će prednost imati osobe sa iskustvom... Bivši SNS-ovci su kao ilustraciju naveli najčešće slučajeve nezakonitog ponašanja rukovodećih službenika FOSS-a. Navedeno je da je danas aktualni ravnatelj Ivan Vukšić - protuzakonito dovodio nove službenike u vremenu integracije SNS-a u FOSS, te da je ustanovljen protuzakonit Pravilnik o unutarnjoj organizaciji.

Nakon uspostave vlasti Alijanse, i postavljanja Vukšića za ravnatelja SNS-a, te uplate proračunskih sredstava SNS-u za zaostale plaće. Vukšić odbija svim službenicima isplatiti po 1500 KM (3 plaće x 500), jer su navodno ta sredstva isplaćena za vrijeme hrvatske samouprave. Kako sredstva nisu vraćena u proračun, a ni donatorima, a kako se radi o značajnom iznosu od oko 350.000 KM, postoji osnovana sumnja da su sredstva zlorabljena za stjecanje materijalne koristi Vukšića i njemu podobnih djelatnika - kaže se u Zahtjevu bivši SNS-ovaca.

Oni navode i da je Vukšić - izvršio nabavku uredskog materijala po cijenama 100% većim od realnih od tvrtke Madix d.o.o. Mostar, te da je ranije izvršena nabavka veće količine MT sredstava koja nisu nigdje evidentirana pa su naknadno otuđena. U lancu dokaza kojim se Vukšić sumnjiči za kriminogene aktivnosti, navedena je i nabavka informatičke i video opreme, bez obavljenoga natječaja, od poduzeća Katarina d.o.o., vrijednosti preko 100.000 KM, te da je ova oprema samo djelomično prebačena u FOSS, dok je veći dio završio u zaštitarskim i privatnim tvrtkama.

OBAVJEŠTAJCI (I) ZA BRAVE

Povelik dio Zahtjeva bavi se protuzakonitim davanjima rješenja o prestanku radnog odnosa u SNS-u. Navodi se da je bilo slučajeva otpuštanja službenika koji su se nalazili na bolovanju, te da su u Službu primane osobe koje su registrirane u kazenoj i operativnoj evidenciji. Ukupno je primljeno oko 30 službenika koji s obavještajnim poslovima nemaju nikakve veze, niti imaju ikakvog iskustva u ovom sofisticiranom poslu. S druge strane, kaže se, nisu primljeni neki službenici zbog toga što su nekad suđeni zbog verbalnog delikta, jer su se nekada zamjerali famoznom čl. 133 KZ SFRJ.

Vukšić je za svog zamjenika postavio Z. Jukića, III stupanj stručne spreme, zanimanje bravar, s položenim tečajem preko HVO neke više trenerske škole u RH. I mnoga druga postavljena učinjena su protivno važećim propisima, pa je bilo slučajeva da se službenik sa SSS nalazi na mjestu gdje propisana VSS (K. Šilić, Ž. Jandrić i dr.). Z. Jukić, koji je kao bravar proguran za glavnog inspektora FOSS-a, bez adekvatne stručne spreme, zajedno je sa Vukšićem stvorio privatnu obavještajnu službu. Osnovano se sumnja kako je neovlašteno i protupravno iznošena službena dokumentacija, stvarana privatna arhiva - kaže se, između ostalog, u Zahtjevu bivših SNS-ovaca.

Kao ilustracija navodi se slučaj Kristina Šilić, koja je još u SNS bila sa SSS protuzakonito postavljena na funkciji šefa temeljne ustrojene cjeline, da bi se isto nastavilo u FOSS-u. Postavlja se i pitanje, kaže, kako je K. Šilić položila stručni ispit u Federalnome ministarstvu pravde, budući da se nije pojavila na ispitu, a bila je na spisku kandidata. Bivši SNS-ovci, također, sumnjaju da falsificirane diplome imaju i načelnik detašmana u Orašju, Pejo Delić, kao i službenik Nedjeljko Miliević, u centrali. Za Marina Škutora, šefa trupe u centrali FOSS-a, bivši SNS-ovci navode da pored plaće u radnom odnosu, prima i plaću kao "invalid". Škutorova dupla mjesečna primanja, tvrde, iznosi 2500 KM, plus naknada za odvojeni život, troškovi mobitela, službeno vozilo i sl. Bivši SNS-ovci sumnjaju da ovakvih slučajeva ima još.

S druge strane, istaknut ćemo slučaj V. Šimovića, neraspoređenog službenika, sa osmero djece, koji navodno nije primljen jer je bio politički zatvorenik u bivšoj Jugoslaviji - kaže bivši SNS-ovci, te navode da već mjesecima ne primaju plaće.

U posljednjem stavku svoga Zahtjeva bivši SNS-ovci navode da su pismeno i usmeno nadležnim organima ukazivali na brojne zlorabe, na protuustavno i protuzakonito djelovanje čl. FOSS-a, kao i da je to vjerojatno bila presudna zapreka za prijem u FOSS, te dodaju: - Značajno je pribavljanje imovinske koristi kao rezultat zlorabe položaja i drugih protuzakonitih djela koja je činio Vukšić i njegovi najbliži suradnici. Poznata je kupovina stanova, kuća, vozila, laptopa i druge vrijedne informatičke i tehničke opreme.

Bivši SNS-ovci na kraju upozoravaju: - U svim zemljama zapadne demokracije, kao i susjedne nam RH, službenici koji su radili na obavještajnim i protuobavještajnim poslovima ne izjednačavaju se sa ostalim službenicima koji rade u državnoj upravi.

Time potvrđuju ono što su naveli na početku teksta, budući da ostavljanje na ulici, na egzistencijalnoj vjetrometini, ovih obučeni i za obavještajne poslove specijaliziranih ljudi, koji uz to raspolazu brojnim informacijama bitnim za sigurnosnu stabilnost - predstavlja veliku opasnost koju bi mogla ignorirati samo zemlja koja ne misli na svoju budućnost

PROSVJEDNICI IZ BIVŠEG SNS-A

Vjekoslav Šimović, Darinko Mikulić, Ivan Ilić, Marko Štrbac, Silvija Kolak, Jozo Perić, Miro Crnjac, Ante Zebić, Jure Andabak, Kresimir Bogdanović, Pere Brkan, Dragan Pinjuh, Zdravka Pindžo, Jozo Lučić, Anto Šabić, Mile Vidić, Gordana Ljubić, Drago Zrinušić, Marija Brekalo, Milan Skoko, Mario Mikulić, Ivica Drmač, Gabriel Durić, Josip Bezer, Božidar Čepo, Blago Škutor, Petar Mrkalj, Jure Matić, Svetimir Ravlić, Ivica Vrebac, Miljanko Vrebac, Berislav Knezović, Mate Bule, Izidor Mikulić, Zvonko Knežević, Božo Čorić, Ivo Planinčić, Robert Raspudić, Željko Slišković, Denis Pejić, Zoran Kapetanović, Tomislav Cikoja, Nikica Primorac, Stanko Kvesić, Ivica Nikolić, Mira Šimović, Biljana Mami, Jozo Đurić, Marijan Rebrina, Ivan Radoš, Zoran Žilić, Mario Grbavac.

Filozofska mrvica (1): O zamišljenom građaninu sklonom pravilima

ŽIVOTNA ORGANIZIRANOST I PRAVILA PONAŠANJA

U našim osobnim životima truditi se puno oko pravila ponašanja i reda u organizaciji osobnih života ne čini se baš bremenito smislom. Nedvojbeno je da postoji pozitivan pojam institucija, povijestan, na ljudskom razumskom i osjetilnom iskustvu utemeljen i potreban. U svojoj životnoj organiziranosti i pravilima ponašanja zbog toga je istina, da čovjek u odnosu na institucije nauči vrlo rano sve što je nužno kako bi one mogle funkcionirati, a zatim i društvo kao cjelovita zajednica. Krenuvši u osnovnu školu još u ranom djetinjstvu shvatili smo i doživjeli obrazovane ustanove (neovisno o pravom značenju škola, koje nam nije dostupno u toj dobi) samo kao vanjsku obvezu, snažnu obvezu kojoj se "iz dana u dan" moramo pokoravati: (Odavno je već iskustvo školskih obveza dio našeg kolektivnog pamćenja kao ljudskoga roda. Prve škole su se javile u Sumeru prije oko 5000 godina). U kasnijim životnim razdobljima slično smo doživljavali i druge institucije i naviknuvši se na obveze shvatili ih kao nešto "prirodno" i "uobičajeno".

CIVILIZACIJSKI "MRAVINJAK" I "ŽRTVE"

Tisućljećima već "ljudski mravinjak" zapravo nastoji oko učvršćenja svojih zajednica kroz

institucije na najvažnijim "čvorištima" života. To su svakako već spomenute školske institucije kao i one za rješavanje sukoba ili sporova (sudovi) ili institucionalni sustavi rukovođenja i odlučivanja o narodima (vlade), i druge. Sve su one - a ustanove koje najviše propisuju pa i njeguju različite oblike reda primjerice vojne institucije, posebno - skoro potpuno utemeljene na povijesnoegzistencijalnoj "opravdano pretjeranoj" volji za opstankom ljudske vrste, teško i raznoliko ugrožene čestim ratovima, prirodnim katastrofama (zemljotresi, poplave), bolestima (individualne i masovne), socijalnom nesigurnošću (nezaposlenost, siromaštvo), zagonetnošću postojanja (sfera religije, umjetnosti, znanosti, filozofije).

Ali ako se neka individua - usprkos takvom "stanju stvari" ili baš zbog njih! - ponaša na poslu tako da sve mora biti na svome mjestu) neovisno o produktivnosti ili stvaralaštvu), ako uvijek u približno točno vrijeme mora biti kod kuće u obitelji (neovisno o izvanrednim prilikama: susret sa starijom poznanikom, ili (ne)odlaganje neke važne kupovine, ili (ne)ispunjavanje obećanja da ćemo nekoga posjetiti), ako poslije ručka u vrijeme odmora papučice moraju biti na svome mjestu (ako nisu, ljuti se), ako se igra s djecom u određeno vrijeme, pomalo tipično (bez prilagođivanja djeci i težnje da sebi

dopusti "ludosti"), ako liježe na spavanje u približno isto vrijeme, itd. ..., - onda građanin s ovakvim individualnim crtama predstavlja "žrtvu" naprijed opisanog negativnog aspekta nužnog organiziranja društva kroz institucije. U takvoj osobi sve što je živo i vrijedno, ljudsko i prirodno izgleda kao da je zamrlo zbog pretjerane revnosti spram društvenih pravila, reda i naših obveza prema tomu.

Takva osoba, također, je zadovoljna prvenstveno svojom "sređenom" materijalnom situacijom kao i drugim pojavama oko sebe, iako površno, samo ako pokazuju funkcioniranje društva, kao što su uspješni politički izbori ili rasvijetljeni kriminalistički slučajevi i tome slično.

Na kraju, pravila ponašanja i načela reda, treba reći, javljaju se ne samo u vremenu u nekom pretpostavljenom progresivnom i vrijednosnom smislu, nego i u razlikama od kulture do kulture. Ono što je bilo prikladno u kulturi ponašanja i odijevanja u Francuskoj u vrijeme baroka, sigurno nije prikladno u našem vremenu. A skoro šablonski je tipično da Nijemce, na primjer, zamišljamo kao "inženjere", Francuze kao "pjesnike", Engleze kao "hladne", Ruse kao "osjećajne", Japance kao "marljive", i tako dalje.

Romeo KNEŽEVIĆ

ZAKON I PRAKSA

PIŠE: Vlatko ZIMMER

TEMA: KADA SE PRIVATIZIRA NEŠTO ŠTO JE BILO NAŠE?

Vrijeme uhadavanja: Ističu posljednji mjeseci Kantonalnog Zakona u kojem je i do danas sporan (po nekima) samo jedan član tog Zakona član 24. st. 1. do tri (3) godine?

Zakon o korištenju, upravljanju i održavanju zajedničkih dijelova i uređaja zgrade (Službene novine TK-a br. 7/00).

U štampi se pisalo malo ili nedovoljno o Zakonu, o problemima, primjeni, organiziranosti etažnih vlasnika (EV), po Zakonu po zgradama. To je jedini Zakon, po mome mišljenju, koji svaki etažni vlasnik stana, mora poznavati, bitnost, obveze, prava i primjenu.

Zakon je vjerojatno vrlo specifičan i jedinstven u svijetu, u ovome sistemu definiranje ZAJEDNIČKO, prava i obveze na to ZAJEDNIČKO. To je kao NOVI STROJ koji treba funkcionirati da krene. Mi ga prihvaćamo kao početak pozitivnih promjena odnosa prema nečemu što je NAŠE i tako doprinosimo mogućnostima našeg DOMAĆINSKOGA odnosa prema zajedničkom i NAŠEM.

Nekada u bližoj prošlosti (rečeno je) bilo je sve naše? Ali ništa nije bilo moje. Sada je to moje ponovo naše. Da bi posve što je moje, bilo moje, to naše što je moje, mora funkcionirati, da bi to moje bilo moje. Ovo nije igra riječi, ali, da bi bilo malo jasnije: Kada kupimo parcelu-zemljište, a ne kupimo ili ugovorom ne reguliramo pravo na put, - put da dođete do parcele, pa to treba održavati. Iz primjera je u pitanju samo jedan put, u našim zgradama (kao i na tom putu) ima mnogo više putova koji

moraju funkcionirati, a to su instalacije, liftovi i mnogo još toga što je moje i naše zajedničko. Znači, mi moramo razmisliti, ako to naše ne održavamo, kako ću jednoga dana doći do svog stana na nekom katu-kroz prozor. Lift ne radi - stepenište srušeno, sve instalacije uništene, jedna po jedna, nema električne energije, nema vode, dolazi prag kamenog doba.

Bila je, a to imamo i sada, raznih, možemo reći priča: "Ja neću ništa da plaćam" "Stan sam privatizirao on je moj, ne znam i neću ništa da znam za održavanje niti za plaćanje naknade za održavanje". Ja sam gospodar svoga dijela drugo me nije briga". Tako za stanove, tako za poslovne prostore. Kada u takve zgrade uđete ta filozofija je odmah vidljiva.

Ne može se nabrojati niti zamisliti što će sve biti razlogom za obranu neizvršavanja obveza naknade plaćanja za održavanje zgrade. Mnogo ljudi ima vrlo jake navike izbjegavanja obveza ako je nešto zajedničko pa i imovina. To je vrlo ružno i, ako je samo rezultat nedovoljne informiranosti, prema gornjim - prednjim objašnjenim razlozima to je i obveza.

Moram se vratiti u vrijeme 1998. kada sam kratko vrijeme bio predsjednik Kućnog savjeta i već tada ustanovio: Mi ništa ne možemo uraditi u zgradi što nam je interes, ako nemamo svoja sredstva, svoje odlučivanje o raspolaganju sredstvima po prioritetu potreba održavanja. Tada sam stalno bio u školama između Javnog stambenoga poduzeća Tuzla i nas koji nismo redovito plaćali tadašnju kiriju. Stalno smo bili ucjenjivani od njih JSP - Tuzla, kako nema sredstava - naplativost zgrade je mala, na našem računu! Jedan banalan primjer: Tada je na računu u JSP - Tuzla bilo naših sredstava

cca 4.000,00 KM. Nama je u podrumu curila voda iz pokvarene cijevi. Prijetila je opasnost poplavi u podrumu. Popravka tog kvara koštala je samo 100,00 KM.

Iz ovog je proizašao moj stav, moje viđenje stanja stvari: to su da je u zgradi sve naše i da smo samo mi ti koji to zajedničko uz naša sredstva možemo i trebamo održavati.

Koji su to problemi? Stvarni problemi koji su nastali kada je donesen Zakon? Što nije dobro regulirano po Zakonu?

Kao prvo, nedovoljno razrađena materija u smislu, činjeničnoga stanja strukture stanovanja - stanje na terenu, u smislu zaštite LJUDSKIH PRAVA. Tadašnjim Zakonom kršena su LJUDSKA PRAVA, jer Zakon nije uspostavio jednakopravnost statusnog korištenja stambenoga prostora - znači dao je jednom dijelu tadašnjih stanara, pravo korištenja stana bez obveze plaćanja naknade za održavanje. Imali smo pet statusa stanara:

1. - stanari koji privremeno stanuju,
2. - stanari koji se vraćaju - povratnici,
3. - stanari alternativno smješteni,
4. - poslovni prostori,
5. - etažni vlasnici.

Znači, prvobitnim Zakonskim rješenjima, obveze plaćanja naknade za održavanje, dužni su bili samo etažni vlasnici stanova (EV). To su razlozi po kojima su po Zakonu kršena LJUDSKA PRAVA. Veliki je nastao problem zato što je u to vrijeme bio velik broj onih koji po Zakonu nisu imali obvezu plaćanja naknade za održavanje.

Zašto i kako je sporan član 24. stav 2.?

NASTAVAK U IDUĆEM BROJU

HRVATSKI I NOVNI VELIKANI U SUSRET BEATIFIKACIJI UPOZNAJMO BUDUĆE BLAŽENIKE CRKVE U HRVATA!

U nazočnosti Pape Ivana Pavla II. 20. XII. 2002. u Vatikanu su dovršeni postupci za proglašenje blaženim časnih slugu Božjih Ivana Merza i Marije od Propetog Petković. Još 5. VII. 2002. godine bili su proglašeni dekreti o njihovim herojskim krepostima čime je Crkva potvrdila njihovu svetost, a 20. XII. 2002. proglašenjem dekreta o čudesima koja su se zbila po zagovoru časnih slugu Božjih u potpunosti su ispunjeni svi uvjeti za njihovo proglašenje blaženim.

Proglašenje novih blaženika jest veliki dar Crkve i Svetog Oca jednom narodu. Da bismo što dostojnije mogli primiti taj dar, potrebno je upoznati naše buduće blaženike i potruditi se čuti poruku koju nam Bog upućuje preko njihovih svetih života.

Časni Sluga Božji IVAN MERZ prvi je vjernik-laik Crkve u Hrvata, katolički intelektualac, apostol hrvatske mladeži, koji će biti uzdignut na čast oltara.

IVAN MERZ

* Banja Luka, 1896. -
- Zagreb, 1928.

Ivan Merz je rođen 16. XII. 1896. godine u Banjoj Luci gdje je 1914. godine završio gimnaziju. Nakon započetog studija u Beču pozvan je u

vojsku i poslan na talijansko bojište u Prvom svjetskom ratu. Po završetku rata nastavlja studij književnosti u Beču i dovršava ga u Parizu. Dolazi u Zagreb 1922. godine gdje službuje kao profesor francuskog i njemačkog jezika na gimnaziji. Doktorirao je 1923. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu radnjom o utjecaju liturgije na francuske pisce.

Razmišljanjem, studijem, a osobito kroz ratna stradanja i patnje dolazi do iskrenog obraćenja Bogu i uvjerenja o istinitosti katoličke vjere. Svoj život potpuno posvećuje Isusu Kristu. Aktivno radi na odgoju hrvatske mladeži u tadašnjim katoličkim organizacijama u koje uvodi načela papinske Katoličke Akcije. Premda mlad i kao laik smatran je "stupom Crkve" u Hrvatskoj i zalaže se za liturgijsku obnovu. Njegovu ideju o osnivanju "svjetovnog reda" djelomično je ostvarila Marica Stanković utemeljivši zajednicu Suradnica Krista Kralja.

Umro je u Zagrebu 10. svibnja 1928. godine u 32. godini života, na glasu svetosti. Na samrti je prikazao svoj život Bogu kao žrtvu za hrvatsku mladež. Grob mu se nalazi u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu.

Časna Službenica Božja MARIJA PETKOVIĆ, redovnica, utemeljiteljica Družbe sestara Kćeri Milosrđa, prva je žena Crkve u Hrvata koja će biti uzdignuta na čast oltara.

MARIJA OD
PROPETOG PETKOVIĆ

* Blato-Korčula, 1892.
- Rim, 1966.

Marija Petković rođena je 10. XII. 1892. u Blatu na Korčuli u obitelji imućnih i pobožnih roditelja. Već kao djevojčica pokazivala je posebnu pobožnost. Živi u svijetu, ali ne u svjetskoj raskoši. U njezinoj čistoj duši sve više raste ljubav prema Kristu Raspetom i milosrdna ljubav prema siromasima, bolesnima i bijednima. Unatoč protivljenju svojih najbližih potpuno se posvećuje Bogu kao redovnica.

Na poticaj dubrovačkog biskupa Josipa Marčelića osniva hrvatsku redovničku Družbu Kćeri Milosrđa 1920. godine s posebnom svrhom služiti najpotrebnijima, posebice siromašnoj djeci i siročadi. Nova redovnička zajednica započinje svoje djelovanje najprije u Blatu na Korčuli i potom se njezin blagotvorni rad sve više širi po domovini.

Od 1940. do 1952. godine s. Marija razvija veliku misijsku djelatnost u Južnoj Americi kamo se njezina redovnička družba proširila. 1952. vraća se u Europu i nastanjuje se u Rimu kamo je prenijela vrhovnu upravu svoje Družbe. Umrla je u Rimu, 9. srpnja 1966. godine na glasu svetosti. Njezin grob nalazi se u kući matici Družbe u Blatu na Korčuli. Družba sestara Kćeri Milosrđa jest prva izvorna hrvatska redovnička zajednica koja se proširila izvan granica domovine po svijetu i svojom karizmom obogatila univerzalnu Crkvu.

SVETKOVINE, BLAGDANI, SPOMENDANI, IMENDANI I OBIČAJI U MJESECU OŽUJKU

Ožujak je mjesec kojim kalendarski završava zima i počinje proljeće. Za ovaj mjesec važi izreka: "Suhí ožujak s mnogo magle ukazuje na blagoslovljenu godinu".

• **POKLADJE.** Završetkom božićnih blagdana, od sv. Tri Kralja, u shvaćanju naroda, započinju Poklade koje traju sve do korizmenih dana, do Pepelnice. Ovo pokladno vrijeme na prijelazu iz zime u proljeće naziva se još i fašnik, karneval, mesopust, mesojede.

Taj tradicijski fašnički običaj praćen je uobičajenim maskiranjem (prerušavanjem), plesom, pravljenjem buke i šalom. Obično se fašnikom naziva dan pred Pepelnicu, pokladni utok.

Tog dana se "zlotvor fašnik" (karneval, krnjo, pust), krivac sveg lošeg u protekloj godini, svečano spali, utopi ili objesi. Prije pogubljenja preti mu "dramsko" suđenje u kojem sudjeluju tužitelj, sudac, branitelj, krvnik i tugujuća rodbina. Fašnička lutka izrađena je od slame, krpa ili starog odijela. Pokladna karnevalska tradicija ima pretkršćansko naslijeđe, a ima svrhu zaštite

ne magije (prema odbijanju i zastrašivanju zlih sila i demona) i magije za plodnog (razni seoski običaji).

Na fašnički dan kuha se zelje, žganci, govedina, peče purica ili guska, a posebice je običaj peći krafne. Fašnik je god, godovnjak (imendan) muškaraca, pa si neki iz šale i čestitaju. Na taj dan idu selom "mačkari" (maškare). Na licu imaju "lafre" (larfe). S muzikom idu od kuće do kuće i plešu. Za to dobivaju krafne i jaja.

• **PEPELNICI** (5. ožujka) je prvi dan korizme, nastupaju dani pokore i molitve. To je vrijeme pripreve za Uskrs. Pepelnicom započinje korizmeni post. Na Pepelnicu je strogi post i nemrs! Nekoć su naši ljudi postili cijelo vrijeme od Pepelnice pa sve do Uskrsa. Meso koje je ostalo od fašnika zalilo se u mast i tek se na Uskrs vadilo. Mesnice su za to vrijeme bile zatvorene.

Na Pepelnicu, Čistu srijedu, ide se u crkvu na misu i pepeljenje. Obred posipanja glave pepelom, dobivenim od grančica blagoslovljenih na Pepelnicu prošle godine, simbolizira čišćenje i po-

niznost i podsjeća na znamenite riječi: "Sjeti se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti".

Kažu muškarcima da je Pepelnica ženski rod te im čestitaju. Žene se u šali žale na svoj udes što na svoj dan moraju postiti, dok su se muškarci na svoj dan obilno gostili.

• **ČETREDESET MUČENIKA (10 OŽUJKA).** Za vrijeme progonstva cara Licinija godine 320. pohvatano je 40 kršćanskih vojnika. Progonitelji su ih stavili pred izbor: ili se odreći vjere ili umrijeti u vodi koja se ledila. Vojnici su izabrali okrutnu i mučeničku smrt.

Pučko je vjerovanje da ovaj blagdan predskazuje vrijeme u slijedećih 40 dana.

• **BLAGDAN SV. JOSIPA, (19. OŽUJKA)** središnja je svetkovina u mjesecu ožujku. Kao što je Marija blagoslovljena među ženama, tako je Josip blagoslovljen među muževima. Blagdan sv. Josipa slavi se kao dan očeva.

Lijepo vrijeme na Jožefovo navješćuje dobru ljetinu (kukuruz).

• **BLAGOVJEŠTE ILI NAVJEŠTENJE BLAŽENOJ DJEVICI MARIJI,** ili - kako se danas naziva svetkovina - Navještenje Gospodinovo, (25. ožujka) dan je kad je anđeo Gabrijel navijestio Djevici Mariji radosnu vijest da će začeti i roditi sina Isusa.

Tog dana cijepa se i presaduju voćke. Kažu da se na taj dan najbolje prime.

VODITELJICE:
RUŽICA PEJIĆ I SLAVICA ĐULABIĆ

Pokladno sijelo U ogranku Dokanj

Društvo "Hrvatski dom" Tuzla, sukladno programskim aktivnostima, u što spada i čuvanje kulturne tradicije i običaja Hrvata ovoga kraja, i ove godine je 14. veljače organiziralo Pokladno sijelo u ogranku Dokanj u Doknju.

IZVORNA FOLKLORNA SKUPINA "ZOVİK"

Tradicionalno Pokladno sijelo uljepšali su i obogatili gosti KUD "Posavac" iz Ugljare kod Orašja i Izvorna folklorna skupina "Zovik" iz Zovika. Njih su, kako to i dolikuje, domaćini Doknja primjereno ugostili u prostorijama škole. Bilo je tu ugodnoga razgovora, pjesme i igre uz domaće specijalitete i po koju čašicu za bolje raspoloženje. Dogovaralo se o daljnjoj suradnji i povezivanju, a bilo je razmjena adresa i telefonskih brojeva.

U dvorani Društvenog doma u 17,00 sati započelo je tradicionalno Pokladno sijelo. Uz spomenute goste nastupile su i izvorno folklorne skupine "Hrvatskih sela župe Soli", i domaćin sijela IFS "Hrvatski dom" ogranak Dokanj.

Goste i ostale ljubitelje pokladnih sijela pozdravili su g. Josip Šimić - predsjednik "Društva Hrvatski dom", Tuzla i Slavica Đulabić predsjednica ogranka Društva Hrvatski dom, Dokanj.

Ljubitelje sijela i goste pozdravio je i fra Blažen Lipovac župnik župe Breške. Na Sijelu je bio i Juraj Novosel, glavni tajnik HKD Napredak, te novinari tuzlanskih medija.

Razigrana i raspjevana omladina u lijepim narodnim nošnjama razvedrila je lica preko 500 ljubitelja naših originalnih pjesama i igara. Bilo je tu smijeha i šale u prikazivanju starih običaja s fenjerom babe Mande uz skeč Marinka Banovića "Proročica" -

SNAŠE IZ DOKNJA

naglašavajući potrebu vraćanja svom rodnom kraju i običaju.

Na kraju oficijelnoga dijela programa, domaćini su uručili darove gostima iz Ugljare i Zovika.

Narodno veselje je nastavljeno uz kolo i pjesmu do kasno u noć. Tako su oni koji su željeli osjetiti duh Pokladnoga veselja razgraničiti vrijeme radosti od vremena pokore u mjestima u kojima žive i koji pravadnu tradiciju svojih pradjedova nisu nikada posve prekinuli.

Zvonko BOSANKIĆ

IGROKAZ - PROROČICA

KUD "POSAVAC" UGLJARA

KOLO I PIESMA U DVORANI DOMA

Čuvari glazbene tradicije

DRIJENČA, 13. VI. 1993.

U nedjelju, 16. veljače 2003., Mješoviti pjevački zbor crkve sv. Petra i Pavla u Tuzli obilježio je desetu obljetnicu svoga postojanja i rada. Proslava je počela svetom misom

Nakon svete mise upriličen je domjenak u Oratoriju Franjevačkog samostana uz pjesmu i druženje. Domjenak je pripremio Franjevački samostan i Udruga Hrvatska žena.

USKRS 1996.

koja je slavljena za sve članove Zbora i za one kojih više nema. Gvardijan fra Petar Matanović zahvalio se na trudu i ljubavi za

Mješoviti pjevački zbor crkve sv. Petra i Pavla u Tuzli počeo je s radom 16. veljače 1993. godine. Tako se ostvarila želja župni-

KRIZMA, 1996.

pjevanje u našoj crkvi svakom sudioniku Zbora, a posebno onima koji su doprinijeli da taj Zbor traje.

ka i gvardijana fra Petra Matanovića da župa ima četveroglasni zbor i da se nastavi prekinuti kontinuitet crkvenog zbornog pjevanja u

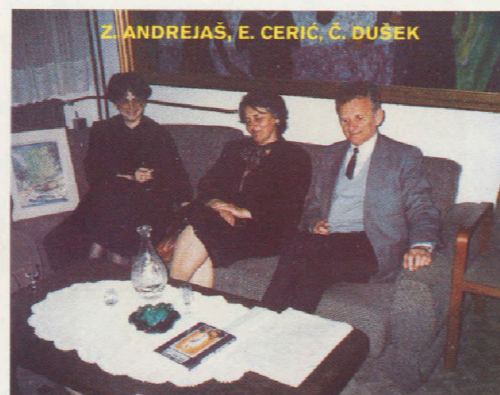

GOSPODIN MAZOWIECKY I ZBOR, 1996.

Konture umjetničke fizionomije Mješovitog pjevačkog zbora crkve sv. Petra i Pavla u Tuzli, mogle su se jasno uočiti već kod prvog javnog nastupa za Uskrs 1993. godine. A samo dva mjeseca prije toga (16. veljače 1993) oni su održali prvu probu i to u teškom ratnom vremenu.

Izdržali su i nadvladali sve ratne i poratne teškoće. Postajali sve bolji i bolji, iz mjeseca u mjesec, iz godine u godinu.

(Branislav ŠTUMPF)

Z. ANDREJAŠ, E. CERIĆ, Č. DUŠEK

Tuzli. Za realiziranje ove želje, u veoma teškim ratnim uvjetima, bilo je potrebno mnogo ljubavi i entuzijazma kako glazbenih umjetnika tako i samih sudionika Zbora. Sigurno je, da bez vrsnih glazbenih umjetnika i razumijevanja Franjevačkoga samostana, ne bi bilo moguće obnoviti rad Zbora. U prvom redu treba istaći zasluge i rad profesorice Evice Cerić, koja je svojim umijećem okupila zaljubljenike glazbe i lijepog pjevanja i sestre Klementine koja se brine za repertoar duhovnih skladbi. Aranžmane pjesama i harmonizaciju za četveroglasno pjevanje pripremao je sveučilišni profesor Čestmir Dušek. Kompozicije je pratila na orguljama profesorica Zrinka Andrejaš, koja je ujedno i orguljašica Crkve. Zbor vodi i njime ravna prof. Evica Cerić.

Zbor je počeo vježbati sa 31 članom, da bi već u travnju 1993. imao 63, a u prosincu

CERNIK, HRVATSKA

HOTEL "BRISTOL" 1998.

1993. godine 90 članova. Kroz Zbor je prošlo do listopada 1994. godine 107 pjevača. Većinom je u Zboru bilo 60 članova.

Prvi nastup Zbora bio je za Uskrs 1993. godine. Od tada do danas, uz redovito vježbanje, Zbor prati sva misna slavlja na sve nedjelje i blagdane, priredio je mnogo koncerata klasične, zborne duhovne glazbe, te pučkih i umjetničkih pjesama. Sudjelovao je

blagdana na kojima je bila nezaobilazna njihova pjesma.

Hrvatski je Glasnik od početka pa do današnjega dana pratio rad i nastupe Zbora. Pisano je o nastupima u zemlji i u inozemstvu, o uspjesima i o programima. Pisali su: Branislav Štumpf, dr. Jugoslav Stahov, Marica Petrović, Evica Cerić, Juraj Novosel i drugi. Navesti ću izvode iz nekih napisa u Glasniku:

LIVNO 1998. PRVA SMOTRA HRVATSKIH PJEVAČKIH ZBOROVA U FBiH

na svim značajnim skupovima hrvatskih društava, obljetnicama i blagdanskim svetkovinama, kako za građane Tuzle, tako i za strane civilne i vojne organizacije koje borave u Tuzli. Zbor je nastupio u svim susjednim župama, gostovao je po Bosni i Hercegovini i u Republici Hrvatskoj.

Zbor je održao oko 45 umjetničkih koncerata i više od 520 liturgijskih slavlja, misa i

- Zbor župne crkve je, kao uvijek do sada, pratio svetu misu na visokoj umjetničkoj razini. Doživjeli smo ih kao raspjevani ton neba i sunca, kao smirenje, koje je postojalo isto tako zanosno, uzvišeno i vjerno svom religijskom idealu, pokazalo je svu ozbiljnost religioznog stvaranja...

SVETI ANTO MOLI ZA NAS! 1802 - 2002

SIVŠA, 2002.

- Kada se crkvom sv. apostola Petra i Pavla razlilo glazbeno tkanje pučkih i umjetničkih božićnih pjesama u srcima i dušama brojne prisutne publike pojavila se vjera u ljepše sutra. Probudila se zapravo ljubav kroz zvukovnu paletu, kroz poruke pjesama koje su sveltremenske i koje su čitav program pretočile i grandioznu i trijumfalnu himnu mira...

- Njihove skladbe sakralnoga sadržaja uljepšale su sjajnu harmoniju svete mise, prigodne crkvene i vjerske obrede...

- U Zboru ima članova različitih generacija. Zbor u svojim redovima njeguje prijateljstvo, ljubav prema glazbi, sintezu tradicije i visoki umjetnički izraz...

S ljubavlju i na zavidnoj umjetničkoj i harmonijskoj razini Zbor je uradio mnogo za župu sv. Petra i Pavla u Tuzli uz svesrdnu podršku gvardijana fra Petra Matanovića.

Poželimo ovom Zboru mnogo uspješnih obljetnica i uključivanje u rad Zbora mladih članova, na radost svih nas.

Juraj NOVOSEL

TUZLA, 2003.

TUZLA, 1998.

BKC, 2000.

Valentinovo

Valentinovo u katoličkom školskom centru "Sveti Franjo" u Tuzli

Učenici Gimnazije KŠC sa svojim profesorima priredili su 14. veljače prigodan program za obilježavanje ovoga važnog blagdana za sve one koji se vole, jer Valentinovo je svečanost zaljubljenih. To je blagdan onih koji vjeruju da život ima smisla samo ako je

ispunjen ljubavlju, blagdan ljubavi bez koje bi život bio uzaludan. Ove godine uz proslavu je održano i natjecanje u plesu i igrama, a podijeljene su i nagrade. Program je tekao ovim redom: pozdrav, kazalište sjena, glazbena točka: simpatija si ti, izbor ljubavnih stihova,

igra: ples balona, i igra stolica, igra za profesore: najbolji plesni par, glazbene numere, recitacije, ples škole i dr.

Voditelji su bili: učenici: Tanja Jusić III-b i Jelena Đukanović I-a. Profesori: Mirjana Fazlić-Božić, Evica Cerić i Ljiljana Tadić.

Valentinovo u Hrvatskome domu

U Hrvatskome domu obilježen je dan zaljubljenih, Valentinovo. Bilo je veselo uz Seniorski vokalnoinstrumentalni sastav HKD Napredak, a pjevala je i gospođa Mirjana Đapo iz Brčkoga, koja je svojim nastupom oduševila goste u našem Domu.

Sveti Valentin

Sveti Valentin živio je u trećem stoljeću za vrijeme cara Klaudija II. Bio je uzoran svećenik i nije se bojao ničega iz ljubavi prema Kristu i njegovoj nauci. Nije se htio pokoriti rimskim poganskim bogovima. Sam car Klaudije nije bio neprijateljski raspoložen prema kršćanima. Valentin je iznosio kršćanski nauk pred suce, branio je Isusovo Evanđelje. I sam Car se počeo zanimati za sve to. Međutim, namjesnik Kalpurnije je

povikao: "Care, zavodi te taj kršćanin, zar ćemo mi ostaviti naše stare bogove". Car se pobojavao i predao je Valentina namjesniku, a ovaj sucu Asteriju, koji je dobio zadaću Valentina privedi u poganstvo.

Valentin je prizivom Krista za pomoć vratio vid slijepoj djevojci pokćeri suca. Sudac i kćerka su se pokrstili. Vojnici su pogubili Asterija i njegovu kćerku, a Valentina su tukli toljagama i odrubili mu glavu.

Zabilježeno u Katoličkom školskom centru "Sveti Franjo" Tuzla

Društvo prijatelja priredilo druženje i zabavu

Petak večer, 7. veljače 2003. godine, najvećem broju roditelja učenika Katoličkog školskog centra "Sveti Franjo" Tuzla ostat će u izuzetno lijepome sjećanju. Društvo prijatelja KŠC-a, koje sačinjavaju, uglavnom, roditelji priredilo je toga datuma druženje i zabavu, a sve sa ciljem da se bolje upoznamo. Da zajedničkim snagama od ovoga, našeg, školskoga centra načinimo još bolji.

Prigodne riječi dobrodošlice predsjednice Društva Lucije BRESTOVAC, edukacijski govor ravnatelja KŠC-a mr. Luke TUNJIĆA, obraćanje direktora gimnazije fra Martina ANTUNOVIĆA i direktorice osnovne škole Žane ALTUMBABIĆ bili su službeni dio ove večeri. Neslužbeni i zabavni dio protekao je u znaku svirke i pjesme Tamburaške skupine "Terzijan", sa solistom Grofom; braće Križan - odnosno veterana "Napretka" i trubadura Zvonimira ERDELJICA. Uz pjesmu, iće, piće i ugodne razgovore našlo se prostora i vremena za aukciju slika, najboljih učeničkih radova, po izboru profesorice Marine TROGRLIĆ. Početna cijena ovih radova bila je samo pet konvertibilnih maraka, jer su svi autori dobili petice, a dostizale su se cijene i do 150 maraka. Osim učeničkih radova na aukciji su prodana i tri djela slikara Vinka LAMEŠIĆA.

Očima, ocjenama, procjenama i prodaji bili su izloženi i dječji radovi, suvenirni, koje su vridjedni đaci uradili pod kontrolom profesorice glazbenoga odgoja Evice CERIĆ.

Zajedno sa roditeljima, na zabavi održanoj u fiskulturnoj dvorani, koja je za ovu prigodu bila pretvorena u restoran, bili su djelatnici Centra, fra Petar Matanović, gvardijan Franjevačkog samostana Tuzla i vikar Franjevačke provincije Bosne Srebre, te župnici iz župa tuzlanskoga dekanata na čelu s prečasnim Perom Ijkićem.

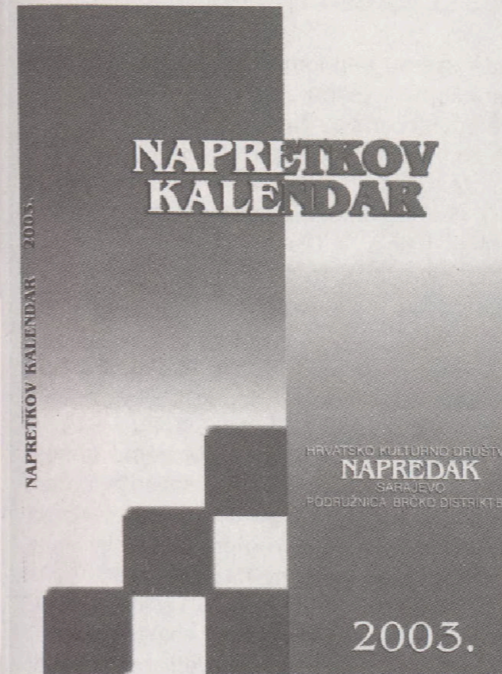
Sponzori ove večeri bili su tvrtke: "Badel", "Sinbra", Tuzlanska pivara, Erviks, Podrumi "Andrija" Paoča, kod Čitluka; "Dita", "Solana", Mlin "Husinski rudar" Ljubače, "Bizovačke toplice", Banja vrućica" Teslić...!

U razgovorima koje je potpisnik ovih redova vodio sa roditeljima moglo su se čuti

N. J. I.

Predstavljamo: "Napretkov kalendar" za 2003. godinu - podružnica Brčko Distrikt

HRVATIMA DISTRIKTA ZA POUKU, PODSJEĆANJE I RAZONODU

Hrvatsko kulturno društvo "Napredak" podružnice Brčko Distrikt, izdalo je još jedan svoj katolički "Napretkov kalendar", još jedan od nekoliko "novih" Kalendara koje je

izdala ova Napretkova podružnica od obnavljanja njenoga rada (u nekoliko navrata) od uvođenja višestranačja na prostorima bivše Jugoslavije.

Sigurno je da ovaj pučki Napretkov kalendar nije iznevjerio ni ovaj put obrazovno-kulturne potrebe i navike čitalačke publike kojoj je prvenstveno namijenjen, a to su najširi slojevi Hrvatskog naroda s područja Distrikta Brčko, njemu za pouku, podsjećanje i rasonodu.

Vjerojatno je da se u osnovi ne bi mogla pronaći bitna razlika između ovih "novih" Napretkovih kalendara i onih koji su izlazili u bivšoj i nama dalekoj Kraljevini Jugoslaviji, odnosno do 1945. godine. Ovaj bi, dakle, Napretkov kalendar bio u neku ruku, mogli bismo i tako kazati, standardan, da ne sadrži i neke priloge koji odskaču aktualnošću, značajem i kvalitetom. To su dva priloga koja se odnose na službeno duhovnu inicijativu Katoličke crkve BiH za beatifikaciju i kanonizaciju fra Šimuna Filipovića (1732-1802) iz Seone kod Brčkoga. Na prijelazu iz XX. u XXI. stoljeće, ona je potpuno u skladu s djelovanjem pape Ivana Pavla II., da se "svetosti" odnosno "svecima" dâ njihovo pravo mjesto,

prije svega prema Kristu, zatim u Katoličkoj crkvi i konačno među laicima katolicima, kako bi se vjerskoetičke navike laika podigle na višu opću razinu,... - kako objašnjava fra Petar Anđelović u svom prilogu koji ovdje ističemo, a preuzet je u ovaj Kalendar sa znanstvenog skupa o fra Šimunu Filipoviću, održanom u studenom prošle godine u Dubravama kod Brčkoga.

Analizirajući pojam "svetoga" fra Petar ne zaboravlja čitatelja uputiti na autoritet s područja znanosti religija Mircea Eliade, kao i na osobno svjedočenje velikoga talijanskog književnika Umberta Ecca o njegovoj "svjetovnoj religioznosti" koje, kao "vrijedan i veliki primjer" podupire u najvećoj mjeri Papina nastojanja.

Na kraju i kao što je već rečeno na početku, ni ovaj Kalendar nije propustio sadržati sve ono što jedan "Kalendar" treba imati. Tako prvenstveno nisu zaboravljene vjerske poduke i sadržaji, lokalna povijest, nacionalna hrvatska politika te narodni običaji, ni drugi uobičajeni sadržaji, kao što su teme o obitelji, folkloru, izvornoj glazbi, zdravlju i sličnom.

R. K.

Narodno pozorište Tuzla

NOVI PROJEKAT "TE SJAJNE GODINE OPSADE"

U prostorima Narodnog pozorišta u Tuzli održana je 20. veljače 2003. godine press konferencija u povodu rada na novom projektu "TE SJAJNE GODINE OPSADE", Jasmina Duraković, a u režiji Adisa Bakrača.

Novinarima su se obratili gospoda: Eldin Tabučić, Gradimir Gojer, mr. Nijaz Alispahić, Jasmin Duraković, Adis Bakrač, Branko Bačanović, Zlatko Dukić, Mustafa Hadžialić i Fatmir Alispahić.

Istaknuti su dosadašnji uspjesi, planovi za naredni period i materijalni problemi Pozorišta. Poseban problem je tehnička oprem-

ljenost koja je zastarjela. Predstava "TE SJAJNE GODINE OPSADE" premijerno će se izvesti 18. ožujka 2003. godine u Tuzli, a 23. ožujka u Sarajevu. To je ratna drama s elementima crnoga humora, govori o ideji slobode, koju želimo dohvatiti.

U predstavi će igrati: Baisa Baki, Remira Osmanović, Elvira Aljukić, Minja Musić, Maja Salkić, Milenko Iliktarević, Nermin Omić i Midhat Kušljugić.

Dramaturg i lektor mr. Nijaz Alispahić, muzički suradnik Asim Horozić, scenograf i kostimograf Hari Ejubović.

Srednja Muzička škola u Tuzli

KONCERT U AUSTRIJSKOJ AMBASADI U SARAJEVU

Nina Kakeš uz pratnju Zrinke Andrejaš

Mladi glazbenici sa mabasadorom g. dr. Gerhardom Jandlom

MLADA (DE)GENERACIJA

Trebat će vremena!

U posljednje vrijeme mi jedna činjenica često pada u oči, i tako je očigledna da nakon nekoga vremena čovjek mora o tome nešto reći, napisati ili bilo što poduzeti da bi sam sa sobom bio mirniji. Govorim o mladim ljudima, toj mladoj generaciji, o nekakvom fatalizmu koji se neobičnom osmozom uvukao u tkivo, o tome da je pesimizam legitimacija za komercijalni uspjeh, bolest koja je zahvatila i onaj dio mladih koji bi mogao nešto učiniti. Zadnjih godina takvih je pojava bilo mnogo, čak i previše i tako je nastala "močvara", kako bi to rekao prof. Banac. Isti autor objavljuje u poznatom splitskom tjedniku Feral Tribune kolumnu pod nazivom "protiv močvare". Ovo navodim čisto da bi bilo jasnije moje mišljenje o klimi koja vlada na prostorima gdje smo se zatekli i da bude jasno da objektivna kritika mora biti upućena i onome što se zove mlada generacija (makar njoj i sam pripadam), zbog neoriginalnosti i sve većeg kompromiserstva s "močvarom".

Dakle, ovdje imamo dvije skupine, od kojih je jedna dominantna i ekspanzivna (močvara), u kojoj ima mali broj ljudi koji odolijevaju, ali su sve pasivniji i defanzivniji te podliježu često utjecajima močvare. Druga skupina su ljudi koji po svojim opredjeljenjima ne podliježu tako mnogo močvari i njihov habitus je drugačiji.

Dominantna se odnosi na veliki broj mladih koji su otprilike ispod 30. (ovdje ne mislim generalno nego je to populacija koja je u ogromnoj većini "močvara" i svakim danom pokazuje tendenciju da obuhvati i onih malo koji joj ne pripadaju). Druga skupina su uglavnom ljudi u ranoj zreloj dobi dakle do 40. ali i odrasli preko nje. Ta populacija pokazuje mnogo veći otpor močvari i teško se može asimilirati, svakako ne govorim općenito ali u ovoj populaciji je zaista mnogo više onih koji su izvan močvare.

O čemu se u stvari radi, što je dakle močvara i tko su oni drugi?

Uzmimo za primjer generaciju od 1975. - do 1980. Rođeni i rasli do adolescencije u periodu najvećega blagostanja bivše države - ljetovanje na moru si je mogla osigurati svaka obitelj od rudara i trgovca pa do funkcionara. Ugodna klima. U to vrijeme se na sceni ex - Yu razvila zavidna urbana umjetnička scena sa izuzetnim grupama. Dakle, glazbenim dijelom ali i ostalim vrstama umjetnosti i razmišljanja. Bila je to dobra klima za formiranje mlade osobe, ali oni su tada bili djeca, sve ih je to zaobišlo i nije ostavilo traga na njih. Oni se sjećaju bogatih paketića za Novu godinu, obilja sladoleda, pony bicikla pa onda i maontybike - a, ekskurzija od Kadinjače i Neretve, do Kumrovcu, pole cijele, Zagora i Bleka. Lijepo je djetinjstvo bilo tada.

Prvi koraci iz djetinjstva u adolescenciju odnosno u period kad će formirati svoje

stavove i mišljenja o mnogim stvarima, izgraditi ukuse, naišli su na nešto sasvim suprotno od onoga što se dešavalo u djetinjstvu. Na stranu tragedije uzrokovane ratom, pustošenja, neimaština, migracija, o tome ne želim ovdje govoriti, iako je sve to uništilo svijet od prije. Riječ je o posljedicama svega toga na formiranje novopridošlih adolescenata.

Dok su generacije prije njih svoju adolescenciju provodile i ispunjavale u godinama koje su zračile obrazovanjem, umjetnošću, kreativnošću i urbanim mladalačkim buntom, dok su mase išle za Džonijem, Predinijem, Šarlom i mnogim drugim čitajući Millera, Hessea, Kastanedu, Kunderu kao osnovno štivo i prepirući se za ili protiv Dalija, mogli su stvoriti dobru intelektualnu razinu i ono što je mnogo važnije od toga intelektualnog, a to je, da su mogli, hraneći svoju duhovnu znatiželju, s takvih izvora, stvoriti jedan, da ga nazovemo, humanistički jak karakter.

Promatrajući pojedince iz ovih generacija (prethodnih), one koji su bili studenti ili na drugi način aktivni, prepoznat ćete ono o čemu govorim, a to je da većina njih ima navedene karakteristike.

Može se postaviti pitanje koje mi je postavio jedan prijatelj: "Pa tko je onda isprovocirao sukobe, sigurno nisu djeca?" Odgovorio sam mu: "Primitivci".

Dakle dok su generacije prije njih u svojoj adolescentnosti prolazile kroz sve to, našu generaciju je dočekalo nešto sasvim drugo, što se nije moglo naslutiti, takav pad koji nitko nije mogao pretpostaviti.

Kraj osamdesetih i sam početak devedesetih i nije bio loš, mađa se iza brijega povećavala lavina i sve više sjenke je bacala na te godine. Za mene i moje vršnjake to je bilo vrijeme Nirvane, Ekatarine Velike... i buđenja za zanimanja literaturom, koncerti-

ma i svemu ostalome što je kruh za gladna usta koja su željna svijeta druženja i zabave, gladna spoznaje. Nešto kao kada dijete u drugoj i trećoj godini pita roditelje što je ovo pokazujući na travu, vodu ili sunce i zašto je ovo ovako. Tako se adolescentima javljaju pitanja kakva je Disciplina kičme i da li si čitao Kiša, gdje to mogu naći? Jesi li ti za legalizaciju marihuane? A poslije i kompliciranija pitanja.

E onda se desi da zavjesa pada i scena se mijenja, zavjesa se diže i svijet nije više isti (nepopularna izjava ali ovdje stoji).

Nema više iste hrane ili je nema uopće, istih ljudi, a kako je čovjek prilagodljiv i hrani se onime što ima i što mu je pri ruci, jer potreba odrastanja se mora zadovoljiti, sve se promijenilo i vrijeme ne može stati.

Iz scene, iz mraka se pojavljuje nova klika, nošena snagom sirovosti i najnižih poriva, okičena nacionalnim ikonografijama, epileptičnim vođama čiji grčevi utjeruju strahopoštovanje i divljenje masama koje su rbovane iz najprimitivnijih slojeva društva i puštene po zemlji da bolest nose dalje, dokle god je njihova noga kročila. Praćeni melodijama i pjesmama koje su maligniji hibridi i onako maligne folk muzike. Narod se razbolio, a cjepivo nitko ne nudi i sve je više kontaminiranih, preživljavaju samo oni koji imaju prirodenu otpornost za bolest, znači mali broj.

Predočite si ovu situaciju u kojoj se našao adolescent u to doba i koji uzima ono što mu se nudi. Umjesto svega navedenog što je stajalo na raspolaganju prethodnim generacijama da se formiraju, njima se nudi ovo i oni to uzimaju i ne znajući da time određuju sebe kao osobe i svoj naredni život jer to su materijali od kojih će se sastati kao ljudi.

Rat je završen a epidemija nije više tako progresivna, bolest usporava, ali ni blizu se ne povlači, a evo i našega adolescenta koji to više nije. Sada je već oženjen i možda ima i dijete, topao dom je ukraio simptomima svoje bolesti. S ulica se simboli opet, po koji put, povlače u domove i čekaju priliku. A tek ono dijete koje ni djetinjstvo neće provesti kako su njegov otac ili majka proveli. Većina njih ostat će bez mora, a novogodišnji paketići neće više biti tako bogati, i, ako bude sreće, dobit će bicikl - polovni.

Pogledajte na ulicu u kafice, u domove, vidjet ćete ex - adolescente sa njihovim simbolima: Čanama, Bajama, Malim Knindžama, Tompsonima, Severinama, Halidima Muslimovićima, hrvatskim slovima, ljljanima, politikama. Knjiga nemaju, ali zato imaju mobitele. Je li riječ bez značenja, ali su zato Audi i Mercedes paradigma života.

Trebat će vremena mnogo da se stvari saniraju ako se i uopće mogu sanirati do kraja jer i svijet oko nas se promijenio.

Mladen Divković

Tuzlanska i bosanska epizoda dr. Ive Pilara (1905-1920), VIII. Borba za trijalistički preustroj Austro-Ugarske Monarhije

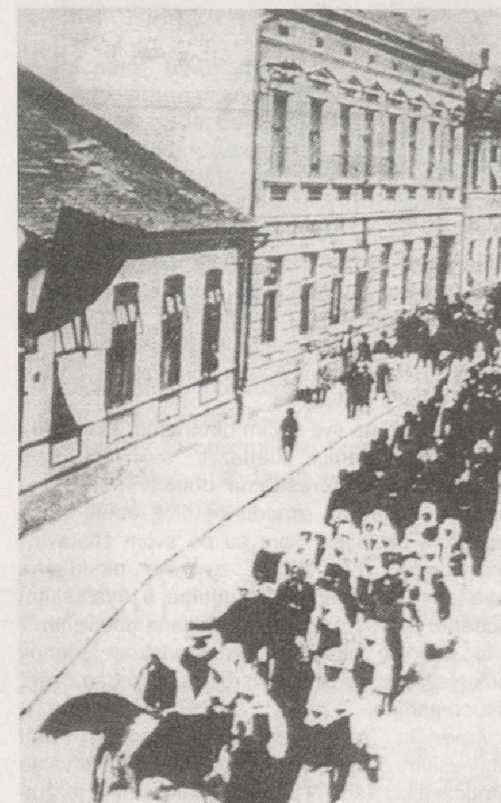
Piše: Anto CIGELJEVIĆ

Kad je mladi Pilar zaronio u političke bosanskohercegovačke vode, znao je da je za nepovoljno stanje hrvatskog življa u Bosni i Hercegovini ponajviše i ponajprije odgovorna austrougarska politika. No, tijekom Prvoga svjetskog rata Pilar je pojačao svoju sklonost prema zajednici naroda Habsburške monarhije. Glede toga, boraveći i dalje u Tuzli, odlučio se na politiku akciju sa nadbiskupom vrhbosanskim dr. Josipom Stadlerom, ing. Josipom pl. Vancašom, sarajevskim arhitektom i gradonačelnikom i građevinskim nadsavjetnikom Zemaljske vlade u Sarajevu, i drugim svojim istomišljenicima. Neposredno prije i u vrijeme Prvoga svjetskog rata Pilar je bio najvažnijim političkim suradnikom nadbiskupa Stadlera. Gotovo redovito oblikovao je ili nadopunjavao njegove ideje te ih putem pisama i promemorija upućivao važnijim osobama koje su mogle pridonijeti njihovu rješavanju. Osim toga upoznao je svoje političke sumišljenike o povjerljivim informacijama o planovima austrougarskih vlasti glede Bosne i Hercegovine, do kojih je najčešće dolazio putem poznanstava s visokim dužnosnicima u Zemaljskoj vladi. Samo jednoga dana, 22. siječnja, iz Zagreba i Sarajeva upućena su mu dva pisma. Kao "Veleučenog Gospodina", "Odani Vam" mons. dr. Svetozar Ritting, tajnik zagrebačkog nadbiskupa dr. Antuna Bauera, izvješćuje ga da se nadbiskup slaže s njegovim pogledima o budućnosti hrvatskoga naroda i katoličanstva, te o mjerama koje je potrebno poduzeti da bi Italija ostala neutralna u aktualnom ratnom sukobu. Preuzvišeni ga je gospodin nadbiskup Bauer prijateljski pozdravio, s molbom da mu i dalje iznosi svoje misli i prijedloge, koje će on znati uvažiti, i kazao kako je spreman svom snagom poraditi za svoju crkvu i narod. Također viatoručno, kao "visoko cijenjenom gospodinu", iz Sarajeva mu je toga dana pisao "Vama najodaniji" nadbiskup vrhbosanski dr. Josip Stadler, saopćavajući mu da se na njegov poticaj 19. siječnja te godine obratio apelom papi Benediktu XV. u kojemu je iznio njegove poglede glede sprječavanja ulaska Italije u rat na strani sila Antante.

U AUDIJENCIJI KOD CARA KARLA I.

Pretpostavljanje godine Prvoga svjetskog rata, 10. lipnja 1917. u Beču, na njemačkom jeziku, dr. Pilar je objavio svoj "Nacr program za novu hrvatsku političku stranku koja bi se iza rata imala osnovati". On je pretpostavljao da će Austro-Ugarska monarhija opstati i nakon završetka Prvoga svjetskog rata, te je bitne državno-pravne točke stranačkog programa uskladio s dualističkim uređenjem Monarhije. Stranka se trebala boriti za ukupni duhovni i materijalni preporod hrvatskog naroda.

Na razgovor ga je 14. kolovoza 1917. s Vancašem, primio predsjednik austrijske vlade Ernest von Seidler, a dva dana kasnije i zajednički austro-ugarski ministar financija István Burián, koji je ujedno bio zadužen za upravu Bosne i Hercegovine. Dr. Pilar i ing. Vancaš su potom, u privatnoj audijenciji, kao Stadlerovi

SNIMLJENO U BINERTOVOJ ULICI, DANAS JE TO ULICA KULINA BANA, U TUZLI - Demonstracija 28. lipnja 1914., koje je organizirao i predvodio dr. Ivo Pilar, u znak prosvjeda protiv sarajevskog atentata na austrijskog prijestolonasljednika Franju Ferdinanda, i u znak potpore Vladi u Beču

austrijskih Nijemaca prema mogućnosti trijalističkog preustroja Monarhije, usprotivio se promjenu dualističkog sustava nakon rata i zauzeo za rješenje južnoslavenskog pitanja uz što manje promjene postojećega državnopravnog ustroja. Odlučno je ustvrdio kako je nužno hitno stvoriti pretpostavke za rješenje južnoslavenskog pitanja u hrvatskom smislu, koje bi se prihvatilo kao obvezujuće i realiziralo prigodom državnopravne rekonstrukcije Austro-ugarske neposredno nakon svršetka Prvoga svjetskog rata. Naglasio je da odgovornost za prestrukturiranje dualističke Monarhije poglavito leži na sporazumijevanju njezinih glavnih političkih predstavnika, Mađara i austrijskih Nijemaca, koji prilikom preoblikovanja Monarhije moraju uzeti u obzir interese nevladajućih nacija, na način da unutar dualističkog sustava omoguće ostvarenje njihovih opravdanih političkih težnji. Time je očevito upućivao cara i na pružanje potpore svome prijedlogu o povezanju Hrvatske, Slavonije i Bosne i Hercegovine u jedinstveno upravno područje, s tim da prvobitna puna vlast Austrije i Ugarske nad ostupljenim područjima i ubuduće egzistira u kondominiju. Takvim bi se rješenjem zajamčilo formalno održanje dualističkog sustava, jer bi Hrvatska državna jedinica bila subdualistički povezana i s austrijskom i s ugarskom polovicom Monarhije. Car Karlo se zainteresirao za Pilarovo državno-pravno gledište, te je uzeo i njegov spis ("spomenicu").

SASTANCI U SARAJEVU RADI RJEŠAVANJA JUŽNOSLAVENSKOG PITANJA

Po povratku u Sarajevo, 3. rujna 1917. dr. Pilar je posjetio zemaljskog upravitelja i zapovjednog generala za Bosnu i Hercegovinu Stjepana Sarkotića, te i njemu uručio primjerak Promemorije. General Sarkotić je bio proaustrijski orijentiran i sa simpatijama je pratio djelovanje Stadlerova i Pilarova političkog kruga. U početku se i sam zauzimao za trijalistički preustroj Austro-Ugarske monarhije, koji bi uz austrijsku i ugarsku bila stvorena i hrvatska državna zajednica. Kao zemaljski poglavar i zapovjedni general za Bosnu i Hercegovinu, Sarkotić se oštro protivio svim oblicima povezanja koji bi mogli štetiti hrvatskim interesima i predlagao da područje između rijeke Bosne i Vrbasa, te područje sjeverno i zapadno od Neretve kao stara hrvatska područja pripadnu Hrvatskoj. Tijekom razgovora, Pilar mu je otkrio plan Danila Dimovića da postane srpskim političkim vođom u Bosni i Hercegovini, te da, uz oslonac na Jugoslavenski klub u Carevinskom vijeću u Beču i vodstvo Hrvatsko-srpske koalicije u Zagrebu, izazove pad postojeće, ratnim prilikama prilagođene vlade i uvođenje parlamentarne Saboru odgovorne vlade. Vodeće mjesto u novoj vladi Dimović je pridržao sebi i dr. Jozi Sunariću, te Vjekoslavu Jelaviću, tajniku Trgovačke komore.

NASTAVIT ĆE SE...

POVIJEST PLANETA ZAPISANA U LEDU ARKTIKA I ANTARKTIKA

Prošlost o nekadašnjoj klimi Zemlje, zapisana u dubinama ledenog pokrivača Arktika, Grenlanda i Antarktika, geološkim istraživanjima postaje dostupna znanosti i odrednica budućnosti našega planeta

Za razliku od ostalih živih bića koja su uglavnom zainteresirana za svoje svakodnevne potrebe i postupaju na odgovarajući način prema tim potrebama, čovjek razmišlja i istražuje prošlost da bi svrsishodno planirao predstojeću budućnost. Znanstvenim istraživanjima, koja se već nekoliko decenija intenzivno vrše u oblastima ledenog pojasa, došlo se do saznanja da je prošlost o klimi našega planeta zapisana u naslagama ledenog pokrivača na Arktiku i Antarktiku.

Zahvaljujući klimatskim prilikama u tim oblastima snijeg pada tokom cijele godine, te se u pojedinim njenim dijelovima i pored djelovanja staklene bašte ne topi. Ledeni pokrivač na Arktiku i Antarktiku, koji se taložio tisućama godina, čuva ljetopis burne povijesti klime na našem planetu.

Snježne padavine na ovim prostorima sa sobom unose u ledene slojeve i određene količine svih sadržaja koji se nalaze u atmosferi, a koje se uslijed sve većeg tlaka sabijaju u ledenim slojevima i pri tom sabijanju pretvaraju u veoma male mjehuriće. Naravno, istraživačkim timovima ti mjehurići služe danas kao vremenske male čahure u kojima su sačuvane značajne informacije o temperaturi i strukturi atmosfere, o prirodnim i vještačkim padavinama koje se vraćaju u povijest planete i po nekoliko tisuća godina unazad.

Da bi izveli na čistac i razjasnili burnu povijest razvoja klime na našem planetu, pojedine grupe istraživačkih timova već dugi niz godina buše ledene slojeve, vadeći iz njih odgovarajuće uzorke neophodne za laboratorijske analize. Poseban doprinos realiziranja ovog znanstveno-istraživačkog programa daju neovisno jedna o drugoj dvije grupe znanstvenih poslanika. Prvu grupu naučnika čine američki sa bazom na vrhu ledene kape Grenlanda, a na visini 3231 metara. Drugu grupu koja je stacionirana u bazi "Vastok" u istočnom dijelu Antarktika čine ruski znanstvenici. Obje grupe buše ledene slojeve na raznim dubinama, uzimajući uzorke potrebne za realiziranje istraživačkih programa.

U svrhu dobivanja neophodnih podataka, a radi utvrđivanja starosti uzetih uzoraka, znanstvenici u svom istraživačkom radu primjenjuju različite metode. Znanstvenik Paul Majevski i njegovi suradnici sa Univerziteta New Hampshire u Daremu rade na ovim poslovima u okviru "Projekta 2 za istraživanje ledenog pokrivača Grenlanda".

Oni su uspjeli da u izvađenim jezgrama gornjih slojeva leda otkrivaju tragove radioaktivnih čestica koje potječu od katastrofe na nuklearnoj elektrani u Černobilju koja se desila 1986. godine, kao i one čestice koje su dospjele u ovu oblast poslije havarije na nuklearnom reaktoru na otoku tri milje u Pennsylvaniji 1979. godine.

U nešto dubljim slojevima pronađeni su tragovi vulkanskog pepela i čestice prašine od erupcije vulkana Lakí na Islandu iz 1783.

godine. Zatim, u sljedećim sve dubljim slojevima nalaze se tragovi svih ostalih vulkana poznatih u povijesti našega planeta, pa do katastrofalne erupcije vulkana Vezuv u Italiji koji je početkom nove ere 79. godine potpuno zatrpao gradove Pompeju i Herkulanum.

U fazi daljnjih istraživanja znanstvenik Majevski sa svojim suradnicima u dubokim slojevima ledenog pokrivača otkriva karakterističnu prašinu iz daleke pustinje Gobi u Kini. Naravno, znanstvenicima je još od ranije bilo poznato da olujni vjetrovi u proljeće i ljeto u ovoj pustinji podižu u visine njen pijesak i raznose na velike udaljenosti, ali su bili ne malo iznenađeni kada su i na dalekom Grenlandu u dubokim slojevima leda otkrili pijesak iz pustinje Gobi. Njihovo iznenađenje je bilo još veće kada su utvrdili da starost tog pijeska u ledenom jezgri prelazi deset tisuća godina.

Bušenjem na sve većim dubinama, Majevski i njegovi suradnici nailazili su na nova iznenađenja i interesantna otkrića. Tako su u ledenim jezgrama između ostalog otkrili zrnca minerala oksidijan, koja su po svom sastavu i morfologiji vrlo slična zrcima oksidijana izvađenim sa dna velikih dubina u Atlantskom oceanu. Starost uzoraka oksidijana dobivenih iz vrlo dubokih bušotina Grenlandskog ledenog pokrivača vremenski je utvrđena na sedamdeset tisuća godina.

Američki znanstvenici predvođeni Paul Majevskim ekspertom za geološka istraživanja proučavajući sadržaj ugljičnog dioksida u jezgrama izvađenim iz velikih dubina ledenoga pokrivača utvrdili su i dokaze o uzročnoj vezi između ugljičnog dioksida i procesa zagrijavanja i hlađenja Zemljine atmosfere, što im je omogućilo da dođu do značajnih podataka o ukupnim klimatskim i temperaturnim periodima kroz povijest zemlje. Znanstvenik Peter Gruts koji radi u okviru znanstveno-istraživačke grupe Majevskog na realiziranju "Projekta 2 za istraživanje ledenog pokrivača Grenlanda", iznosi svoj stav i kaže: "Nama je poznato, na primjer, da je posljednje ledeno doba trajalo stotinu tisuća godina i da se završilo otprilike prije dvanaest tisuća godina. Međutim, jedno drugo isto tako vrlo dugo ledeno doba se završilo prije oko sto trideset tisuća godina. Za sada nam nedostaju detaljniji podatci o tim periodima te ako bi uspjeli da saznamo više o njima, tada bi postupkom - metodom poređenja mogli prognozirati i klimatske promjene i njihove periode u budućnosti".

Imajući u vidu činjenicu da područja Arktika sa Grenlandom i Antarktikom primaju godišnje manje od 8 cm padavina, to ih znanstvenici svrstavaju u pustinjske oblasti. Naravno, za razliku od žarkih pustinja, padavine u ovim oblastima ostaju zamrznute kao takve budu trajno sačuvane. U tim padavinama su sadržani vrlo značajni podatci koji se odnose na kemijski sastav atmosfere, ljudske aktivnosti te i druge pojave vezane za prošlost našega planeta.

Rezultati dosadašnjih istraživanja upućuju na određena i vrlo interesantna atmosferska odstupanja. Tako, na primjer, znanstvenici izvještavaju da se 1815. godine temperatura spustila vrlo nisko, pa su ljudi tu godinu zapamtili kao "godinu bez ljeta". Na osnovu analiza uzoraka padavina izvršenih iz ledenog pokrivača Grenlanda znanstvenici su uspjeli utvrditi kemi-

jski sastav atmosfere za tu godinu. Oni pri tome ukazuju da je do tog temperaturnog odstupanja došlo uslijed povećanja sumpordioksida, vulkanske prašine i drugih čestica od erupcije vulkana Tamobra na indonežanskom otoku Sumbawa.

Zagađivanje atmosfere, koje je posljedica razvoja određenih industrijskih grana, redovito se registrira u novonastalim slojevima ledenog pokrivača na koji način ostaju zapisani tragovi za povijest atmosfere u novijem dobu na Zemlji. Ledeni uzorci izvađeni na Grenlandu ukazuju da su se količine sumpordioksida počele neznatno da smanjuju od kada su pojedine industrijski razvijene zemlje donijele Zakon o zaštiti životne sredine, koji na sveopću žalost samo djelimično sprovede u praksi.

Poslenici znanosti angažirani na istraživanju ledenog pokrivača u oblastima "vječitog leda" smješteni su u specijalne objekte zaštićene od jakih snježnih mećava i oluja, bušenjem trebaju izvađiti ledena jezgra sa dubina od oko 1500 metara. Laboratorijskom analizom sadržaja izvađenih uzoraka dobit će se odgovarajući podatci o povijesti zemljane atmosfere za proteklih deset tisuća godina. Očekuje se da će bušenjem narednih 1500 metara biti moguće proniknuti u daleku prošlost našega planeta od preko stotinu devedeset tisuća godina. Izvađena ledena jezgra pohranjuju se u specijalne komore u kojima se održava konstantno niska temperatura, pa se ista pod u tim uvjetima upućuje u poznate svjetske laboratorije radi vršenja odgovarajućih analiza, sa ciljem donošenja meritornih zaključaka o sadržaju atmosfere i prilikama koje su vladale u datom periodu na našem planetu.

Eksperti za geološka istraživanja predviđaju da će istražnim radovima na Antarktiku, gdje postoje najstariji slojevi ledenog pokrivača, uspjeti odgonetnuti sadržaj atmosfere na planetu i do dva milijuna godina unazad.

Nezamislivo je govoriti o geološkim istraživanjima u ledenom pokrivaču Arktika, Grenlanda i Antarktika, a ne uzeti u obzir djelovanje staklene bašte i njen utjecaj na ukupne klimatske promjene na zemlji. U posljednjih nekoliko decenija registriran je neznatan porast temperature na našem planetu koja utječe na postepeno topljenje ledenog pokrivača. Kakva nam je sudbina uslijed djelovanja staklene bašte? Svi su izgledi da je sumorna, pošto ni samit u Kyōtu-u ni ovaj posljednji održan u Bonu nisu donijeli ohrabrujuće zaključke za zaštitu životne sredine.

Potrebna je hitna akcija da bi se zaustavilo katastrofalno zagrijavanje tijekom nekoliko sljedećih decenija. Globalna klima bit će ugrožena čak i prije nego što se neka savršenija tehnologija bude mogla isprobati, a time bar ublažiti topljenje ledenoga pokrivača. Čovjek i nadalje u potpunosti ovisi o prirodi, ali ju je sada prvi put u stanju mijenjati, brzo i u globalnim razmjerama, naravno, i isključivo u korist vlastite štete.

Nijedna zemlja ni grupa zemalja ne može odgovoriti izazovima ekoloških promjena, i nijedna se zemlja neće moći zaštititi od postupaka, odnosno neaktivnosti drugih. Globalna strategija, koja se oslanja na buduća prilagođavanja promjeni klime značit će sigurno znatno veće ekonomske izdatke i štetnosti po čovječanstvo, nego troškovi za cjelovitu strategiju koja nastoji kontrolirati globalno zagrijavanje planeta.

Prof. dr. Danilo VIDOVIĆ

UNIVERZITETSKI CENTAR ZA RAZVOJ DALJINSKOG OBRAZOVANJA

U srijedu, 19. veljače 2003. godine, na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta u Tuzli, održana je svečanost u povodu otvaranja Univerzitetskog centra za razvoj daljinskog obrazovanja. Prezentirane su dvije multimedijalne dvorane, koje omogućavaju uspostavljanje konekcije sa sveučilištima ili drugim subjektima u zemlji i u inozemstvu, te organiziranje obrazovanja na daljinu.

Bili su prisutni: rektor, prorektori, profesori, studenti, novinari tuzlanskih medija i pozvani gosti.

Direktorica Centra mr. Samra Mujačić, dipl. ing. elektr., upoznala je prisutne s radom Centra.

MULTIMEDIJALNE DVORANE

Dvorana je pogodna za sve vrste edukativnih i znanstvenih sadržaja: predavanja, tečajeva, znanstvenih konferencija, seminara, okruglih stolova, prezentacija, videokonferencija...

Iz dvorane se brzo uspostavlja audio-video-podatkovni kontakt s cijelim svijetom, uz mogućnost simultanog prevodenja.

- Osiguran je prostor za 75 sudionika u velikoj i maloj dvorani,
- Dvorane su opremljene prema videokonferencijskim standardima (specijalno osvijetljenje, izolacija),

- Tri kabine za simultano prevodenje,
- Tri LCD projektora sa el. roll-on platnima,
- Dvije Sony PTZ kamere,
- Tonska tehnika (38 konferencijskih mikrofona, 2 predsjednička mikrofona), 2 bežična mikrofona, 2 žičana mikrofona, usmjeravajući zvučnici...
- LAN 100 Mbps, spojen na univerzitetski MAN,
- 3 BRI ISDN linije,
- 15 PC-a instaliranih u maloj dvorani,
- Priključci za PC i laptop za sva mjesta u velikoj i maloj dvorani, priključci za predavače, mogućnost projektiranja slike na više ekrana u obje dvorane simultano,
- Videokonferencija preko H.320 i H.323 protokola, koristeći simultani audio/video/data prijenos; S video i VGA signal iz sistema može se po želji projektirati na jedan ili više ekrana,
- Simultani prijevodi na strane jezike.

SVEČANO OTVARANJE PRIRODNO-MATEMATIČKOG FAKULTETA

U utorak, 25. veljače 2003. godine bila je velika svečanost u povodu otvaranja Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Tuzli.

Tom prigodom govorili su: dekan Prirodno-matematičkog fakulteta prof. dr. Refik Fazlić, dekan Mašinskoga fakulteta prof. dr. Džemo Tufekčić, studenti fakulteta, prof. dr. Ljubo Radić, pomoćnik ministra za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, načelnik Općine Tuzla

Jasmin Imamović, rektor Univerziteta prof. dr. Izudin Kapetanović. Prirodno-matematički i Mašinski fakultet smješteni su u adaptiranom prostoru Đačkoga doma "Enver Šiljak" koji je Općina ustupila Univerzitetu u Tuzli.

To je potpuno novi prostor koji je ponovno projektiran, rušen, pregrađen, građen, s novim namještajem, novom suvremenom opremom i novim dvoranama za izvođenje kvalitetnoga nastavno-znanstvenoga rada.

DESET GODINA RADIO-TELEVIZIJE TUZLANSKOGA KANTONA/ŽUPANIJE

Press-konferencija u povodu desete obljetnice RTV Tuzlanskoga kantona/županije održana je 19. veljače 2003. godine u dvorani Hotela "Tuzla". Ovom konferencijom, zvanično je RTV započela s obilježavanjem Desete obljetnice rada i djelovanja JP RTV TK a cijela 2003. godina bit će u znaku deseto-godišnjice.

Na Konferenciji prisutnima su se obratili: direktor g. mr. Redžep Ismajlović, glavni i odgovorni urednik g. Kasim Softić, predsjednik UO g. Zlatko Dukić i predsjednik UV g. dr. Enver Mandžić, koji su upoznali novinare s dosadašnjim radom kao i o planovima za blisku budućnost.

Između ostaloga, istaknuto je: ...Poslije deset godina rada i djelovanja može se ponosom reći Radio televizija Tuzlanskog kantona je kuća kojoj se vjeruje. Promotivni motto zasnovan je na ocjenama

postojeći rejting u slušanosti i gledanosti radija i televizije.

Za ovih deset godina postigli smo izuzetno značajne uspjehe, s kojima možemo biti zadovoljni i ponosni. Postignuti uspjesi obvezuju, da stalno idemo naprijed i samo naprijed. Svjesni smo da budućnost našeg daljnjeg razvoja ovisi o nama, o našim inventivnosti i stručnosti. Također smo svjesni da naš razvoj ovisi o građanima Tuzlanskoga kantona, našim vjernim slušateljima i gledateljima...

Hrvatski Glasnik čestita desetu obljetnicu našoj Televiziji i našem Radiju.

Postignuti rezultati u proteklom vremenu daju nam nadu da ćete nastaviti raditi na zadovoljstvo svih građana županije i šire.

Čestitke novinarima, urednicima, direktoru i svim djelatnicima RTV TK.

HG

430 godina
SELJAČKE BUNE

Korakom
do Galženjaka i Kapelščaka

Gornja stubica Donja stubica Stubičke Toplice

U SUBOTU, 8. VELJAČE 2003. UPRILOČENA JE CJELODNEVNA PRIREDBA KOJA JE POČELA OKUPLJANJEM POD GUPČEVOM LIPOM U GORNJOJ STUBICI. PRIREDBA SE ODRŽALA NA SPOMEN SELJAČKE BUNE KOJA JE KRAVAVO UGUŠENA 9. VELJAČE 1573. GODINE, PRIJE 430 GODINA.

Program događanja tekao je ovim redom: Poseban vlak s gostima došao je iz Zagreba u Gornju Stubicu i gosti su razgledali nove postavbe Muzeja seljačkih buna uz kostimirano vodstvo.

Okupljanje seljaka kod Gupčeve lipe i tom prigodom Gubec je pozvao ljude na pobunu protiv Tahya. U župnoj crkvi sv. Jurja izveden je umjetnički program, nagovor župnika vlč. Ivana Špoljara i zapaljena je vatra.

Kolona zaprega i pješaka krenula je prema Donjoj Stubici, a poseban vlak prema Stubičkim Toplicama. Gupčevi seljaci su s vatrom došli na trg kod fontane i tu su se susreli s Tahyevom vojskom. Ovaj susret bio je miroljubiv. Svi zajedno krenuli su prema Stubičkim Toplicama, gdje je bilo okupljanje kod župne crkve sv. Katarine.

Izveden je kulturno-umjetnički program u kojem su sudjelovali: učenici područne škole iz Stubičkih Toplica, KUD "Matija Gubec" iz Gornje Stubice, "Histrioni" iz Zagreba izveli su Balade Petrice Kerempuha, MHZ Muzej seljačkih buna iz Gornje Stubice i mnogi drugi.

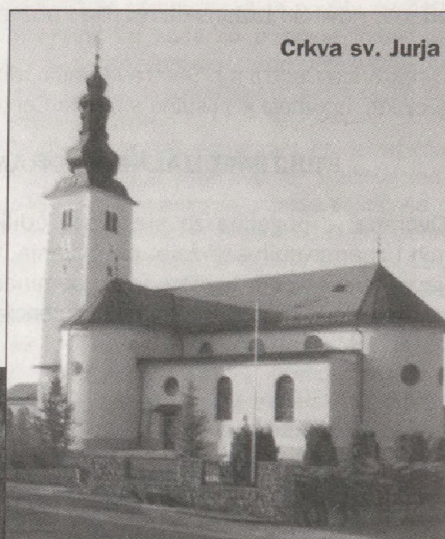
Dolazak vatre bio je uz pratnju "Zlih bubnjara" iz Zagreba, grupe korantov "Demoni" iz Videma pri Ptuj, "Desinečkih kuburaša" iz Desinića.

Svi sudionici dobili su kontrolnu karticu za pečate na kontrolnim točkama kod župne crkve, pri ulasku na brdo Kamenjak, kod hresta Galženjaka, te planinarskoga doma.

Zapaljene su postavljene baklje, a kod kontrolne točke na Kapelščaku izveden je prikaz Seljačke bune. Svetu misu služio je župnik vlč. Filip Lucić, a Histrioni su izveli recital.

Kod planinarskoga doma na Vidikovcu završeno je koračanje "stezom", zatvoren je svjetleći krug oko Stubičkih Toplica, te je nastavljeno druženje pod šatorom uz prigodnu ponudu jela i pića, te glazbu za pravu veselicu. Na kraju je bio veliki vatromet s Kapelščaka.

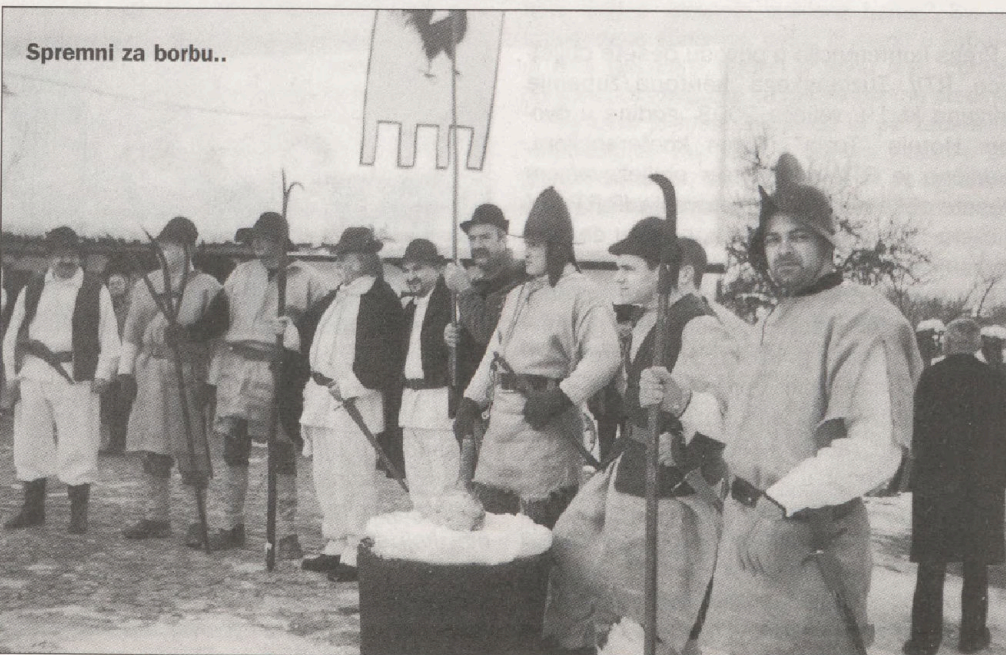
Kod okupljanja u Gornjoj i Donjoj Stubici i Stubičkim Toplicama svi prisutni bili su počašćeni domaćim starinskim kolačima - zlijevke, kumperače, krampugačice... uz ponudu kuhanoga vina, čaja, raznih pića, kobasica, suhog mesa, sira i dr.

Crkva sv. Jurja

Gupčev govor pred polazak...

Spremni za borbu..

Tahy s plemkinjama u kočiji...

Organizatori ove veličanstvene cjelodnevne priredbe bile su Općina Gornja Stubica (načelnik g. Željko Lisak), grad Donja Stubica (gradonačelnik g. Branko Mučnjak), Općina Stubičke Toplice (načelnik g. Petar Mlinarić), te mnoge ustanove i udruge.

Voditelj programa bio je Željko Novosel.

Seljačka buna 1573.

Glavno žarište seljačke bune 1573. nastalo je na susjedgradsko-stubičkim posjedima. Kmetovi su počeli još 1564. godine borbu protiv svoga feudalnoga gospodara Franje Tahya. Franjo Tahy bio je vlastelin na feudu Susjedgrad-Stubica. Okrutnim postupcima prema kmetovima utjecao je na izbijanje Seljačke bune 1573.

Pokretači i organizatori opće bune bili su kmetovi iz sela oko Stubice: Gubec, zvani Beg, Ivan Pasanec, Ivan Mogaić i drugi. Istaknuti ustanički vojni zapovjednik bio je Ilija Gregorić. Matija Gubec, hrvatski kmet, vođa velike Seljačke bune 1573. godine.

Opća buna planula je poslije dugih i temeljitih priprema u noći između 27. i 28. siječnja 1573. napadom ustanika na Cesargrad.

U prvom tjednu bune od 28. siječnja do 5. veljače 1573. godine pobunjeni seljaci postigli su velike uspjehe. Buna je zahvaćala golemo područje u Hrvatskoj, Štajerskoj i Kranjskoj. Pobunjeno područje bilo je na prostoru gotovo 100 vlastinstava i plemićkih posjeda s oko 1200 sela, a u ustaničkim vojskama bilo je oko 15.000 seljaka.

Feudalna vojska dobro naoružana u Zagrebu, Ljubljani, Grazu i u Beču pripremila se i stupila u akciju. Prvi udarac je nanijet ustanicima kod Krškoga 5. veljače pod zapovjedništvom Nikole Kupinića, a drugi im je nanio Gašpar Alapić 6. veljače kod Kerestince. Ban Juraj Drašković po-

slao je protiv ustanika 5000 konjanika i pješaka. Kod Stubičkih Toplica odigrala se 9. veljače 1573. godine odlučujuća bitka, koja je trajala četiri sata.

Porazom kod Stubičkih Toplica završena je seljačka buna. Gubec je 15. veljače 1573. javno okrunjen usijanom željeznom krunom u Zagrebu. Vukli su ga zagrebačkim ulicama, čupali užarenim kliješćama i na kraju raščetvorili mačevima.

Seljačka buna je imala širok odjek u Europi i trebalo je dosta vremena da se njezini ideali ostvare i da seljaci dobiju svoja prava.

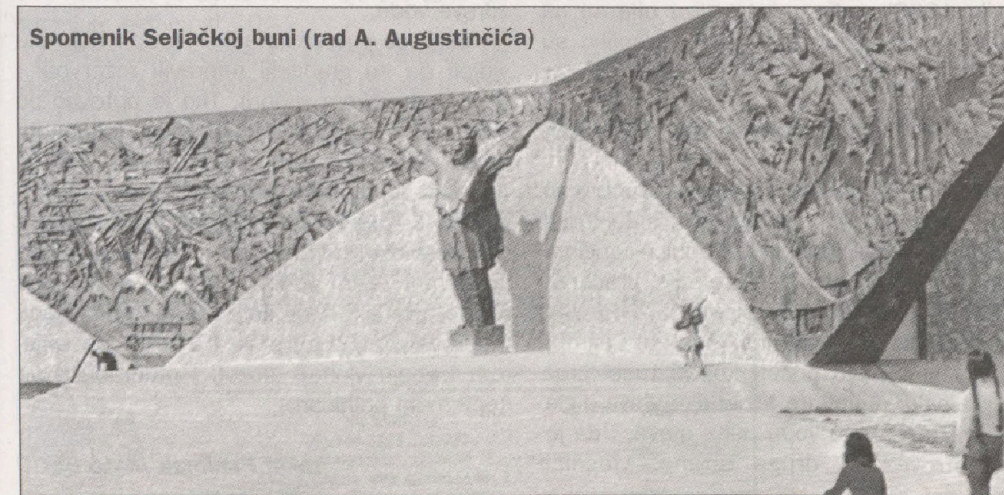

Oton Iveković:
"Pogibija Matije Gupca"

Seljačka buna, a posebno Matija Gubec inspirirali su mnoge književnike i umjetnike. Gupčev lik umjetnički su obradili: A. Šenoa (roman Seljačka buna), M. Bogović (drama Matija Gubec), B. Kreft (Velika puntarija), I. Lhotka Kalinski (opera Matija Gubec), O. Iveković: Pogibija Matije Gupca, K. Hegedušić: Bitka kod Stubice 1573. i Anno Domini 1573. F. Quiquerez, Miroslav Krleža: Balade Petrice Kerempuha, a monumentalni spomenik izradio je Antun Augustinčić.

Mnoga kulturno-umjetnička društva, ratne jedinice, škole, nazivi ulica nose ime Matije Gupca. I Tuzla je sve do nedavno imala jednu ulicu imenom Matije Gupca. Više nema!

Juraj NOVOSEL

Spomenik Seljačkoj buni (rad A. Augustinčića)

SJEDNICA OPĆINSKOGA VIJEĆA TUZLA

Redovita, 29. sjednica Općinskoga vijeća Tuzla, održava se u četvrtak, 27. veljače 2003. godine u dvorani Bosanskoga kulturnog centra u Tuzli. Sjednicu je sazvao predsjedavajući Općinskoga vijeća g. Ilija Jurčić.

Na dnevnom redu sjednice su slijedeća pitanja: 1. Vijećnička pitanja; 2. Razmatranje i usvajanje Odluke o uvjetima i načinu korištenja zgrada i prostorija u vlasništvu Općine Tuzla u cilju poticanja razvoja poduzetništva i zapošljavanja; 3. Razmatranje i usvajanje Odluke o izmjenama Odluke o osnivanju Javne ustanove Dom mladih Tuzla; 4. Razmatranje i usvajanje Odluke o izradi lokalnog akcionog plana Zaštite okolice za Općinu Tuzla (LEAP); 5. Razmatranje i usvajanje Odluke o uvjetima i načinu dodjele gradskog građevinskog zemljišta; 7. Razmatranje i usvajanje Odluke o utvrđivanju osnovice za obračun naknade za izuzeto, odnosno dodijeljeno gradsko građevinsko zemljište; 8. Razmatranje i usvajanje Odluke o provođenju regulacionog plana dijela nerealiziranoga stambenog naselja Sjenjak I i II u Tuzli - Prostorna cjelina A; 9. Razmatranje i usvajanje Odluke o provođenju regulacionog plana kolektivnog stambenog naselja Ši selo u Tuzli; 10. Razmatranje i usvajanje Odluke o provođenju regulacionog plana kompleksa proizvodno-prerađivačkih kapaciteta "Drežnik" u Tuzli; 11. Razmatranje i usvajanje imovinsko-pravnih akata; 12. Razmatranje izvještaja - Informacije o radu općinskog Suda za prekršaje Tuzla od 01. 01. do 31. 12. 2002. godine; 13. Razmatranje Informacije o realizaciji inicijativa građana iz mjesnih zajednica na sanaciji, rekonstrukciji, asfaltiranju i izgradnji putne mreže na principu zajedničkog ulaganja; 14. Razmatranje Informacije o mogućnostima realiziranja projekta magistralne i kantonalne putne mreže u dogovoru sa nadležnim federalnim i državnim organima za pravce ulaza i izlaza iz grada sa zapada i istoka, Šićki Brod - Kreka, Guming - Pepi, Ši selo - Simin Han, Breške - Prokop - Avdibašići, Dokanj - Jarići; 15. Razmatranje Informacije o aktualnoj problematiki slijeđanja terena u gradu Tuzla, sa prijedlozima mjera i zapisnikom sa stručne rasprave od 18. 11. 2002. godine; 16. Tekuća pitanja.

Iako se očekivalo rješavanje prijava na JAVNI POZIV, na ovoj sjednici dostavljena je slijedeća obavijest:

"Vezano za Informaciju o suradnji sa medijima u 2003. godini planiranu po Programu rada Općinskoga vijeća za veljaču 2003. godine, obavještavamo da istu nismo u mogućnosti uraditi iz razloga što se jedan broj medija nije prijavio na JAVNI POZIV, odnosno prijave još uvijek pristizu. Molimo da ovu Informaciju proučite za narednu sjednicu Općinskoga vijeća".

VODO, ODAZOVI SE

Za čudo Božje. Uz posljednje izbore rijetko se moglo čuti obećanje nadobudnih stranačkih prvaka da će u naredne četiri godine u Tuzli prestati redukcija pitke vode. Kao da su svi shvatili da brzog rješenja pitke vode u Tuzli nema zadugo

* * *

Vodo, odazovi se! To bi mogao biti prigodan eho koji tuzlanske općinske, što ne i kantonalne, vlasti, mogle a priželjkiju i očekuju kada je u pitanju pitka voda. Dosta je bilo praznih i nerealnih obećanja. I bacanja bombi kada treba pridobiti glasove birača, ili na rijetkim i slabo posjećenim skupovima građana, nešto tako željno i potrebno obećati. Magičnih rješenja nema. Vodu treba odnekuda dovesti ili iz dubina zemlje crpiti. Za koje dolare ili KM, to više nitko ne zna. Od 1982. godine plete se vrzino kolo. Bila su na pomolu dugoročna rješenja, ali nije bilo direktora i predsjednika Općine koji su smjeli rizikovati i svojim građanima u trajnim uspomenu ostati.

POĐIMO REDOM

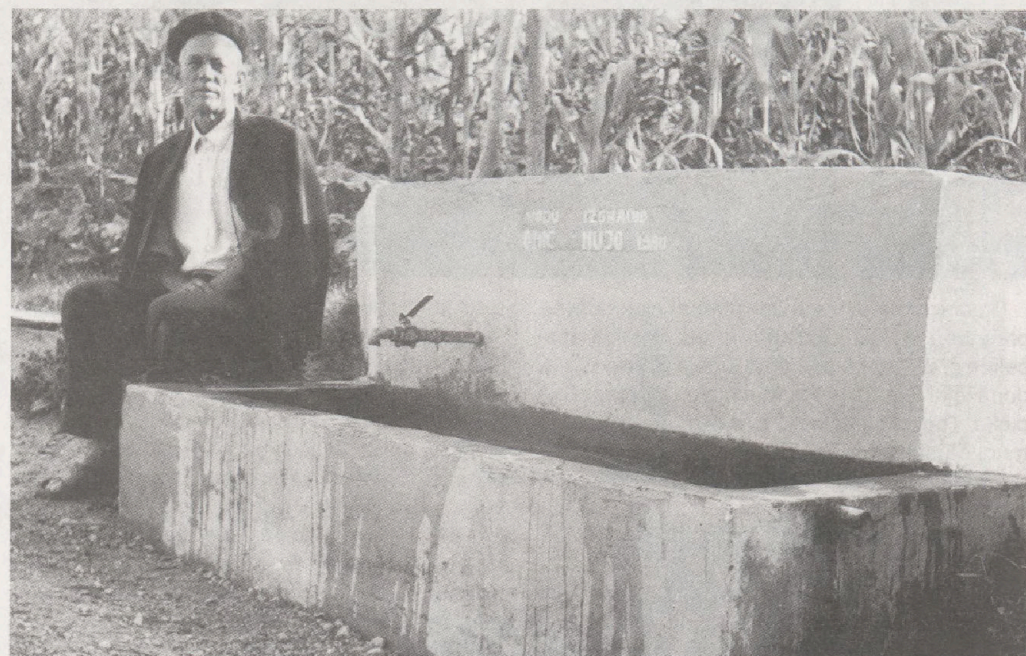
Imala je nekada davno grad i Općina Tuzla pitku vodu, ali je to bila mala čaršija i još manja potrošnja. Dok nije bilo industrije i razvijene infrastrukture, dok je grad imao svoj vodovod, a susjedna mjesta i sela svoje. Lokalne. Dok se svaki izvor domaćinski koristio. Dok se nije dragocjena voda galantno rasipala. Kada se gospoda razgacila, i kada su oni najveći potrošači vode počeli ovo prirodno blago bez plaćanja koristiti, i kada su najveći загаđivači vodotokova počeli lagati da će izgraditi fabriku koja neće trovati rijeke i rječice, zdrave pitke vode bilo je sve manje. Za manjak pitke vode u stanovima i gradu krivi su i projektanti, i urbanisti, i oni koji izdaju građevinske i urbanističke dozvole. Pogledajte koliko se pred rat stambenih blokova izgradilo, i koliko se i sada gradi, a da nitko ne kaže: "Ne može više tako. Te objekte ne možemo snabdijeti vodom. Imate li vi alternativno rješenje. Nećemo vam dati priključak na vodovod."

Naravno, umjesto takvih rješenja, gradski oči i danas se ponašaju nonšalantno. Vele, redukcija je svakako tu. Ona je i dalje tuzlanska neminovnost. Samo hoće li ona biti 12, ili 6, ili tri sata nije tako bitno.

STRAH OD DOLARSKOG KREDITA

Bilo je godina i čelnika Općine Tuzla koji su smogli hrabrosti da se upuste u krupan projekt osiguranja trajnog snabdijevanja Tuzle pitkom vodom, i saniranja njene ukupne ekologije (aerozagađenja).

Tako je 1982. godine Skupština općine Tuzla, tadašnji odbornički sastav, odlučila da kod Međunarodne banke u Washingtonu podigne kredit od 30 milijuna dolara za izgradnju vodovoda i toplovoda, koji bi trajno osigurali pitku i toplu vodu. Prvu za stanove i industriju, drugu za zagrijavanje kuća i stambenih blokova, iz TE "Tuzla", da bi se ublažilo aero zagađenje. Samo su odmah

neki američki stručnjaci predviđali da bi se zbog tadašnje inflacije Tuzla mogla ugušiti u tako velikom kreditu. Pa, ipak, kredit je odobren i odmah je počela izgradnja toplovoda. Počele su pristizati i dolarske rate. Nosilac kredita "Kompred" uplašio se da bi mogao propasti, pa je garant SO Tuzla trebala da sistemom podizanja cijena osigura otplatu kredita. Tad dolazi do razdora. Odbornici koji ne uživaju gradsku pitku vodu dižu za to ruke, drugi ne. Grijanje, također, treba drastično poskupjeti, a opet ga svi ne uživaju.

Tako dolazi do razdora i umjesto da se kredit iskoristi u cijelosti i uđe u izgradnju vodovoda od Krivaje ili Drine do Tuzle, ili naprave velike bušotine i pitka voda dobije iz Sprečkog polja, "Kompred" otkazuje nepotrošeni iznos od 24,3 milijuna dolara. U Tuzli se oko toga digla silna galama. Počelo je i preispitivanje gdje je potrošeno i onih 5,7 milijuna dolara. Za tamo neki kupljeni stan iz tog kredita netko je trebao ići na vješala.

Da je iskorišten cijeli iznos kredita, Tuzla bi danas sigurno imala vodu bez redukcije, koja dnevno traje i po 15 ili 20 sati. Sve se to desilo 1988. godine. A tu blizu bila su na pomolu i ratna zbivanja. Zna se koliko su profitirali korisnici svih mogućih kredita.

IMA VODE, NEMA GAZDOVANJA

Prije rata i tuzlanski i dobojski kraj bili su veliki zagovornici izgradnje regionalnih vodovoda. Za ondašnje zajednice općina. Mislilo se najbolje, a ništa nije urađeno. Tuzla je dobila predprojekt za vodovod Krivaja, radio ga Građevinski institut Zagreb, a kada je trebalo početi kopati tunel kroz Konjuh neke premudre tuzlanske glave digle su paniku da je ta voda puna olova, i da je jako otrovna. S druge strane, vlasnici

zemljišta uz korito Krivaje digli su hampu da su nacionalno ugroženi. I tako projekt propade.

Kao građanin i novinar nešto razmišljam je li Tuzla stvarno nema dovoljno pitke vode u rezervoarima. Koliko ja vidim nitko iz mogu susjedstva ne donosi vodu u stan u vrijeme redukcije. Znači da je ima u stanu, ali u kantama, kadama... Jel' to ne znači da u rezervoarima, vodovoda ima dovoljno vode, ali se nepravilno raspoređuje. Ako perionice automobila rade cijeli dan, ako neke javne ustanove vodu imaju stalno, ako... zar to nije rasipanje vode. Tko hoće praonicu neka izgradi bunar. Ili je neće biti. Najlakše je sve prevaliti na stanare.

Pred rat bilo je mudro ugaziti neki seoski vodovod i zatrpati bunar, i reći evo vam pitka voda iz gradskog vodovoda. Sada kada nema vode treba u prigradskim naseljima aktivirati stare izvore pitke vode. Nešto je već i urađeno. Ali, kada su stigli humanitarci. U Srebreniku smo prije 20 godina snimili domaćina Muju Omića koji je svom zaseoku u Ceghajama izgradio i darovao javnu česmu tako što je "uhvatio" jedan seoski izvor zdrave vode.

Koliko se putova asfaltira i gradi. Gdje ste vidjeli da su graditelji napravili rezervoar i slavinu s pitkom vodom. Tko je putovao po svijetu zna kako se to blago može iskoristiti. Zašto su bunari tako nepopularni. Tko je Tuzlake tjerao da tako nemilosrdno prekopavaju tlo da bi izvadili svaku tonu uglja i soli. Geolozi i hidrolozi znaju što to znači za podzemni režim vode. Što ovo, a što ono nismo uradili. Reći ćete da je lako sada mudrovati, ali odgovor je i u tome da svijetom trebaju vladati filozofi i mudraci, a ne nepismeni političari.

Tekst i snimak Mato BIKIĆ

JESTE LI ZNALI...

ČAŠA JUICEA ZA NIŽI TLAK

Započnete li dan čašom prirodnog narančinog soka, smanjit ćete izgleda da obolite od hipertenzije. Osobe u čijoj je krvi izmjereno najviše vitamina C najmanje su sklone obolijevanju od povišenog krvnog tlaka, pokazali su pokusi. To je još jedan dokaz u prilog tvrdnjama da vitamini koje ubrajamo u antioksidante (C i E) čuvaju zdravlje krvnih žila.

MRKVA ČUVA ŽELUDAC

Ispitivanja su pokazala da unos narančastog i crvenog povrća smanjuje rizik obolijevanja od raka želuca za 36 posto, a pomaže i bijelo povrće poput cvjetače, te voće.

Riječju, svoj rizik da obolite od raka želuca možete smanjiti čak za trećinu ako barem jednom obroku tjedno dodate mrkve.

Zašto je ne biste naribali u miješanu salatu?

VINOM PROTIV DEMENCIJE

Ljudi koji povremeno piju vino izloženi su manjem riziku od Alzheimerove bolesti i staračke demencije uopće. Prema istraživanjima, za povoljni učinak zaslužni su spojevi flavonoidi kojih ima u vinu (pogotovo crnom), a djeluju na slobodne radikale koji nastaju u procesima oksidacije u tjelesnim stanicama. Za razliku od vinopija, pivopije su izložene većem riziku od demencije. Dr. John Brust, neurolog iz Harlem Hospital Centera u New Yorku, smatra da su razlog i drukčije prehranbene navike vinopija i pivopija.

10 TRAVA PROTIV RAKA PROSTATE

Na međunarodnom susretu udruga uroloških onkologa objavljeno je da mješavina različitih trava usporava rast stanica raka prostate te ubrzava njihovo odumiranje. Stanice raka prostate stvaraju tvar COX-2 koja je važan faktor za njihov rast i razvoj.

Biljna mješavina, koja se sastoji od bosiljka, kurkume, đumbira, zelenog čaja, ružmarina, kineskih trava hu zhang ((Polygonum Cuspidatum) i huang lian (Rhizoma Coptidis), česmine, origana i bilje Scutellaria biacalensis, nazvana je Zyflamend i djeluje tako da smanjuje aktivnost COX-2.

Znanstvenici najavljuju kliničke studije da bi potvrdili svoje pretpostavke. Otprije je poznato da ekstrakti nekih od spomenutih biljaka djeluju protuupalno.

GINEKOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE "MEDIC"

Prof. dr. Nisveta Alispahić
specijalistica za ginekologiju i akušerstvo

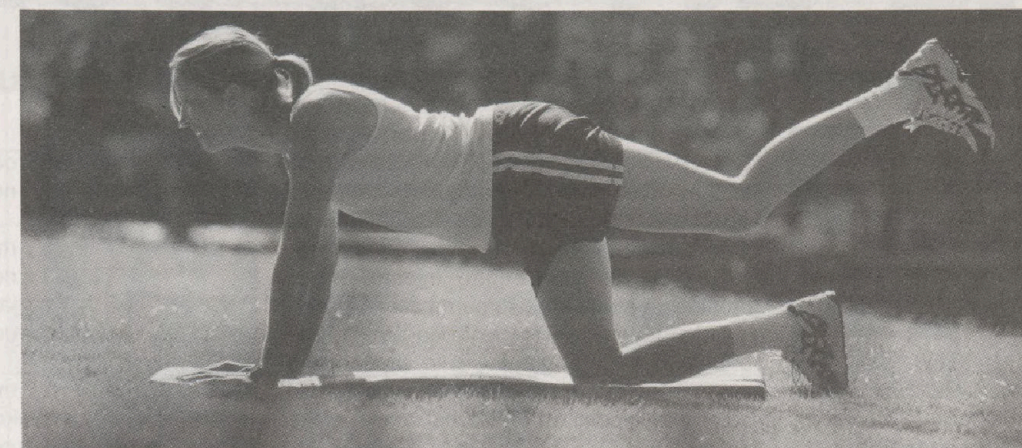
U Ginekološkom savjetovalištu "Medic" prof. dr. Nisveta Alispahić možete obaviti: ginekološki pregled, kontrolu trudnoće, ispitivanje i liječenje neplodnosti, dijagnostika (ultrazvuk, PAPA, kolposkopija, spermogram, test na trudnoću, pregled vaginalnog sekreta).

Ginekološko savjetovalište radi ponedjeljkom srijedom i petkom, od 9 do 12 i 17 do 19 sati, a subotom od 9 do 13 sati.

Na telefone
061/49-514 i 217-927
možete zakazati posebno vrijeme samo za vas.
Tuzla, Batva, Ive Andrića br. 11.

ARTRITIS I SRCE

Promatrajući oko 7000 bolesnika koji su bolovali od artritisa, finski su znanstvenici zaključili da su bolesnici s deformacijama zglobova prstiju ruke u većoj opasnosti da umru od bolesti srca nego bolesnici u kojih je artritis zahvatio druge zglobove, primjerice koljeno ili kuk. To se pokušava objasniti učinkom metaboličkih faktora, no, pravog objašnjenja još nema.

RAK DEBELOG CRIJEVA POVEZAN S CRVENIM MESOM

Nove studije pokazuju da zapadnjački način prehrane udvostručuje rizik od raka debelog crijeva. Singapurski su znanstvenici usporedili 121 čovjeka oboljelog od raka debelog crijeva sa 222 zdravih ljudi. Zaključili su da su obiteljsko naslijeđe i način prehrane najuže povezani s razvojem ove bolesti. Naime, Singapur spada u područja koje se zadnjih godina jako razvija i prihvaća zapadni način života, uključujući i prehranu bogatu crvenim mesom, tj. govedinom i svinjetinom. Uočeno je da je učestalost raka crijeva mnogo manja u stanovnika koji se hrane drugim vrstama mesa, morskom hranom ili pak povrćem.

USPORITE VEĆ U 20-TIMA

Promatranjem više od 3000 ispitanika, stručnjaci American Heart Association došli su do zaključka da ljudi koji u dvadesetim godinama života žive ubrzanom životnom ritmom imaju veće izgleda u srednjim godinama oboljeti od visokog krvnog tlaka, što kao posljedicu može imati i obolijevanje srca. Zato "usporite ritam", preporučuju znanstvenici.

SMANJITE TEMPO - I MASNOĆE U KRVI

Tijelo će se lakše nositi s masnoćama u krvi ako zadržite stres pod nadzorom. Visoka razina triglicerida u krvi opasna je za srce, a u akutnom stresu te se masnoće teže odstranjuju iz krvi. Stoga usporite ili smanjite napetost tehnikama opuštanja poput joge i meditacije. Srce će vam biti zahvalno.

RANA DEBLJINA SKRAĆUJE ŽIVOT

Prema rezultatima istraživanja koje su objavili znanstvenici s baltimorskog sveučilišta Johns Hopkins, a koji se temelje na usporedbi rezultata više američkih studija, debljina zasigurno skraćuje životni vijek, i to naročito osobama koje su postale debele prije 40. godine života. Prema prihvaćenim standardima, debelom se smatra osoba čije je tjelesna težina 20% veća od normalne. Debljina predstavlja opterećenje za srce i veći rizik obolijevanja od raznih bolesti, prvenstveno šećerne bolesti.

VITA

D.O.O. "BRAČA - COMPANY"

IZVODIMO SVE GRAĐEVINSKE RADOVE
PO SISTEMU KLJUČ U RUKE

Sve detaljnije informacije na
tel.: 223-020; 224-021; GSM 061 292 907

Iz života poznatih

NE DAJU SE ZASTRAŠITI

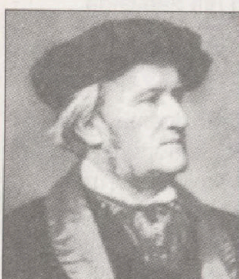
Slavni hrvatski istraživači braća **Mirko** (1871-1913) i **Stevo** (1876-1936) **Seljan**, koji su čitav život proveli istražujući i otkrivajući nepoznate svjetske predjele, dospjeli su 1905. godine i u područje brazilске prašume.

Na jednom proširenom mjestu ispod gorostasnih stabala naišli su na čudan prizor. Na jednu granu, dva metra iznad zemlje, bile su obješene dvije glave bijelih prašumskih papiga koje su bile probodene slomljenom urođeničkom strelicom. Ispod grane ugledali su na vlažnoj zemlji otiske ljudskih stopala.

Nisu znali o čemu se radi, pa su objašnjenje zatražili od svojih vodiča domorodaca. Oni su im rekli značenje prizora: "Bijeli ljudi, ne idite dalje od ovog mjesta, jer ćemo vas inače poubijati našim strelicama!"

Hrabra braća nisu se dala uplašiti, dapače, odlučili su da urođenicima pokažu svoju snagu i odvažnost. Na istu granu stavili su svoj odgovor: drveni štapić s četiri ureza i jednim puščanim zrnom, što je trebalo značiti - "Ako nas vi napadnete, branit ćemo se puškama, kojih imamo četiri".

OPSIJEDNUT RODITELJIMA

Jedan od najvećih skladatelja ozbiljne glazbe u povijesti **Richard Wagner** (1813-1883), autor "Sumraka bogova", "Parsifala", "Tristana i Izolde" i brojnih drugih remek-djela, bio je kontroverzna ličnost.

Pun sebe, do krajnjih granica narcisoidan, sklon javnom negiranju i podcjenjivanju drugih, bio je naprosto opsjednut bračno vezanim ženama. Znanstvenici to tumače njegovom trajnom i stopostotnom opsjednutošću i vezanošću za svoju majku. Zanimljiv je jedan detalj iz njegovog života koji je ostavio dubokog traga u njegovim djelima, a to je istovremena mržnja i ljubav prema Židovima.

Sve do svoje petnaeste godine nosio je prezime svog očuha Ludwiga Geyera (židovskog podrijetla), a potom je uzeo očevu prezime. Dobri poznavatelji obiteljske loze Wagnerovih idu tako daleko da tvrde da je Ludwig Geyer zapravo bio njegov pravi otac i to je slavnog skladatelja progonilo čitavog života.

OBOSTRANA LJUBAV

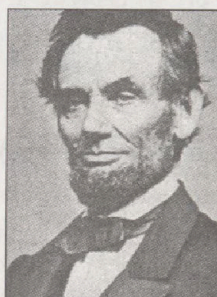
Franklin Delano Roosevelt (1882-1945) prvi je od američkih predsjednika shvatio svu važnost novina i novinara tijekom predsjednikovanja.

Između njega i novinara vladao je pravi džentl-menski sporazum. O tome piše glasoviti američki novinar Walter Davenport: "On im je zauvijek stajao na raspolaganju, a oni su u pravilu izbjegavali dovesti ga u nepriliku."

Roosevelt im je davao osjećaj da su važni poput ministara ili barem poput pregovarača i činio je uvijek, svugdje i u svakom trenutku, sve što je bilo u njegovoj moći da se osjećaju kao kod svoje kuće, čak i onda kad su se nalazili u Ovalnoj sobi".

Roosevelt je često s novinarima igrao poker u novinarskoj sobi Bijele kuće, a oni su zatvarali oči uvijek kad bi se njegov vlak tijekom izbornih turneja i inače, obavezno zaustavljao na pustom dijelu pruge, kako bi se na njega ukrcala njegova dugogodišnja ljubavnica Lucy Mercer.

BORAC PROTIV ROPSTVA

Kao dijete rođeno u siromašnoj obitelji čiji je život protekao u neimaštini i u svakodnevnoj borbi za "koricu kruha", mladi je **Abraham Lincoln** (1809-1965) često odlazio na obale Mississippija i divio se velikim bijelim parobrodima i zalasku sunca nad rijekom (rođen je u američkoj saveznoj državi Kentucky).

Jednog je predvečerja ugledao gomilu crnaca okovanih teškim lancima kako ih bijeli robovlasnici iskrcavaju na obalu.

"Nešto je u meni puklo, ostao sam bez zraka, imao sam osjećaj da umirem... Te večeri zarekao sam se da ću se čitav svoj život boriti protiv ropstva, jer kakva je to razlika između bijelog i crnog čovjeka? Baš nikakva - i jedni i drugi samo su ljudi drugačije boje kože..."

Kad je 1860. godine postao predsjednik SAD-a, poveo je kampanju za ukidanje ropstva, što je dovelo do građanskog rata između Sjevera i (robovlasničkog) Juga i na kraju i do njegove nasilne smrti.

FFENIKS

IN MEMORIAM

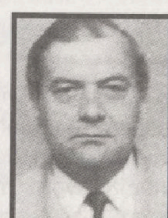

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 20. veljače 2003. godine navršilo se sedam godina od smrti naše drage

ELVIRE (rod. JOSIĆ) TADIĆ

S ljubavlju suprug Markan, sinovi Vlado i Viktor, snahe Ana i Lucija, unučad: Hrvoje, Anita, Marcela, Martina, rodbina i prijatelji.

TUŽNO SJEĆANJE

24. veljače 2003. godine navršilo se pet tužnih godina od smrti našeg

NIKOLE MATANOVIĆA

Najdraži, vrijeme prolazi a praznina, bol i tuga ostaju. Nikada nećemo zaboraviti tvoju dobrotu i plemenitost. TVOJI NAJDRAŽI: majka Rada, supruga Zdenka, sestra Milica sa obitelji.

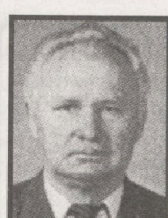

TUŽNO SJEĆANJE

16. veljače 2003. godine navršilo se šest tužnih godina od smrti

MARE (rod. GRBIĆ) TOMIĆ

Najdraža, praznina i bol bez tebe ni vrijeme ne može izbrisati. Hvala ti za svu dobrotu koju si nam pružila. TVOJI NAJDRAŽI: suprug Mato, kćerka Zdenka, sin Dragan, snaja Vera, unuka Maja.

TUŽNO SJEĆANJE

JOSIĆ (RATKO) MIRKO

Uspomene i sjećanja na tebe živjet će dok postoje oni koji te vole. OBITELJ JOSIĆ

Glasnikova SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUS	POZNATI ROMAN ANTE KOVAČIĆA	PLITAK DIO MORA	SUDSKI POROTNICI	ELEMENT NEPTUNU	KRAĆA PRIČA	RJEČNI OTOK	TIGANJA, PROSULJA	NASILNO ODLUZ: HANJE	VELIKA MOĆIARA	●	PRIRODNI POTENCIJALI	OKRUGLO SLOVO	NEODJEVEN	I JEDAN I DRUGI	PROŠLE ZIME	STAROGRČ. JUNAČKI SPOJEV	ROMAN EMILA ZOLE	ŽIVO BICE (LAT.)
GLAVNI GRAD MONGOLIJE										VRSTA MOĆI VARNI TRSKE SNAGA								
RASLOJAVATI SE												IZDAŠAN KAIKAVSKI VEZNIK						
PUČKI IZRAZ ZA PILU				OGLASITI SE BILJKA TRATORAK									VRSTA ORGANIKIH SPOJEV PRKOS					
MUŽIAK GUSKE						SKROBNO BRAŠNO (LAT.) OPAKA								UŠUR PODRUGLIVOST				
ALEGORIJA							GRAD U IRANU "JUNA CORDA"					GRAD U PORTUGALU TOMAŽ STJEPAN						"AMPER" NAPUŠTATI NEKO MJESTO
GORNJI DIO ČIZME					PTICA GRABLJIVICA ČISTA SRJEDA					FILMSKA ZVJEZDA "LITAR"					UDOLINA GOZBA, VESELJE			
KRATICA ZA "TONA"	"U MIRU" (LAT.) DOTJERATI								JEDAN MJESEC U GODINI									POSTATI SAMOSTALAN
ELEMENT RUTENJU			SASTAVNI VEZNIK ZEMLIŠNA MJERA													TAL. GRAM. CLAN OSJET GLEDANJA		
BRDO KOD RIMA				"POND" DRAG, UMILJAT														
TOPLI MINERALNI IZVORI															POZADI ZVJEZDA JUŽNOG NEBA			
JEDAN EKSTREMITET			AUTO OZNAKA IZRAELA KRAMAR															
ANTIČNA POSUDA ZA PIĆE																	POKAZIVA ZAMJENICA POMORAC	
ZAČEŠNIK MODERNOG JAPANA, HIRIBUMI				"ISTOK" ODSUŠTANOST S MJESTA ZLOČINA														STARORIM. KOVANI NOVAC
ŽETELI EVROPSKE DRŽAVE							UZBRUDITI, POTRESTI	GRAD U SARDINIJU	PAPINSKA DRŽAVA	VRSTA MINERALA	OSOBNA ZAMJENICA	DRUGI VOKAL	CJELOKUPNA	UPITNA ZAMJENICA JEDAN OBR-TNIK				"TEMPO" SASTAVNI VEZNIK
UKRASNA MIRISNA BILJKA																		ŽENKA SRNODACA USAMLJENA
OZNAKA ZA ELEMENT UGLJIK	KRŠĆANSKI BLAGDAN RIJEKA U MAKEDONIJI																	AFRIČKA RIJEKA RIBEŽ TRENICA
PRITOKA PARANE U BRAZILU				ŠARENJA PAPIGA TALIJAN MUŠKO IME									VOIT-AM- PER- SEKUNDA STRATIMIR					
SOLI UGLJICNE KISELINE												VRSTA RIBE GRAD U ITALJI						ITALIJA ZAGORSKO MUŠKO IME
DIRIGENT LOUIS RITTER			OTPORNOST GLUMICA RIMA										UMIRO- VLJENIK VREMENSKI TERMIN					VIKTOR IGO AUTO OZNAKA LIBANONA
MUŠKO IME OD MILJA				MORALIST PLEME DA- JAKA NA BORNJU							RADOŠTAN NOGOMETNI KLUB							
VREMEŠNI								INDON. NOV. AGENCIJA SAMO- GLASNIK										SPORTSKA ODJEĆA
MUZA PJEŠNIŠTVA																		NJEMAČKA GLUMICA SOMMER

znate li?

Broj se katolika u svijetu povećava
VATIKAN - Katolika je u svijetu u posljednjih 25 godina 300 milijuna više pa ih je sada oko milijardu, podaci su to iz Papinskog godišnjaka za 2003. Broj katolika, koji se navodno računa po broju krštenja, iznosio je na kraju 2001. milijardu i 61 milijun, a 1978. 757 milijuna. Prema godišnjaku, na kraju 2001. godine u svijetu je bilo 405.067 svećenika, a među njima 4649 biskupa. Te se godine broj svećenika nešto smanjio, za 111, ali istodobno povećan broj kandidata za svećenika.

* Uz povijesno najpoznatiju erupciju Vezuva 79. godine, kada su uništeni gradovi Herkulane i Pompeji, naj snažnija poznata vulkanska eksplozija zbila se oko 1470. godine prije Krista na otoku Santorini u Egejskom moru. Otok se potpuno raspao, a plimni udarni val bio je visok preko 50 metara. Nema podataka o broju stradalih.

* Među državnici i političarima strastveni hobisti bili su D. Eisenhower (skupljao marke), W. Churchill (bavio se slikarstvom) i švedski kralj Gustav VI. (arheologija). Među književnicima i pjesnicima hobbije su imali naš književnik D. Ivanišević (slikarstvo), L. Tolstoj (slobodno vrijeme provodio je među svojim seljacima učeći ih čitati i pisati) i F. Petrarca (planinar, numizmatičar i sakupljač starih zakona).

Glasiilo
Hrvatskog kulturnog društva
"Napredak" Župe Soli
List za kulturu i društvena pitanja

Osnivač i izdavač:
HKD Napredak, Tuzla

Ravnatelj:
Petar Matanović

Glavni i odgovorni urednik:
Juraj Novosel

Lektor:
Marica Petrović

Uredništvo:
Petar Matanović
Juraj Novosel
Marica Petrović
Martin Antunović
Romeo Knežević
Zvonko Bosankić
Ranoslav Tomićić

Fotografije:
Martin Antunović, Petar Matanović,
Foto BLICKO i Juraj Novosel

Adresa:
Tuzla, Kazan mahala 2
Tel/fax: 035-237-171

Tehnička priprema, repro i štampa:
"PrintCom" d.o.o.
Grafički inženjering Tuzla

Račun:
132-100-03108521-25
kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
- HKD Napredak, Tuzla - za Glasnik

List je upisan u evidenciju javnih
glasila u Republičkom komitetu
za informacije pod rednim brojem
05/93 - 15. 03. 1993.

Na temelju Mišljenja Ministarstva
obrazovanja, nauke, kulture i sporta
TPŽ broj 10/1-483-9/98.,
list Hrvatski glasnik je javno glasilo,
te prema članu 19. točka 13.
Zakona o porezu na promet
proizvoda i usluga - ne plaća porez.

List izlazi mjesečno

Tekstovi i fotografije se ne vraćaju

Iz sadržaja

Uvodnik

Sa okusom soli (P. Matanović) 2

Interview

Bajazit Jašarević (M. Petrović) 3

Imenovanje vlade Federacije BiH i TK 6

Razgovor

Dr. Božo Banjanin (J. Novosel) 7

Jedan dnevnik

O Bleiburškoj tragediji 1945. (B. Kalfić) 9

Internacionalni međureligijski centar - Most (Z. Bosankić) 10

Vlast je slast - U povodu 10

U krivom ogledalu

Marginalizacija i brisanje Hrvata u Živinicama (N. Ivanović) 11

Napredak na ulici (D. Jazvić) 11

Antikomunistički grijeh (F. Alispahić) 12

Filozofska mrvica

Životna organiziranost i pravila ponašanja (R. Knežević) 13

Zakon i praksa (V. Zimmer) 13

Hrvatski duhovni velikani 14

Svetkovine, blagdani i običaji u ožujku 14

Pokladno sijelo u Ogranku Dokanj (Z. Bosankić) 15

Deseta obljetnica Mješovitog pjevačkog zbora (J. Novosel) 16

Valentinovo 18

KŠC "Sveti Franjo"

Društvo prijatelja priredilo druženje i zabavu (N. Ivanović) 18

Napretkov kalendar - podružnica Brčko Distrikt (R. Knežević) 19

Mlada (de)generacija (M. Divković) 20

Tuzlanska i bosanska epizoda dr. Ive Pilara (A. Cigeljević) 21

Povijest planeta zapisana je u ledu Arktika i Antarktika (D. Vidović) 22

Vijesti sa Univerziteta u Tuzli

Univerzitetski centar za razvoj daljinskog obrazovanja 23

Svečano otvaranje Prirodno-matematičkog fakulteta 23

Deset godina RTV TK 23

430 godina Seljačke bune (J. Novosel) 24

Sjednica Općinskoga vijeća Tuzla 25

Foto album

Vodo, odazovi se (M. Bikić) 26

Zdravlje 27

NAPREDAK OSIGURANJE d.d. SARAJEVO
POSLOVNA JEDINICA TUZLA
SVE VAŠE BRIGE PODIJELITE S POLICOM
NAPREDAK OSIGURANJA
Tuzla, Bulevar 15. maja b.b.
Tel./fax: ++387 35 282 227

Gospodarska BANKA Sarajevo
Direkcija:
71000 SARAJEVO, Ferhadija 11
Tel.: 387 33 207-023, 207-022
Fax: 387 33 444-605
Poslovnica:
71000 SARAJEVO, M. Tita 56
Tel.: 387 33 203-910
Fax: 387 33 442-959

Pivara Tuzla
Nek Vam je u kući
sve zdravo i živo
nazdravlje i s čejfom pijte
Tuzlansko pivo
Sa jednog izvora
za cijelu porodicu

Digital Foto Laboratorij
Foto Žunić
TUZLA: 035/254-594
035/257-205
035/251-448
GRAČANICA: 061/772-282
TEŠANJ: 061/251-897
DOBOJ: 053/231-554
e-mail: zunic@inet.ba

MLIN
LJUBAČE
MLIN
"HUSINSKI RUDAR" D.D.
LJUBAČE-TUZLA
75214 LJUBAČE-TUZLA
TEL./FAX :+387 35 80 85 38, 80 85 39, 80 85 40 • E-mail: mlin@bih.net.ba

PrintCom
GRAFIČKI INŽENJERING
75000 Tuzla Rudarska 61
Tel.: ++ 387 35 282-000, 283-218
Fax: ++ 387 35 280-210
e-mail: printcom@bih.net.ba

CVJEĆARA FLORAMI
Vam nudi veliki izbor rasade, saksija, žardinijera,
zemlje za cvijeće od 50 l, 20 l, 10 l, 6 l, 5 l, te zemlje u pakiranju
od 1kg iz vlastite proizvodnje pod nazivom FLORATRES,
rezanog cvijeća, lončanica, svijeća, lampinjona, lukovica
svih vrsta, ruža sadnica i ukrasnog šiblja.
Sve to možete nabaviti uz najpovoljnije cijene u gradu
i dobiti stručne savjete.
Vaše je samo da dođete na MALU PIJACU i da se uvjerite u našu ponudu.
FRANJO BOSANKIĆ

TK
JAVNO PODUZEĆE
RADIO TELEVIZIJA
TUZLANSKOG KANTONA
Ul. Slatina br. 2 Tuzla

ključ
uspjeha

tuzlanska banka d.d.

Javno komunalno preduzeće
CENTRALNO GRIJANJE

TUZLA

Uj. Krečanska broj 1

75000 Tuzla

Tel: ++387 35 283 443

Bosna i Hercegovina

Fax: ++387 35 281 391

E-mail: cen.gri@bih.net.ba

PLIIVA

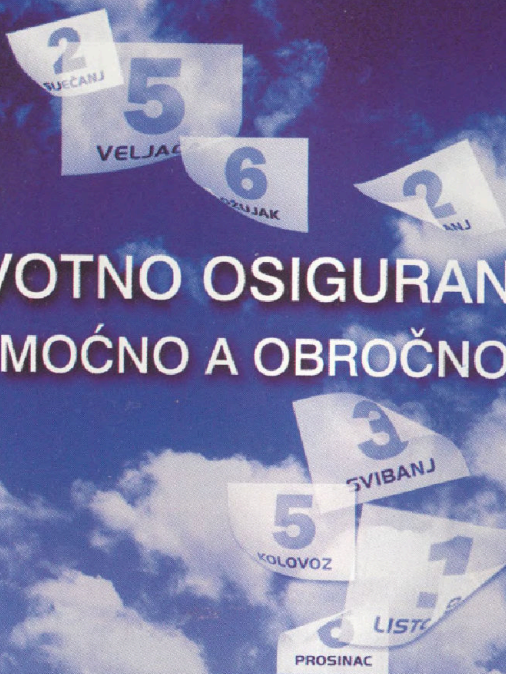
PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO

Trg heroja 10, 71000 Sarajevo

Tel. ++ 387 33 65 11 33, 65 39 29

Fax. ++ 387 33 65 39 86

Za sva vremena

**ŽIVOTNO OSIGURANJE
MOĆNO A OBROČNO**

CROATIA OSIGURANJE d.d.

tel: +387 39 839 100,

www.croatiaosiguranje.com, croatia-os.ljubuski@int.tel.hr

Zagrebačka banka BH d.d.

VAŠA JE BANKA

Poslovna Jedinica Tuzla

Bečarevac 1

Tel/fax: ++387 35/ 25 55 23, 25 55 24

Tel: ++387 35 25 55 29

Osnovan 1992.godine

INDEPENDENT

INDEPENDENT

INDEPENDENT

INDEPENDENT

I FM RADIO
Kameleon

Marketing: 250-261, 250-262, 250263 <http://www.kameleon.delta.com.ba>
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba

